

JAARVERSLAG 2025

Inhoudsopgave

Bestuursverslag en

Jaarrekening 2025

I BESTUURSVERSLAG	3
1. Inleiding: Toegankelijk en verbindend	4
1.1 Aangescherpte strategie	4
2. Activiteiten 2025	6
2.1 Laagdrempelige toegang	6
2.2 Van analoog naar combinatie analoog en digitaal	7
2.3 Reflectie op planmatig beleid met betrekking tot beheer van de cultuuroederen	13
2.4 Kennisnetwerk	14
2.5 Gewaardeerd onderzoek	16
2.6 Verbeterde naamsbekendheid en hogere betrokkenheid	19
2.7 RKD Research	20
3. Bedrijfsvoering	22
3.1 Financiële positie	22
3.2 Huisvesting	30
3.3 Investeren in organisatie en medewerkers	31
3.4 Informatievoorziening	32
4. Codes: Governance, Fair Practice, Culturele Diversiteit en Inclusie	34
4.1 Governance Code Cultuur	34
4.2 Fair Practice Code	34
4.3 Code Diversiteit en Inclusie	35
5. Directie, staf, managementteam, ondernemingsraad	36
6. Verslag van de raad van toezicht	37
7. Meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP)	40
8. Verduurzamingsmaatregelen	41
Bijlage 1. Lijst van niet-reguliere aanwinsten 2025	42
Bijlage 2. Lijst van publicaties en presentaties 2025	48
Bijlage 3. Lijst van nevenfuncties 2025	57
II KWANTITATIEF ACTIVITEITENOVERZICHT	60
III WERKZAME PERSONEN	62
IV JAARREKENING	64

I

BESTUURSVERSLAG

1.

Inleiding: Toegankelijk en verbindend

Het jaar 2025 stond voor het RKD in het teken van continuïteit en strategische vernieuwing. Als een van de belangrijkste kunsthistorische kennisinstituten ter wereld blijven wij onze missie en visie centraal stellen: het wereldwijd toegankelijk maken van kennis en informatie over de beeldende kunsten van de Nederlanden in (inter)nationale context, voor musea, wetenschap en publiek.

2025 was tevens een jaar van bestuurlijke heroriëntatie. Na een periode van intensieve reflectie is met vertrouwen een nieuwe koers ingezet onder leiding van een directeur-bestuurder ad interim. Deze fase heeft ruimte geboden de organisatie te stabiliseren en tegelijkertijd de basis te leggen voor verdere ontwikkeling en samenwerking.

De positie van het RKD als onafhankelijke kennisinstelling is stevig verankerd. Wij beheren en ontsluiten een unieke rijkscollectie – van miljoenen beelddocumenten tot honderden archieven en een omvangrijke bibliotheek – en faciliteren kunsthistorisch onderzoek dat zowel wetenschappelijk als maatschappelijk relevant is. Daarbij richten wij ons onder andere op thema's als herkomstonderzoek, onderbelichte groepen in de kunstgeschiedenis en nieuwe kunstvormen zoals performance kunst en digital art.

De herhuisvestingsproblematiek blijft een substantiële uitdaging, maar vormt tegelijkertijd een kans onze organisatie toekomstbestendig en duurzaam in te richten. Deze opgave sluit naadloos aan bij de aangescherpte strategie die wij in de zomer van 2025 hebben vastgesteld en die richting geeft aan onze ambities voor de komende jaren.

› 1.1 Aangescherpte strategie

In 2025 heeft het RKD een aangescherpte strategie vastgesteld die richting geeft aan onze ontwikkeling in de komende 10 jaar. Deze strategie, tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de raad van toezicht en het managementteam, markeert een belangrijke koerswijziging.

De strategie is gestoeld op 2 kernbewegingen:

- **Van onderzoeksinstituut naar kennisinstituut:** het RKD verschuift zijn focus van het zelf uitvoeren van kunsthistorisch onderzoek naar het faciliteren van onderzoek door anderen. Wij bieden hoogwaardige data, context en infrastructuur, zodat musea, onderzoekers en andere professionals optimaal gebruik kunnen maken van onze collecties.
- **Digitale transitie:** wij investeren structureel in de digitalisering van collecties, processen en diensten. Dit omvat ook het ontwikkelen van een duurzame digitale infrastructuur, het verrijken en verbinden van data volgens internationale standaarden en het versterken van digitale competenties binnen de organisatie.

De nieuwe strategie zal in de komende jaren scherpe keuzes vragen, zodat we binnen de beschikbare middelen maximale impact realiseren. Daarbij staan 3 principes centraal: houdbaarheid, bruikbaarheid en zichtbaarheid van onze collecties en data. Met deze principes volgen we de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed 2025-2028.¹

Belangrijkste ambities tot 2035:

- Volledige digitale vindbaarheid van de archief- en bibliotheekcollectie.
- Digitalisering van 50% van de relevante archiefcollectie tot duurzame, hoogwaardige data.
- Ondersteuning van nieuwe methodologieën binnen de Digital Humanities.
- Evenwichtige verwerking van kennis en data, met een focus op kwaliteit én efficiëntie.

Met deze aangescherpte strategie onderstreept het RKD zijn rol als toonaangevend kennisinstituut voor Nederlandse kunstgeschiedenis. Door te investeren in digitalisering, kwalitatief hoogwaardige data, infrastructuur en organisatieontwikkeling, creëren we de bouwstenen waarmee kunsthistorisch onderzoek kan floreren – nu en in de toekomst.

¹ [Nationale Strategie Digitaal Erfgoed 2025-2028](#)

2. Activiteiten 2025

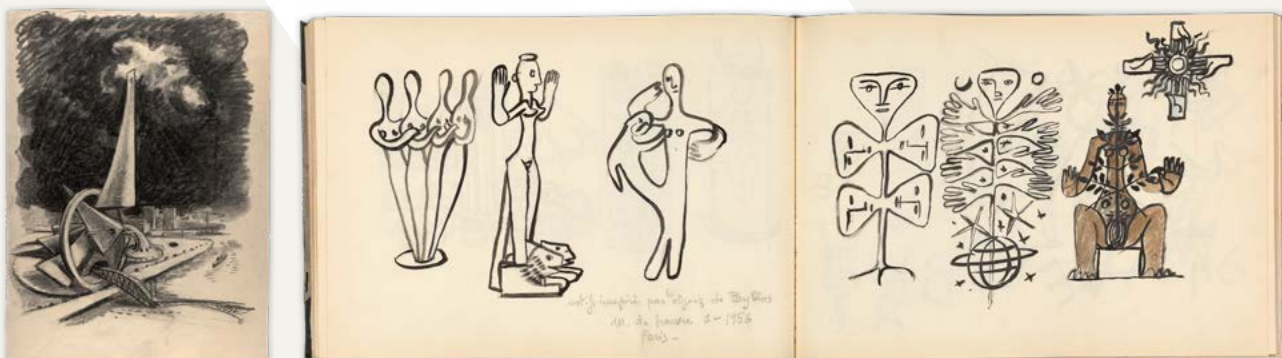
› 2.1 Laagdrempelige toegang

Voor het RKD is laagdrempelige toegang voor onze beoogde doelgroepen belangrijk. In 2025 zijn stappen gezet in het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de corporate website rkd.nl zodat iedereen, ook mensen met een beperking, de website goed kunnen gebruiken. Er is gestart met het doorvoeren van een passende *tone of voice* in alle uitingen van het RKD waaronder alle teksten op de website, nieuwsbrieven en onze online kanalen. Ook dit draagt bij aan een laagdrempelige toegang. Eind 2025 is een gebruikersonderzoek uitgezet. De bevindingen uit dit onderzoek geven ons inzicht in de toegankelijkheid van onze diensten. We verwachten de aanbevelingen in 2026 te implementeren.

Met de aangescherpte strategie blijven we toegankelijk voor een breed publiek maar richten we ons op specifieke doelgroepen waaronder (particuliere) onderzoekers, studenten, musea, veilinghuizen en de kunsthandel. Door gericht te kiezen voor deze doelgroepen, kunnen we ze ook beter bedienen. Zo hebben we in 2025 besloten ons te focussen op onze social media-kanalen Instagram en LinkedIn, waar we ons met name zijn gaan richten op deze doelgroepen. Met een contentstrategie die gebaseerd is op de aangescherpte strategie is een duidelijke groei te zien op deze kanalen. Ons LinkedIn-account kent een groei in volgers van 13,4% (11.845) en ons Instagram-account een groei in volgers van 15,9% (5.251) ten opzichte van 2024.

2.1.1 Nieuwsbrief

In 2025 was het totale aantal abonnees op de digitale nieuwsbrief 4.830, waarmee we zijn gegroeid ten opzichte van het aantal abonnees in 2024 (4.309 abonnees). In totaal zijn er 9 nieuwsbrieven verstuurd in 2025.

Afbeelding uit de twee schetsboeken van beeldhouwer Fred Carasso, die door zijn familie aan het RKD zijn geschonken.

➤ 2.2 Van analoog naar combinatie analoog en digitaal

2.2.1 Analoog

Het aanbod van bibliotheek- en archiefmateriaal is nog veelal analoog. Veilingcatalogi vormen daarop een uitzondering, deze zijn in toenemende mate digitaal beschikbaar als pdf of webpagina. In 2025 is besloten voor de veilingcatalogi een *digital first*-aanpak te hanteren, wat betekent dat indien mogelijk de voorkeur wordt gegeven aan de acquisitie van een digitaal exemplaar van de catalogus. Hiertoe is een inventarisatie gemaakt van het aanbod van relevante veilingcatalogi en een workflow ingericht. De voorbereiding van de beschikbaarstelling van de digitale veilingcatalogi is in een gevorderd stadium.

De acquisitie en vooral verwerking van de fysieke collectie vergt nog de nodige inspanning.

Voor wat betreft reguliere aanwas van nieuw bibliotheekmateriaal is in 2025 samengewerkt met leverancier Erasmus, die op basis van een door het RKD opgesteld *approval plan* voor het instituut relevante titels aanbiedt. Hoewel dit systeem over het algemeen goed werkt en de efficiëntie in acquisitie toegenomen is, blijkt dat vooral op het gebied van moderne en hedendaagse kunst het aanbod zodanig groot is, dat verdere inhoudelijke aanscherping nodig is. Hiertoe zijn in 2025 al verschillende stappen gezet, en dit zal met het nieuwe Collectieplan in 2026 verder geformaliseerd worden.

Naast nieuw materiaal zijn er ook oudere publicaties, aangeschaft of verkregen vanuit schenkingen, aan de collectie toegevoegd. Dit betreft zowel boeken, veilingcatalogi als tijdschriften.

RECORDS	2025	2024
Op aanwinstcode (incl. artikelen)	3.466	3.720
Op aanwinstdatum	*	5.476
Gecatalogiseerd nieuw	3.307	5.806
Gecatalogiseerd gewijzigd	5.076	4.367
Barcodes toegekend	3.986	7.468

* In verband met de overgang van Adlib naar Axiell zijn deze gegevens incompleet en daarom voor dit jaar niet aangeleverd.

In beperkte mate is het retrospectief catalogiseren van veilingcatalogi voortgezet, voor veilingcatalogi die via de studiezaal werden aangevraagd uit de nog niet beschreven veilingcatalogi uit de periode 1904-1968. Het catalogiseren van deze catalogi is tijdrovend, maar van groot belang voor de ambitie de RKD-collectie 100% digitaal vindbaar te maken voor onze gebruikers. Daarom zal in 2026 worden onderzocht in hoeverre het catalogiseren met behulp van AI uitkomst biedt.

In 2025 zijn, op verzoek van medewerkers, ook citeerafkortingen aangemaakt voor al eerder beschreven publicaties die deze niet automatisch hebben gekregen bij een actie enige jaren geleden. Dit staat los van de lijnactiviteit dat voor elk nieuw beschreven publicatie direct een citeerafkorting wordt toegekend. Daarnaast werden in 2025 voor de verwerking van literatuur in RKDimages en RKDartists en voor herkomst in RKDimages artikelen beschreven en veiling-records toegevoegd.

Het invoeren van artikelen van recente tijdschriftafleveringen die onderdeel zijn van lopende abonnementen is in afgeslankte vorm voortgezet.

Met het vertrek van 3 medewerkers vanwege het bereiken van pensioengerechtigde leeftijd, verdween veel routine en expertise binnen de bibliotheek. Gelukkig hebben we 3 nieuwe medewerkers kunnen verwelkomen om de werkzaamheden voort te zetten. Het inwerken van nieuwe medewerkers op het catalogiseren is een langlopend traject, voordat de routine en vanzelfsprekendheid eigengemaakt is. Dat maakt, samen met een royelere acquisitie, waar ook wisseling van de wacht plaatsvond, dat de werkvoorraad inmiddels groter is dan wenselijk. Deze druk op de verwerking van collecties is ook voelbaar bij de archieven.

Het RKD kreeg in 2025 136 signaleringen van verschillende collecties, variërend van archieven, beeld- en kunstenaarsdocumentatie, bibliotheekmateriaal en websites/databases. Hiervan zijn er 47 afgewezen en 28 nog in verkenning. De overige signaleringen zijn geaccepteerd en hiervan zijn er 52 al in huis. Een overzicht van deze aanwinsten is te vinden in bijlage 1. De diversiteit van de collectie is toegenomen door acquisitie van een groot aantal archieven van vrouwelijke kunstenaars. Ook de archieven van Kunstzaal Monet en het archief van de Amphis Foundation verdienen speciale vermelding.

Gioia Smid schonk het archief van Kunstzaal Monet, dat door haar vader J.P. (Joop) Smid was opgezet. Het archief bevat correspondentie van de kunsthandel over aan- en verkopen en dossiers met aantekeningen en foto's van beeldend kunstenaars, onder wie Bart van der Leek, Theo van Doesburg, H.P. Bremmer, Marlow Moss, Piet Mondriaan, Vilmos Huszar, Hendrik Werkman, Erik Bauknecht en Jan Mankes. Bijzonder is dat in Kunstzaal Monet de eerste Fluxus-performance in Nederland werd gehouden, door Wolf Vostell, op 5 oktober 1962. Van deze performance zijn onder andere foto's in het archief bewaard gebleven.

Drs. Frank Lubbers (Brussel) schonk als zogenaamde vereffenaar het archief van de Amphis Foundation. Deze stichting was in het leven geroepen om vooral de performance *The Lovers: The Great Wall Walk* (1988) van Ulay en Marina Abramović mogelijk te maken. Deze roemruchte performance bleek ook hun laatste project samen te zijn. Het archief bevat ook stukken over de voorbereidingen voor de film *The Great Wall of China: Lovers at the Brink* (1989), geregisseerd door Murray Grigor.

Marina Abramović / Ulay, *The Lovers: The Great Wall Walk*, 1988, performance. Fotoğraf onbekend, Den Haag, RKD, Archief Amphis Foundation

In 2025 zijn 10 archieven (2024: 13) beschreven en/of is de inventaris in de database RKDarchives ingevoerd, waarbij ook is gewerkt aan inventarisering van archieven, als onderdeel van een werkervaringsplek, stage of door vrijwilligers.

Met een aantal collega's is in groepsverband de inventarisering van het omvangrijke archief van Galerie Nouvelles Images afgerond. Ook is in een aantal sessies het archief van Gijs Bakker verder verwerkt, omgepakt en geïnventariseerd. Dit was arbeidsintensief, ook vanwege de vele dia's die zich in het archief bevinden.

Het archief van de keramist Jan van der Vaart werd geïnventariseerd, wat een mooi samenspel werd met de overzichtstentoonstelling die werd gehouden en de catalogus die daarbij verscheen. Daarnaast publiceerde Gerda Brust, die als vrijwilliger bij het RKD het archief inventariseerde, een artikel over de bijzondere bronsglazuren van deze kunstenaar.

In 2025 zijn 70.215 (2024: 175.272) nieuwe records in RKDarchives toegevoegd en 3.685 (2024: 51.811) records gewijzigd.

2.2.2 Digitaal

Het digitaliseringsproject *Kunstenarsverenigingen* werd in 2025 voltooid. In dit kader zijn 48.877 scans van de archiefstukken van Arti en Amicitiae en De Onafhankelijken gekoppeld aan de archiefbeschrijvingen. Daarnaast zijn scans van het eerder afgeronde digitaliseringsproject *Modernisten* in RKDarchives opgenomen en zijn er 9860 scans gekoppeld aan het archief Koenigs en 2819 aan het archief Leidse Edelsmeden.

Ook is de digitale collectie aangevuld vanuit in- en externe scanopdrachten die bij het RKD zijn uitgevoerd. In 2025 zijn in totaal 3101 scans gemaakt, waarvan 139 scans via de webshop aan externe klanten zijn uitgeleverd en 435 scans gemaakt zijn voor externe publicaties over onder anderen Johan Steengracht en Théophile de Bock en voor *Oud Holland* en *Vormen in Vuur*. De overige digitaliseringsopdrachten betreffen interne opdrachten van onder andere kleine archieven, catalogi, albums en preciosaboeken. Deze zijn uitgevoerd ten behoeve van interne publicaties zoals RKD Studies en RKD Stories, voor projecten of uit conserveringsopgaven. Vrijwel alle scans zijn beschikbaar gemaakt via RKD Research.

In 2025 is de waardering, de selectie en de (interne) digitalisering afgerond van de glasdia's die afkomstig zijn van Willem Vogelsang en met latere toevoegingen door de toenmalige Rijksuniversiteit Utrecht. Het fysieke materiaal (13,5 strekkende meter, circa 25.000 glasdia's) wordt afgestoten en hiervoor wordt nog een externe bestemming gezocht. De scans worden toegevoegd aan Archief Lichtbeelden Willem Vogelsang (archiefnummer 1018).

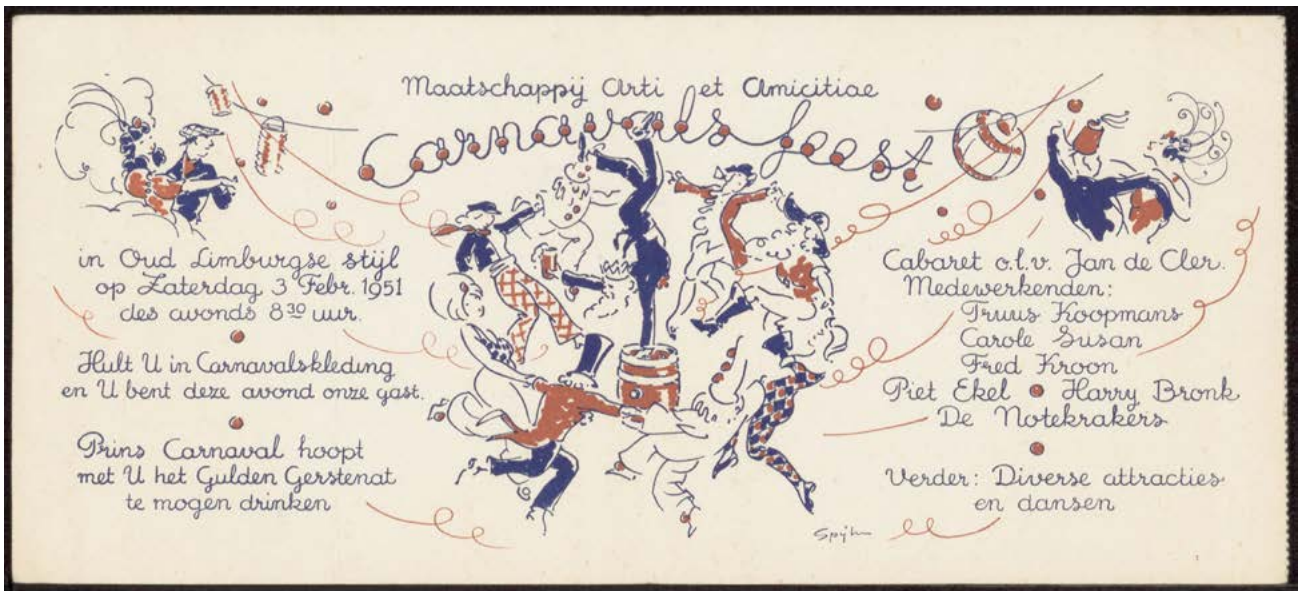
Er is een stijgende lijn te zien in het aantal aangeboden 'hybride' archieven, waarbij een deel van het archief digitaal materiaal betreft, zoals bijvoorbeeld bij het archief van Olphaert de Otter, die materiaal rond de ontstaansgeschiedenis van zijn omvangrijke werk *Een onvergetelijke dag* aan het RKD schonk in 2025. Dit soort digitaal archiefmateriaal wordt duurzaam opgeslagen en zal in de nabije toekomst beschikbaar worden gesteld via RKDarchives.

Databases en databeheer

Database	Invoer 2025	Wijziging 2025	Opmerking
RKDartists	5.605	75.148	62377 (83%) van deze wijzigingen zijn door databeheer gedaan, vaak als batchbewerking.
RKDimages	3.376	12.807	1.459 van de 3376 ingevoerde records zijn door het Rubenshuis ingevoerd.
RKDexcerpts	2	3.030	
RKDtechnical	29	215	Vanwege de nieuwe modellering van RKDtechnical bleef de invoer in 2025 achter.

Zowel in RKDartists als in RKDimages zijn in 2025 meer records ingevoerd dan in voorgaande jaren. In RKDartists gaat het zelfs om bijna het dubbele aantal (2024: 2554). In deze database zijn met name veel Nederlandse en Vlaamse kunstenaars in Spanje toegevoegd. Daarnaast is ook een groot aantal wijzigingen uitgevoerd om de kwaliteit van de bestaande records te vergroten. De wijzigingen die in batch worden gedaan zijn het resultaat van opschoon- en verbeteracties.

In 2025 is binnen het PICA-project *Levende Meesters* een aantal eerder gedigitaliseerde negentiende-eeuwse tentoonstellingscatalogi verwerkt met AI om data, zoals namen van kunstenaars en titels van werken, gestructureerd te extraheren. Inmiddels zijn 151 (van in totaal 236) catalogi succesvol verwerkt; dit gaat om 37.947 records (van in totaal 85.280). Deze records zullen in een later stadium van het project worden geïmporteerd in RKDexcerpts.

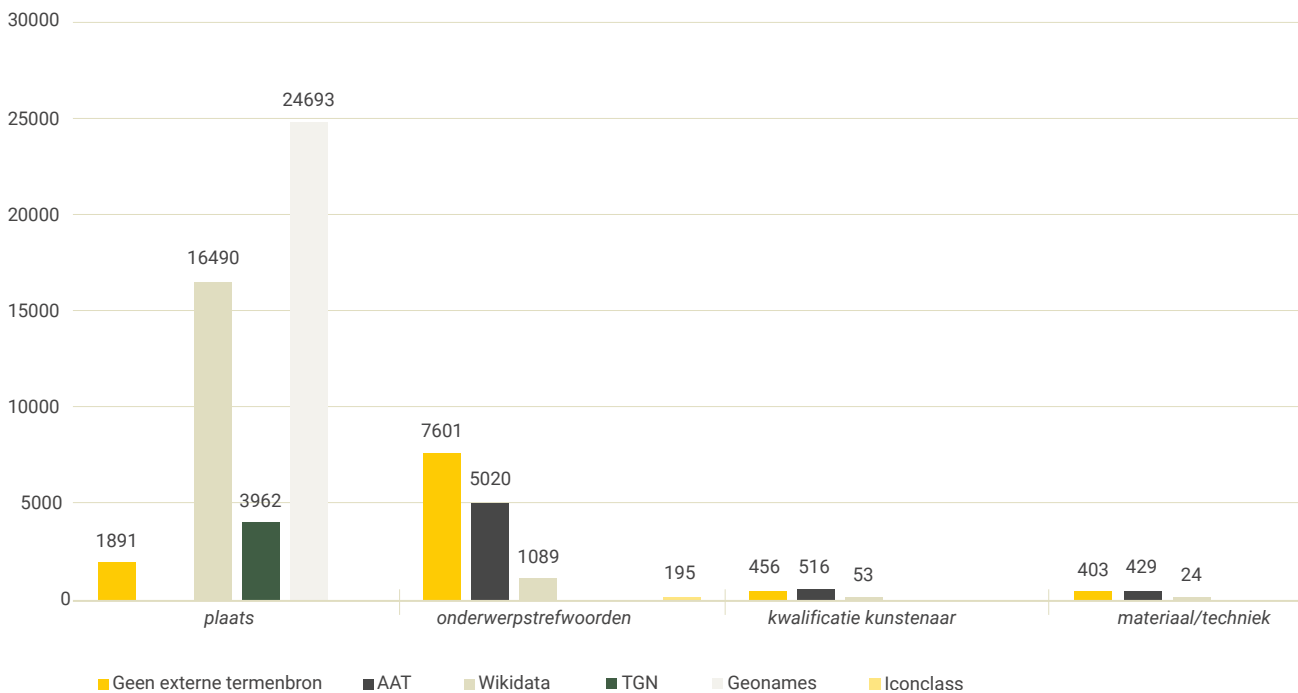

Uitnodiging afkomstig uit het gedigitaliseerde archief van kunstenaarsvereniging Arti & Amicitiae.

In 2025 zijn er 53.718 records in de thesaurus (waarvan 5731 niet-voorkeustermen). Dat zijn er iets meer dan 2024 (53.565 termen) maar minder dan 2023: 53.976. De toename ten opzichte van 2024 ligt voornamelijk in toegevoegde plaatsnamen.

De thesaurusterminen zijn verdeeld over een groot aantal domeinen, maar met name de domeinen *plaats*, *onderwerpstrefwoorden*, *kwalificatie kunstenaar* en *materiaal/techniek*. Onderstaande grafiek toont de aantallen en tegelijk de *alignments* met externe thesaurusbronnen. Er is een toenemende aandacht voor dit soort *alignments*, die de bruikbaarheid van de RKD-data als Linked Open Data vergroten.

Aantal *alignments* met externe termenbronnen

2.2.3 Dienstverlening in de studiezaal

Bezoekers en medewerkers wisten ook in 2025 de studiezaal voor de raadpleging van de collecties goed te vinden. Vanaf dit jaar werd vanaf de studiezaal de dienstverlening centraal aangeboden aan de klant en is het frontoffice niet meer in gebruik. Daarmee is de dienstverlening aan bezoekers en medewerkers op locatie integraal belegd bij de informatiespecialisten op de studiezaal.

In 2025 is een aantal nieuwe collega's in de dienstverlening op studiezaal en in depot ingewerkt. Inmiddels vormen zij een vast onderdeel van de publieksdienst. Met het vertrek van 3 collega's vanwege hun pensionering namen we afscheid van hen die jarenlang een vaste waarde waren in de publieksdienst. Het aantal aanvragen bleef in 2025 stabiel. In de studiezaal verleenden we ondersteuning bij het raadplegen van de open opgestelde bibliotheekcollectie, het aanvragen van depotmaterialen en het inzien van archieven en collecties. Ook hielpen we bezoekers bij het gebruik van deelcollecties, zoals persdocumentatie en beelddocumentatie via de Viewer en RKD Research, en beantwoordden we inhoudelijke vragen of verwezen door naar andere instellingen. Vanuit de mailboxen *Bibliotheek* en *Archieven* werden veel vragen en verzoeken om literatuur en archiefraadpleging verwerkt.

Met de overgang naar het collectieregistratiesysteem Axiell in 2025 werd ook de langgekoesterde wens mogelijk: bibliotheekmateriaal vooraf vanuit huis aanvragen. Bezoekers kunnen tot 2 weken voorafgaand aan een bezoek aan het RKD boeken aanvragen en beschikken daardoor direct over de aangevraagde boeken op de dag van hun bezoek, zonder dat de limiet aan aanvragen of wachttijd een rol speelt.

Op de dagen waarop het RKD open was voor publiek, zijn in totaal 2.105 bezoeken (2024: 2.012) geregistreerd van bezoekers met een jaar- of dagpas. Het betrof 536 unieke bezoekers. Het afgelopen jaar bezochten 55 klanten het RKD 10 keer of meer. De meest actieve bezoeker heeft de studiezaal van het RKD in 2025 zelfs 83 keer bezocht.

Het aantal aanvragen via de uitleenadministratie voor publicaties uit de bibliotheekcollectie bedraagt circa² 12.500 (2024: 14.372). Het gebruik van de vele boeken en naslagwerken uit de open opstelling is niet meegenomen in deze cijfers.

Van 191 verschillende archieven/collecties (2024: 226) zijn aanvragen voor raadpleging gedaan. Per aanvraag kunnen meerdere archiefdozen of hele archieven worden aangevraagd, waardoor uit de cijfers niet blijkt om hoeveel dozen of materiaal het gaat dat is opgevraagd.

Het totale aantal aanvragen voor raadpleging uit deze 191 archieven/collecties bedroeg 527 (2024: 616). Daarbij geldt dat sommige archieven/collecties veelvuldig zijn geraadpleegd. Materiaal wordt bovendien vaker gebruikt dan aangevraagd, omdat dezelfde bezoeker eerder aangevraagd materiaal meerdere keren kan raadplegen voordat het teruggeplaatst wordt.

In 2025 zijn 19 bruikleenaanvragen gedaan, waarvan er 2 zijn komen te vervallen.

➤ 2.3 Reflectie op planmatig beleid met betrekking tot beheer van de cultuurgooederen

In het licht van de aangescherpte strategie en de financiële kaders is een herijking van het collectiebeleid noodzakelijk. In 2025 is hiervoor een eerste aanzet ontwikkeld. Deze wordt in de eerste helft van 2026 verder uitgewerkt en geoperationaliseerd (zie ook hierboven).

Op het gebied van fysiek collectiebeheer is in samenspraak met de KB, nationale bibliotheek gekozen voor een nieuw klimaatmonitoringssysteem van leverancier Pedak. Het betreft een vergelijkbaar systeem met sensoren en logger, maar met betrouwbaardere metingen en een efficiënter en overzichtelijk dashboard met meer mogelijkheden. Dit helpt ons grip te houden op de staat van de fysieke collectie. Hiernaast worden kiemgetalmetingen uitgevoerd. Lekkages uit het verleden zorgden voor een hogere concentratie schimmelsporen in de collectie op de studiezaal. Door een innovatieve vernevelingsaanpak van de firma Helicon zijn de waarden teruggebracht naar een goed niveau.

In het kader van de gebeurtenissen op wereldniveau die de risico's op hybride conflicten en oorlogssituaties verhogen, heeft het RKD deelgenomen aan bijeenkomsten van het Haags Preventie Netwerk en van de Taskforce Veilig Erfgoed om met elkaar na te denken over voorbereidingen op scenario's en het inschatten van het risiconiveaus voor de samenwerkende instellingen.

In het kader van de beoogde verhuizing is ook in 2025 verdergegaan met het in kaart brengen van de collectie met betrekking tot benodigde registratie- en behoudswerkzaamheden. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar deselectie. Dit heeft geresulteerd in afstoting van circa 300 strekkende meter aan materiaal. Zo is de collectie van de Platenkamer van de Universiteit van Amsterdam uitgezocht, waarbij 275 meter is afgestoten, en zijn na zorgvuldig uitzoekwerk 180 dozen aan pers- en kunstenaarsdocumentatie uit de collectie verwijderd. Hiernaast zijn zowel het projectarchief van Jan Mankes als het redactiearchief van *Oud Holland* uitgezocht wat heeft geresulteerd in 6 meter afgestoten archief.

² Dit betreft een schatting. Het totaal aantal transacties in 2025 is helaas niet exact te benoemen. Als gevolg van overgang van Adlib naar Axiell applicaties voor registratie, konden de gegevens uit het vorige systeem niet worden geconverteerd naar de nieuwe applicatie.

Het RKD-archief over de periode 1932-1995 (24 meter) is voorbereid voor overdracht aan het Nationaal Archief en ten slotte werden laatste voorbereidingen getroffen voor de afstoting van de Collectie Leo Verboon die aan ons is gelegateerd. Dit betreft in totaal 35 strekkende meter die in 2026 via de Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO) worden aangeboden.

In 2025 zijn 86 banden (2024: 67) naar boekbinderij Verschoor gestuurd om te laten inbinden. Waar nodig zijn publicaties als onderdeel van het catalogiseren voorzien van een zuurvrije omslag uit oogpunt van preventieve conservering. Ook is, veelal als onderdeel van het inventariseren, archiefmateriaal omgepakt in zuurvrije omslagen, zijn dia's omgepakt in geschikte berging (zuurvrije dozen voor dia's) en zijn foto's omgepakt in foto-archiefpapier (katernen). Daarnaast zijn geïnventariseerde archieven voorzien van etiketten met inventarisnummers op de omslagen en op de archiefdozen. De bewerking van het omvangrijke archief van het *Rembrandt Research Project (RRP)* is nog in uitvoering.

2.4 Kennisnetwerk

Het RKD bouwde in 2025 doorlopend nieuwe kennis op via deelname aan projecten met andere instellingen of door samenwerking met externe specialisten. Aansprekende voorbeelden hiervan zijn de projecten die met steun van de Stichting PICA in de programmalijn *Verbonden Digitaal Erfgoed* worden gerealiseerd, zoals *Middeleeuwse miniaturen van Byvanck van KB naar RKD* en de *Kunstenarsbrieven*, onder leiding van het Humanities Cluster van het Huygens Instituut, waarin het RKD samen met het Van Gogh Museum participeert. Het doel is de ontwikkeling van generieke datamodellen voor de digitale editie van kunstenaarscorrespondenties en om een presentatieplatform te bouwen dat voldoet aan de NDE-normen en FAIR principes waarin zowel de *Van Gogh Letters* als *The Mondrian Papers* met elkaar worden verbonden en integraal doorzoekbaar worden gemaakt.

Als één van de founding partners voert het RKD sinds de lancering in 2021 het beheer van de website Van Gogh Worldwide. In 2025 is, eveneens met steun van het subsidieprogramma *Verbonden Digitaal Erfgoed*, door een extern expert een architectuurscan van het platform uitgevoerd om te onderzoeken welke infrastructurele en beheersmatige verbeteringen kunnen worden uitgevoerd om het platform ook de komende jaren duurzaam te kunnen exploiteren. Verschillende aanbevelingen uit de scan zullen in 2026 worden geïmplementeerd.

In mei organiseerde het RKD als onderdeel van het project *Innovatief onderzoek naar watermerken in Nederlandse tekeningen: focus op Rembrandt (I-WaNT)*, een vierdaagse cursus waarin MA/PhD-studenten, conservatoren en andere kunsthistorici de kans kregen inzicht te krijgen in de analyse van watermerken in papier met behulp van digitale tools. De cursus werd afgesloten met een publiekslezing door de extern verbonden specialisten em. prof. Rick Johnson (Cornell University) en dr. Rob Fucci (Universiteit van Amsterdam) in het Teylers Museum te Haarlem.

Naast projecten droegen ook medewerkers van het RKD actief bij aan diverse netwerken en samenwerkingsverbanden binnen het culturele erfgoed, waardoor we direct in verbinding staan met zowel de academische alsook de museale wereld van de Nederlandse kunst in een internationale context. Speciale aandacht was er voor de verankering van diversiteit en inclusie, specifiek in het project *Vrouwelijke verzamelaars 1780-1980* en de bijdrage aan de begeleidende catalogus voor de tentoonstelling *Willem de Rooij: Valkenburg* in het Centraal Museum, waarin De Rooij uitnodigt tot nadenken over achttiende-eeuwse kunst van de Amsterdamse elite, die rijk werd door hun aandeel in koloniale activiteiten.

In 2025 werd het RKD vertegenwoordigd in de board, het dagelijks bestuur en de opleidingscommissie van de Research School for Art History (OSK). Vanuit die rollen zijn diverse events georganiseerd voor research master studenten en promovendi, zoals de jaarlijkse *OSK Visiting Fellow Modern and Contemporary Art* in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en het Stedelijk Museum, wat in juni leidde tot een bezoek van Dr. Zach Blas, Assistent Professor Visual Studies van de University of Toronto. Ook organiseerden wij 4 speciale masterclasses om de digitale en fysieke collecties van het RKD te leren gebruiken voor eigen onderzoek. Hiervoor ontwikkelden wij een aanbod, waarin verschillende onderzoeksmethodes en periodes aan bod komen, namelijk: *Recognize the hand* (stilistisch onderzoek naar zeventiende-eeuwse schilderijen); *Max J. Fiedländer and connoisseurship* (het toeschrijven van vijftiende- en zestiende-eeuwse kunst); *Herkomstonderzoek naar schilderijen uit de collectie van Fop Smit* (reconstructie van een negentiende-eeuwse collectie) en *Gallery Art & Project* (introductie tot een twintigste-eeuws kunsthandelarchief).

Van 12-25 juli 2025 vond het tweejaarlijkse, internationale programma van het *Summer Institute for Netherlandish Art* plaats. Het programma voor 16 deelnemers werd georganiseerd met het Rijksmuseum, het RKD, het Center for Netherlandish Art (CNA) in MFA Boston en Harvard Art Museums. De geselecteerde deelnemers werkten nauw samen met een interdisciplinair team van wetenschappers, conservatoren en docenten van de 4 faciliterende organisaties. Het programma bevatte museumbezoeken, paneldiscussies en praktijkgerichte sessies zoals de dag bij het RKD dat in het teken stond van nieuwe onderzoeksmogelijkheden in digitaal aangeboden collecties. De Vrienden van het RKD droegen financieel bij aan de realisatie van dit initiatief.

Het RKD leverde afgelopen jaar een directe bijdrage aan het academisch onderwijs via 2 bijzonder hoogleraarschappen (Utrecht en Leiden) en verzorgde diverse gastcolleges en masterclasses voor studenten waarbij het gebruik van de analoge, digitale als ook de materiaal-technische collecties van het RKD leidend zijn. In de zomer van 2025 bood het RKD voor het eerst gastvrijheid aan een stagiair van het Massachusetts Institute of Technology (MIT) van wie de reis- en verblijfkosten werden gesponsord door MIT via het Palitz Fellowship. De stage bood de student de mogelijkheid om kennis te maken met de collecties van het RKD en de actuele ontwikkelingen op het gebied van digitaal kunsthistorisch onderzoek, waaronder het gebruik van kunstmatige intelligentie, toe te passen. De selectie voor 2 nieuwe kandidaten in 2026 is eind 2025 uitgezet.

Voorts bood het RKD, in samenwerking met de Fondation Custodia te Parijs, plek aan een gevorderde onderzoeker via het Jacoba Lugt-Klever Fellowship, dat in de jaren 2024-2025 was gewijd aan een onderzoek van de geschiedenis van de Europese kleurendruk van 1450 tot 1830. Vanaf 2026 zal dit Fellowship worden ingekort tot een periode van 1 jaar.

Het RKD nam van 23-25 oktober 2025 deel aan de 27ste General Assembly van The International Association of Research Institutes in the History of Art (RIHA), dat ditmaal werd georganiseerd door het Międzynarodowe Centrum Kultury (International Cultural Centre) te Krakow, waar tijdens de rondetafelgesprekken aandacht was voor kunstgeschiedenis en AI.

Het RKD is vertegenwoordigd in diverse commissies van The International Consortium of Photo Archives (PHAROS), een samenwerkingsverband van 13 kunsthistorische fotoarchieven dat in november 2025 de website artresearch.net met circa 1,6 miljoen afbeeldingenrecords met metadata van kunstwerken lanceerde. Naast de tweemaandelijks online vergaderingen, vindt er om de 18 maanden een conferentie plaats in huis bij een van de deelnemende instanties.

Het RKD was, net als voorgaande jaren, medeorganisator van de Winter Seminar van de European Society for Nineteenth Century (ESNA) dat vanaf de herfst doorging als SALON (Society for the Arts of the Long Nineteenth Century). Ook droeg het RKD bij aan de organisatie van *De Andere Helft*, het platform over vrouwelijke actoren in de Nederlandse kunstwereld 1780-1980, en de *Contactgroep Vroege Nederlandse Kunst*.

Op 31 oktober 2025 nam een team van het RKD deel aan *HackaLOD 2025*, het hackathon-evenement van Netwerk Digitaal Erfgoed, waar zij een applicatie bouwden die verhalen achter kunstwerken zichtbaar maakt door deze via Linked Open Data (LOD) te verbinden. Het startpunt was Thérèse Schwartzes portret van de familie Van Ogtrop-Hanlo uit de collectie van het Centraal Museum. Door data van archieven, musea en collega-instituten te koppelen aan onze gegevens over dit schilderij, kon een netwerk worden gecreëerd waarin de mensen, plaatsen, objecten en gebeurtenissen achter het schilderij tot leven komen. Deze aanpak maakte duidelijk hoeveel waardevolle verbanden tussen datasets te vinden zijn en dat – hoewel het automatisch herkennen en koppelen van die verbanden nog complex blijkt – het potentieel van LOD voor het verrijken van onze datasets enorm is.

Het RKD is vertegenwoordigd in diverse bestuurs- en advies- en redactionele functies bij erfgoed-instellingen in binnen- en buitenland van Teylers Genootschap tot tijdschrift *Rode Haring*. Daarnaast worden medewerkers geraadpleegd voor advies voor aankopen voor de Vereniging Rembrandt, zoals in 2025 de verwerving van 2 zeventiende-eeuwse getekende stadsgezichten van Jan Abrahamsz. Beerstraaten voor de het Stedelijk Museum Zutphen.

Meer in het publieke domein opereerde het RKD door het voorzitterschap van de Jury van Nederlandse Portretprijs en deelname aan de keuring (vetting) van middeleeuwse handschriften en miniaturen op de jaarlijkse kunstbeurs TEFAF in Maastricht.

Een volledige lijst van nevenfuncties is te vinden in bijlage 3.

➤ 2.5 Gewaardeerd onderzoek

In 2025 produceerde het RKD 7 digitale RKD Studies, waarvan 6 het resultaat zijn nieuw onderzoek en 1 een heruitgave: *Piet Mondrian: Digital Catalogue Raisonné*.

In samenwerking met Museum Rembrandthuis werd ter gelegenheid van een overzichtstentoonstelling het gehele oeuvre van Samuel van Hoogstraten in kaart gebracht en uitgewerkt tot online catalogus in de reeks van RKD Studies. Alle schilderijen, tekeningen en prenten zijn opgenomen in RKDimages en worden voorafgegaan door essays van Stephanie S. Dickey, Michiel Roscam Abbing, Leonore van Sloten en David de Witt. Deze bijzondere RKD Study kwam mede tot stand door de royale sponsoring van Bader Philantropies, die ook een financiële bijdrage gaven voor de organisatie van het hybride symposium op 17 april 2025.

In samenwerking met en door sponsoring van de Stichting Siebe ten Cate verscheen een RKD Study over Siebe Ten Cate, de Friese kunstenaar die zich in de late negentiende eeuw in Parijs aansloot bij de impressionistische schilders. Deze publicatie bevat een catalogue raisonné met een uitgebreide selectie van zijn schilderijen, pastels, aquarellen en grafiek. In 4 artikelen worden achtereenvolgens Ten Cates levensloop, zijn betrekkingen met de kunsthandel, zijn Parijse tijd en zijn reizen belicht.

Het schilderij en een dwarsdoorsnede van Abraham Bloemaerts *Landschap met een overval op de Heilige Familie tijdens de rust op de vlucht naar Egypte*. Op de achtergrond is een overval op een reiziger te zien (1605–1610). Uit de RKD Study *Down to the Ground*.

Speciale aandacht gaat uit naar 2 RKD Studies waarin het onderzoek naar ondertekeningen met behulp van infraroodreflectografie (IRR), een techniek die de eerste lijnen onder de verf zichtbaar maakt, centraal staat: *Kunstkamers in het kwadraat: werkwijze en ondertekening bij de Antwerpse schilder Willem van Haecht en Lastman in focus. Onderzoek naar de ondertekening en werkwijze bij Pieter Lastman, leermeester van Rembrandt*. Deze digitale publicaties nemen de lezer mee langs nieuwe ontdekkingen die tot op heden onder de verf verborgen lagen. Het onderzoek naar de ondertekeningen van Lastman kon in 2021 van start dankzij een Museumbeurs van NWO, en musea van Dublin tot Boedapest en van San Francisco tot Jeruzalem werkten genereus mee in het delen van beeldmateriaal. Op zo'n 20 locaties werden 45 schilderijen van Lastman onderzocht, wat een schat aan nieuw materiaal opleverde.

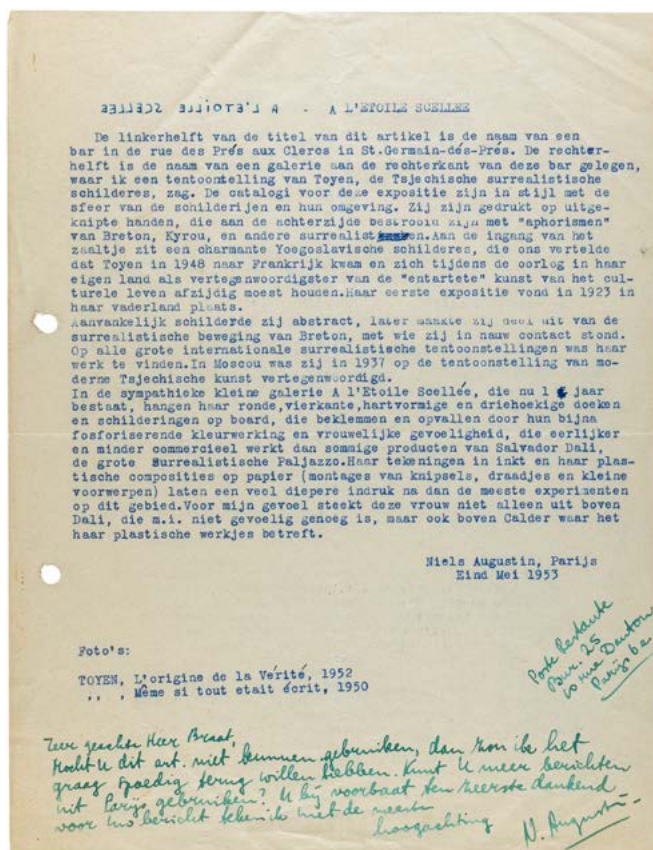
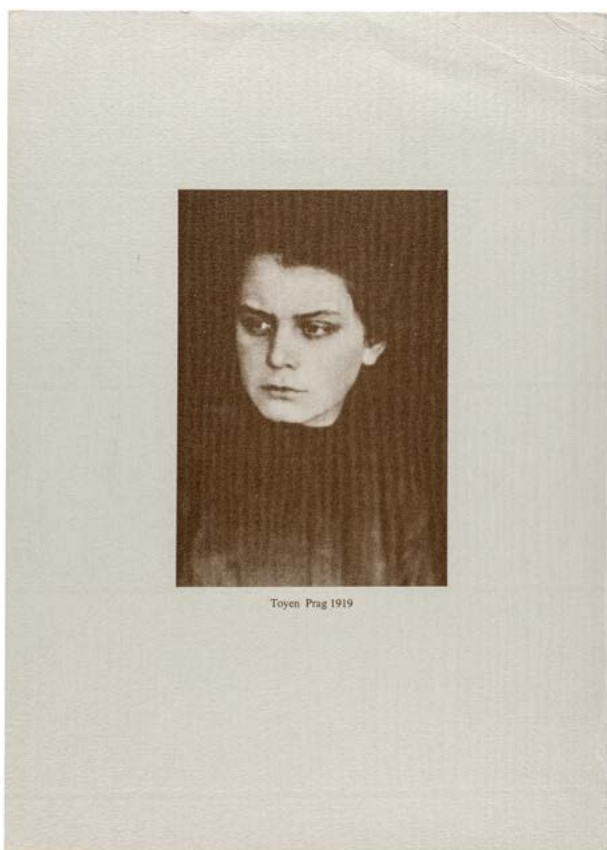
In 2025 is door toedoen van de aangescherpte strategie nieuwe focus aangebracht in het portfolio van de RKD Publicaties en is besloten na de afronding van 2 lopende boekprojecten, de tentoonstellingcatalogus *Théophile de Bock: landschapschilder, verbinder, organisator* en *Mauritshuis in lijn. Johan Steengracht van Oostcapelle en Nederlands eerste geïllustreerde museumcatalogus (1826-1830)*, te stoppen met het maken van nieuwe boeken onder beheer en/of redactie van het RKD.

In de redactie van de RKD Publicaties zijn het afgelopen jaar de geplande digitale RKD Studies in het kader van de aangescherpte strategie onder de loep genomen. Behalve het stopzetten van nieuwe initiatieven en het afronden van op stapel staande RKD Studies is besloten het aantal en de omvang af te schalen. De productie worden om gevormd tot een gecureerde *dataset in context* waarvan de RKD Study *Down to the Ground*, resultaat van promotieonderzoek naar gekleurde gronderingen in zeventiende-eeuwse schilderijen gefinancierd door NWO, een goed voorbeeld is.

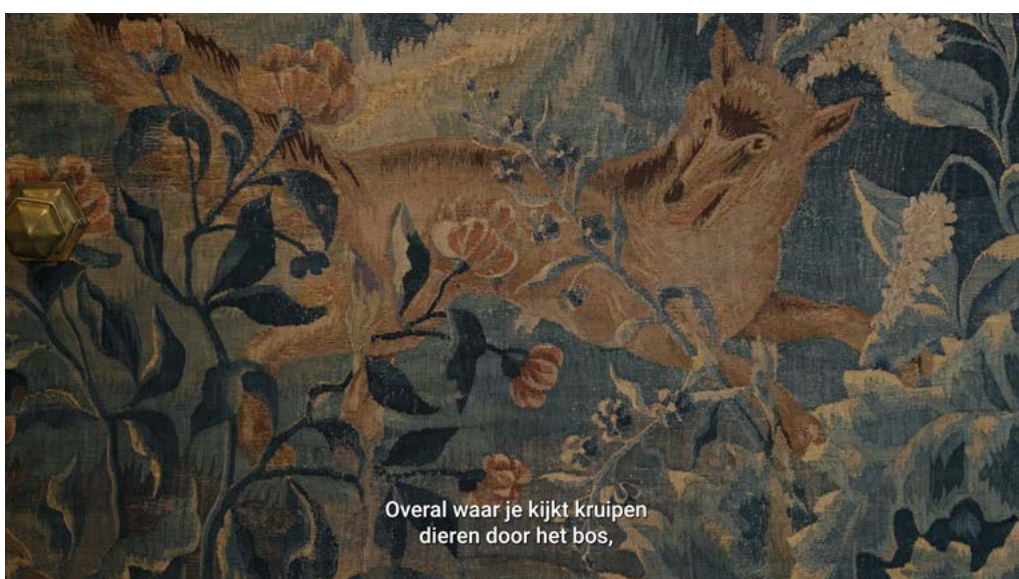
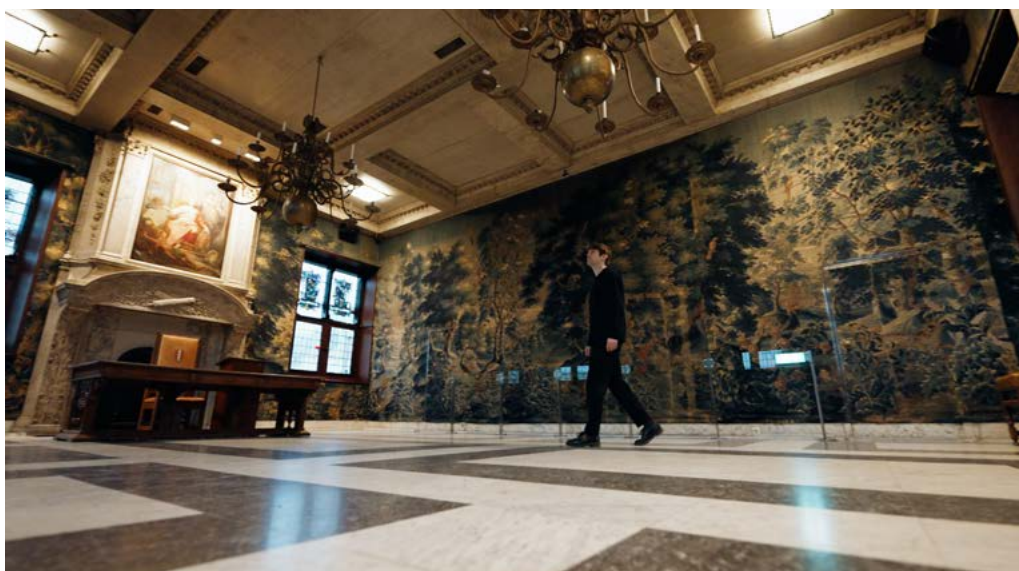
De publicatie van *Thoré-Burgers Museum of Amsterdam* eind december 2025 is het resultaat van ernstige bijstelling door de redactie van RKD Publicaties. De oorspronkelijke geplande RKD *Study Musee de l'Hollande*, waarin het volledige werk van Thoré handmatig zou worden vertaald en geannoteerd, bleek in relatie tot de snelle ontwikkelingen binnen de Digital Humanities een achterhaald concept en een uitermate arbeidsintensieve exercitie wat niet langer kon worden verantwoord. In plaats van het publiceren van alle delen is nu uitsluitend het eerste deel over de collectie van het Rijksmuseum als een ouderwetse bronnenpublicatie volledig vertaald en geannoteerd. De overige 3 delen zijn ook volledig gescand en digitaal toegankelijk via RKDlibrary zodat onderzoekers zelf onderzoek kunnen doen met nieuwe tools zoals verbeterde handschriftherkenning, geautomatiseerde vertaalprogramma's en OCR.

Naast de RKD Studies verschenen op de website van het RKD diverse RKD Stories die een inzicht geven in de rijkdom van onze archieven voor het onderzoek naar diversiteit en inclusiviteit, zoals een bijdrage over de voorstudies van Erwin de Vries voor het slavernijmonument of een toelichting op het queerperspectief in het werk Toyen.

Een volledige lijst van publicaties en presentaties is te vinden in bijlage 2.

Inzending voor Queer Geschiedenismaand over het queerperspectief in het werk van de kunstenaar Toyen.

Beelden uit de digitale videocampagne voor het RKD Study Corpus *Wandtapijten in Nederland*, opgenomen in het stadhuis van Gouda.

Overall waar je kijkt kruipen dieren door het bos,

➤ 2.6 Verbeterde naamsbekendheid en hogere betrokkenheid

Met de aangescherpte strategie, waarbij we ons positioneren als kennisinstituut en ons richten op specifieke doelgroepen, is ervoor gekozen in 2025 (nog) geen naamsbekendheidsonderzoek uit te voeren. Voor het RKD is het eerst belangrijk te weten hoe onze diensten gewaardeerd worden door onze gebruikers. In 2025 is hiervoor een gebruikersonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten geven ons beter inzicht in de behoeften van onze gebruikers. Die vertalen we naar onze doelgroepen, zodat we ons aanbod kunnen verbeteren en nieuwe gebruikers kunnen bereiken.

Door gebruikers beter te betrekken bij de ontwikkeling van onze dienstverlening hopen we op een hogere betrokkenheid. Er is in 2025 voor het eerst een betaalde campagne ingezet voor de RKD Study Corpus *Wandtapijten in Nederland* die goede resultaten boekte: websitebezoek was in de campagneperiode 10% hoger dan normaal. De database *Marks on Art* van het RKD is eind 2025 geselecteerd voor de shortlist voor de Apollo Awards 2025 in de categorie *Digital Innovation of the Year*. Een bijzondere erkenning en goed voor de naamsbekendheid en de positionering van het RKD als vooraanstaand en internationaal opererend kennisinstituut.

➤ 2.7 RKD Research

“RKD Research is hét wereldwijd toegankelijke, digitale platform voor kunsthistorisch onderzoek naar kunst van de Nederlanden in internationale context. Een plek waar data, beeld en context naadloos samenkomen. RKD Research is een vanzelfsprekend startpunt voor kunsthistorische professionals die gebruik willen maken van moderne onderzoeksmethodologieën.”

In 2025 is een productvisie voor RKD Research opgesteld, in samenhang met de aangescherpte strategie. Deze productvisie geeft voor de komende 3-5 jaar richting aan de verdere ontwikkeling van het digitale platform en beschrijft welke rol RKD Research op de langere termijn vervult binnen de kunsthistorische infrastructuur.

In 2025 werd het team uitgebreid met een fulltime product owner, een solution architect en een extra ontwikkelaar. Daarnaast is een architectuurteam ingericht dat nieuwe voorstellen beoordeelt op wenselijkheid, impact en haalbaarheid. Deze werkwijze ondersteunt een meer voorspelbaar en transparant ontwikkelproces.

Het Byvanck-symposium ter gelegenheid van de lancering van de Byvanckdatabase op RKD Research.

2.7.1 Doorontwikkeling RKD Research

In 2025 zijn verschillende belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van RKD Research. Zo is de Byvanckdatabase met middeleeuwse miniaturen succesvol geïntegreerd en gelanceerd tijdens het symposium *Middeleeuwse miniaturen van Byvanck naar RKD*. Daarnaast is een nieuwe mediaserver in gebruik genomen, wat heeft geleid tot verbeterde weergave- en zoekfunctionaliteiten, de introductie van een nieuwe image viewer en de mogelijkheid om pdf-bestanden te tonen.

Er zijn onder meer zoek- en filtermogelijkheden, detailpagina's verrijkt met aanvullende gegevens (onder andere voor *Marks on Art* en *Byvanck*), alle gescande beelddocumentatie opgenomen in RKD Research en koppelingen tussen verschillende databases verder versterkt.

2.7.2 Cijfers RKD Research

In 2025 zijn 696 individuele jaarabbonementen voor RKD Research verkocht (2024: 529). Er zijn tevens 340 dagpassen verkocht. De totale opbrengst van verkochte abonnementen voor RKD Research bedroeg in 2025 € 31.000. Ook zijn er 23 collectieve abonnementen verkocht, goed voor 95 licenties. Online was het aantal sessies per gebruiker gemiddeld 2,24 (2024: 1,38). De gemiddelde duur van deze sessies was 5m 41s (2024: 3m 16s). Het aantal paginaweergaven was 2.442.447 (2024: 1.991.902). RKD Research wordt het meest gebruikt in Nederland, België, de Verenigde Staten van Amerika, Duitsland en Frankrijk.

3. Bedrijfsvoering

3.1 Financiële positie

In 2025 heeft het RKD opnieuw een negatief exploitatieresultaat behaald en is de financiële positie verder onder druk komen te staan. In de navolgende paragrafen worden de realisatiecijfers van 2025 geanalyseerd (3.1.1) en de financiële positie beoordeeld aan de hand van een aantal kengetallen (3.1.2). Daarna wordt de voortgang van belangrijke dossiers besproken, zoals huisvesting (3.1.3), de aangescherpte strategie en structurele begroting (3.1.4) en RKD Research / RVO (3.1.5). Vervolgens kijken we vooruit aan de hand van de begroting 2026 (3.1.6). Deze paragraaf wordt afgesloten met een geactualiseerde risicoanalyse (3.1.7) en conclusies (3.1.8).

3.1.1 Financieel resultaat en financiële positie

Het RKD sluit 2025 af met een negatief resultaat van € 205.000 (2024: - € 233.000). Dit tekort valt lager uit dan het begrote tekort van € 240.500. Het resultaat 2025 wordt dit jaar niet beïnvloed door een mogelijke aanwending van middelen vanuit de niet-bestede huisvestings-subsidie (2024: € 399.000). We zien dat er in 2025 een tekort is op de reguliere exploitatie, terwijl er gelijktijdig een positief saldo op de huisvestingssubsidie / huisvestingskosten is van ruim € 1 miljoen. De onderstaande tabel verduidelijkt deze resultaatverdeling.

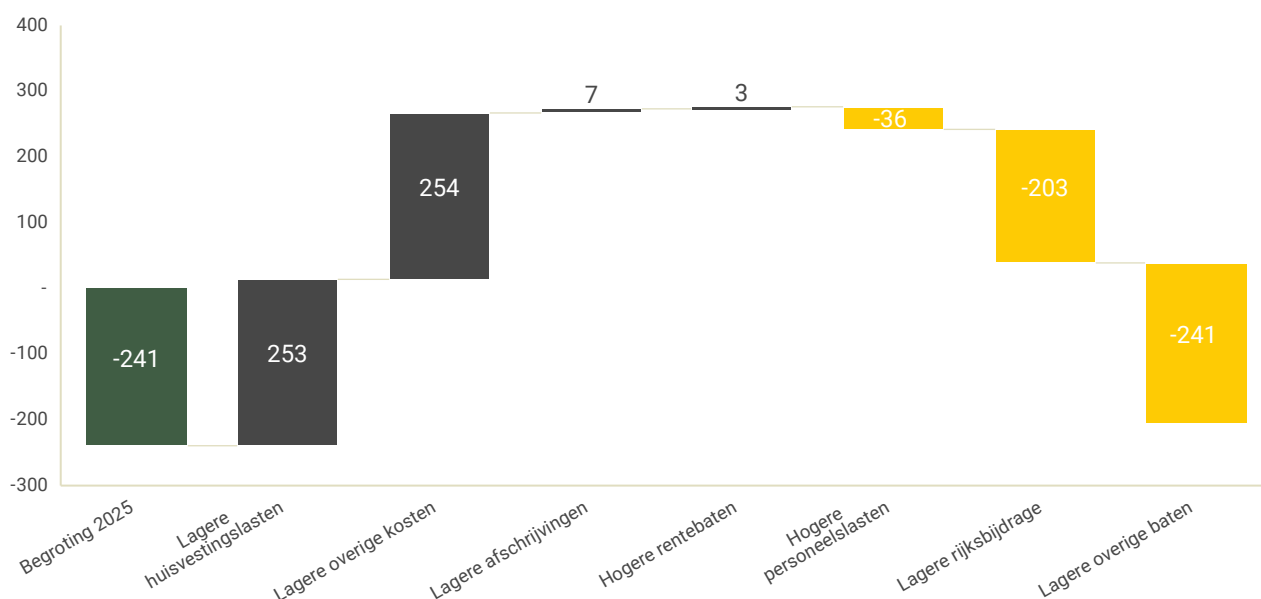
Verdeling resultaat

	2025			2024		
	Exploitatie	Huisvesting	Jaarrekening	Exploitatie	Huisvesting	Jaarrekening
Baten (incl.rente)	5.940	2.098	6.992	5.925	2.098	7.278
Personeelslasten	5.042	68	5.111	5.127	176	5.303
Huisvestingslasten	793	115	908	-	706	706
Afschrijvingen	136	-	136	141	-	141
Overigelasten	173	868	1.041	1.289	73	1.362
Resultaat	-204	1.046	-204	-631	1.144	-233
Verdeling	-	-	-	399	-399	-
Resultaat	-204	1.046	-204	-233	745	-233

Het overschot op de huisvestingssubsidie is te danken aan de relatief lage kosten van het huidige, verouderde pand. De verwachting is dat de huisvestingslasten na de aanstaande verhuizing structureel zullen stijgen. Het is daarbij de intentie van het RKD ook in de nieuwe situatie circa € 500.000 uit de huisvestingssubsidie beschikbaar te houden voor de reguliere exploitatie, specifiek voor de noodzakelijke kosten van ons 'digitale huis'.

Indien de huisvestingssubsidie direct via de resultatenrekening zou lopen, zou het jaar 2025 per saldo een positief resultaat van € 840.000 laten zien (opgebouwd uit - € 204.000 en + € 1,046 miljoen), tegenover een vergelijkbaar resultaat van € 512.000 in 2024. Hieronder volgt een nadere toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen per categorie, waarbij grotere afwijkingen aandacht krijgen. Voor een gedetailleerd cijfermatig overzicht verwijzen we naar de Jaarrekening 2025.

Begroting +/- € 240 .000 naar realisatie +/- € 204.000

Lagere huisvestingslasten (- € 253.500)

Er zijn aanzienlijke afwijkingen ten opzichte van de begroting, onder meer:

- Lagere energiekosten (- € 190.000), omdat de begroting voorzichtig is opgesteld op basis van hogere tarieven;
- Lagere overige huisvestingskosten (- € 77.000);
- Hogere servicelasten (+ € 28.000), mede door een afrekening over vorige jaren.

De lagere huisvestingslasten leiden er ook toe dat de huisvestingssubsidie ook lager uitvalt dan begroot (zie lagere rijksbijdrage).

Lagere overige lasten (- € 254.000)

De lagere overige lasten betreffen een saldering van diverse posten. De advieskosten zijn (+ € 67.000) hoger dan begroot als gevolg van meer werkzaamheden dan verwacht met betrekking tot personeel en organisatie. Verder is er een onderbesteding over de gehele breedte, van documentatiekosten (- € 14.500), publicatiekosten (- € 10.500), communicatiekosten (- € 114.000) en overige activiteitskosten (- € 124.000). Het achterblijven van deze kosten wordt verklaard door het niet of heel beperkt doorgaan van begrote projecten op het gebied van onder andere CRM (begroot € 10.000), klantonderzoek (begroot € 25.000) en naamsbekendheid (begroot € 50.000), het achterblijven van bestedingen op externe projecten en een financiële terughoudendheid vanwege de financiële situatie van het RKD.

Lagere afschrijvingen (- € 7.000)

De investeringen waren begroot op € 24.000 en zijn uitgekomen op € 5.500. Omdat de investeringen lager zijn en relatief laat in het jaar zijn gedaan, blijven de afschrijvingen ook achter bij de begroting.

Hogere rentebaten (€ 38.000)

Weliswaar is de gemiddelde rentevoet het afgelopen jaar flink lager (2,2%) dan waarmee in de begroting rekening is gehouden (3,4%), de gemiddelde liquiditeitspositie (€ 4,0 miljoen) is daarentegen hoger dan waarmee rekening is gehouden (€ 2,5 miljoen).

Hogere personele lasten (+ € 36.000)

De personeelskosten vallen beperkt hoger uit. De kosten voor vast personeel zijn aanmerkelijk lager (- € 240.000) dan begroot. Dit komt vooral omdat in de loop van het jaar een aantal vacatures niet zijn ingevuld met het oog op een voorgenomen organisatieaanpassing in 2026. De begroting 2025 rekent met ongeveer 58 fte (inclusief vacatures). In praktijk komen we op circa 51,5 fte uit. Verder hebben we in de begroting gerekend met een loonstijging over 2025 van 3,5% per 1 juli 2025 die niet heeft plaatsgevonden. Cao-onderhandelingen leiden naar verwachting medio 2026 tot een verhoging van de salarissen. Daarbij speelt ook dat we per ultimo 2024 een aanzienlijke reservering hebben meegenomen voor langdurig zieken. De doorbetaling van zieke medewerkers in 2025 is daarmee grotendeels vanuit deze post betaald. Ook zijn personeel-gerelateerde financiële voorzieningen en reserveringen afgenomen als gevolg van het lagere aantal medewerkers. Tegenover de fors lagere kosten voor eigen personeel staan hogere kosten voor de inhuur van externen (+ € 263.000) dan begroot. Grotendeels betreft dit de inhuur voor niet-ingevulde vacatures en de extra urenbesteding ter voorbereiding op de verhuizing en de reorganisatie.

Lagere rijksbijdrage (- € 203.000)

De structurele OCW-subsidie komt (- € 203.000) lager uit dan in de begroting opgenomen. Dit betreft vooral de lagere huisvestingssubsidie dan begroot (- € 339.000). De baten voor huisvesting worden alleen gerealiseerd voor zover daar werkelijke huisvestingsgerelateerde kosten tegenover staan. Deze kosten, inclusief adviseurs en extra inzet, bedragen in 2025 € 1,1 miljoen, wat lager is dan de geplande € 1,4 miljoen. De hogere realisatie op de overige subsidies

(+ € 136.000) komt doordat in de begroting met een voorzichtige prijsindex is gerekend.

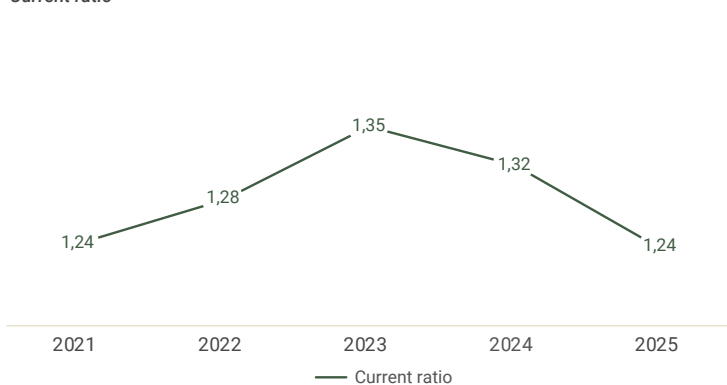
Lagere overige baten (- € 241.000)

De belangrijkste reden voor de lagere overige baten hangt samen met de lagere incidentele (publieke en private) projectbaten (- € 129.000). Dit komt enerzijds doordat projecten achterlopen op de planning en anderzijds doordat sommige projecten met lagere kosten worden afgerond, waardoor ook de baten achterblijven. Vanaf 2025 hanteert het RKD een afwegingskader waardoor projecten uitsluitend worden uitgevoerd als deze in lijn zijn met onze aangepaste strategie. In het verlengde daarvan zien we ook dat de onderzoeksopbrengsten en vergoedingen voor individuele prestaties achterblijven (- € 169.000) bij de begroting. De abonnementen op RKD Research bereiken nog niet het niveau dat eerder begroot is (- € 40.000).

3.1.2 Kengetallen

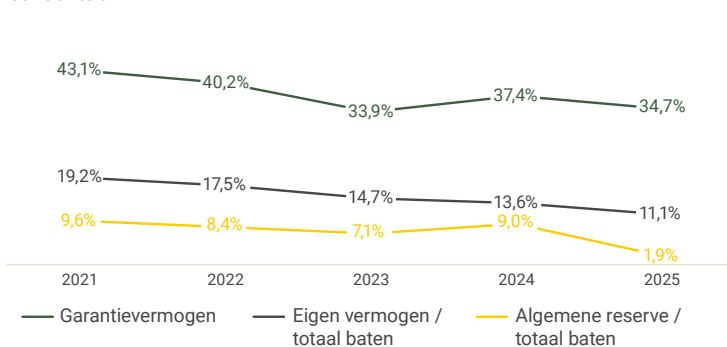
Om de resultaten en de balanspositie van het RKD goed te kunnen duiden, zijn enkele kengetallen relevant.

Current ratio

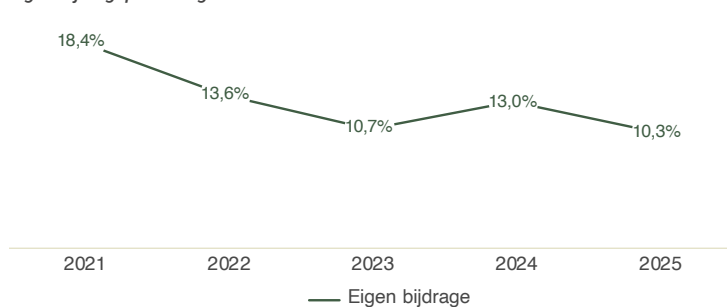
Het RKD hanteert een norm voor de eigen bijdrage, waarbij de fluctuerende huisvestingsbaten voor een zuiver beeld buiten de berekening worden gelaten. Met 10,3% (2024: 13,0%) is het percentage niet op het gewenste niveau van 18% tot 20%. Een belangrijke inkomstenbron voor eigen bijdragen betreft (deels) extern gefinancierde projectbaten. Deze blijven fors achter bij de begroting en de lange termijn doelen. Gezien de aanscherping van de strategie is het realistisch de eigenbijdragenorm naar beneden bij te stellen.

Solvabiliteit

De reserves fungeren als buffer voor de continuïteit en als financieringsbron. De solvabiliteitscijfers staan onder druk als gevolg van de negatieve resultaten. Met het oog op de voorgenomen reorganisatie is in het boekjaar een bestemmingsreserve gevormd. De algemene reserve bedraagt nu nog slechts 1,9% (algemene reserve/totaal baten), terwijl de doelstelling 20% van de totale baten is. Deze algemene reserve moet gezien worden als continuïteitsreserve.

Eigen bijdragepercentage

De current ratio is beperkt gedaald naar 1,24 (2024: 1,32). Het werkkapitaal bestaat onder meer uit de liquiditeit die met € 3,9 miljoen aan middelen voldoende is (2024: € 3,6 miljoen). Als onderdeel van het werkkapitaal is de niet-bestede huisvestingssubsidie in 2025 gestegen van € 816.000 naar € 1,8 miljoen.

3.1.3 Bestaande en toekomstige huisvesting RKD

De huisvesting van het RKD vergt constante aandacht van het management, zowel wat betreft het huidige pand als de noodzakelijke verhuizing.

Het RKD heeft een huurcontract voor het bestaande pand op Prins Willem-Alexanderhof 5 te Den Haag tot 1 januari 2028. Daarna heeft het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) het voornemen het pand te slopen. De sloop wordt met enkele jaren uitgesteld. Aangezien onze medehuurder, de KB, nationale bibliotheek, ook nog na de datum van 1 januari 2028 gebruik zal maken van hetzelfde pand, is het RKD met het RVB in gesprek over de verlenging van het huurcontract na deze datum. Het huidige pand moet tot de sloop in stand worden gehouden. OCW heeft daarom extra middelen beschikbaar gesteld voor de verwachte kosten die het Rijksvastgoedbedrijf moet maken. Deze middelen zijn verstrekt aan de KB en dit betekent dat de instandhouding niet tot extra lasten zal leiden voor het RKD. Van eventuele kosten bij voortijdig vertrek is geen sprake, mede gezien de omstandigheden dat het RKD het pand onvrijwillig moet verlaten.

Het RKD onderzoekt al langere tijd opties voor een nieuwe locatie. Ook in het jaar 2025 hebben er opnieuw concrete huisvestingsmogelijkheden voorgelegd die vergaand verkend zijn. Uiteindelijk blijken de onderzochte panden onvoldoende geschikt vanuit de eisen, wensen en de financiële ruimte. Dit betekent dat de doorlooptijd tot het noodzakelijke vertrek steeds krapper wordt. In 2025 heeft het RKD een huisvestingsmanager aangesteld om het project te begeleiden van zoeken, geschikt maken en verhuizen. In samenwerking met onze makelaar zoeken we opnieuw naar nieuwe locaties in beginsel binnen de zuidelijke Randstad. De verwachting is dat in 2026 een geschikt pand gevonden wordt. Daarna moet gerekend worden met een doorlooptijd van 1 tot 2 jaar om de huisvestingslocatie geschikt te maken en daadwerkelijk te verhuizen.

Duidelijk is dat een verhuizing leidt tot forse eenmalige investeringen en extra huisvestingslasten. Denk daarbij aan tijdelijke dubbele huisvestingslasten, verhuiskosten en noodzakelijke aanpassingen aan het gebouw. Het ministerie van OCW is zich bewust van deze extra lasten en heeft een extra bijdrage in deze kosten van € 5 miljoen opgenomen in de OCW-begroting. In afstemming met het Ministerie van OCW gebruikt het RKD vanaf het boekjaar 2025 de niet-bestede huisvestingssubsidie niet meer voor publieksactiviteiten of andere activiteiten. We sparen voor de extra kosten die samenhangen met de verhuizing.

3.1.4 Aangescherpte strategie en reorganisatie in 2026

In 2025 is een aangescherpte strategie vastgesteld voor het RKD. Deze is gestoeld op 2 fundamentele bewegingen die richting geven aan de ontwikkeling van de organisatie in de komende jaren: de transitie van *onderzoeksinstituut* naar *kennisinstituut* en een digitale transitie. Deze bewegingen zijn nauw met elkaar verweven en vormen samen de kern van de strategische koerswijziging. De koerswijziging betekent dat onderzoek dat wél wordt verricht, in dienst staat van de toegankelijkheid, bruikbaarheid en verrijking van de collectie en data. De komende jaren wordt verder gewerkt aan ambitieuze doelen, waaronder de volledige digitale vindbaarheid van de archief- en bibliotheekcollectie, de digitalisering van 50% van de relevante archiefcollectie tot duurzame data en de ondersteuning van nieuwe methodologieën binnen de Digital Humanistisch.

De aangescherpte strategie vraagt een duidelijke focus op kerntaken en een organisatie die wendbaar en gebruikersgericht is en sterk staat door de inbreng van zijn eigen expertise in het netwerk. Gelijkijdig kampt de organisatie al meerdere jaren met structurele exploitatietekorten, stijgende kosten voor digitalisering en beperkte mogelijkheden om inkomsten te verhogen. Het RKD zal daarom in het jaar 2026 een reorganisatie doorvoeren die tot een ombuiging leidt van ongeveer € 900.000. Daarbij geldt dat de kost voor de baat gaat en worden aanzienlijke eenmalige kosten verwacht.

3.1.5 RKD Research en lening RVO

De omvang van de abonnementen op RKD Research bedraagt in 2025 ongeveer € 40.000, hetzelfde niveau als in 2024. In 2023 heeft het RKD een contract afgesloten met de wetenschappelijk uitgever Koninklijke Brill N.V. voor de distributie van RKD Research voor grote, internationale (erfgoed)instellingen en wetenschappelijke bibliotheken. In goed overleg met Brill is dit contract in 2025 beëindigd.

Sinds de livegang eind 2023 is er verder gewerkt aan de functionaliteit van de RKD Research. Ondanks de toegevoegde waarde voor onderzoekers in combinatie met forse investeringen en jaarlijkse kosten voor het RKD zit een winstgevende businesscase er niet in. Met het oog op de aangescherpte strategie verwachten we verdere investeringen in het platform RKD Research, blijvend hogere licentiekosten en forse kosten voor de verdere digitalisering van de collectie.

Het RKD heeft van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een subsidie ontvangen van ruim € 1,5 miljoen in de vorm van een renteloze lening ('subsidie met terugbetalingsverplichting') ten behoeve van de digitalisering van een deel van de collectie. De financiële resultaten en positie van het RKD zijn in de loop van de tijd onder druk komen te staan, vooral als gevolg van investeringen in deze digitalisering en RKD Research. Op basis hiervan heeft RVO uitstel verleend voor de terugbetaling van de lening voor een periode van 3 jaar, onder de voorwaarde dat het RKD jaarlijks verantwoording aflegt over de financiële situatie. Na afloop van deze periode beoordeelt het RVO opnieuw of en in welke mate aflossing van de lening tot de mogelijkheden behoort. Het RKD waardeert het getoonde begrip en de coöperatieve opstelling van RVO.

3.1.6 Begroting 2026

In bijgaande tabel staat de begroting 2026, vergeleken met de begroting 2025 en de jaarrekening 2025.

Categoriale exploitatierekening

	B2026	B2025	J2025
BATEN			
Eigen inkomsten	232.292	368.445	338.068
Subsidies	7.415.348	6.979.607	6.565.623
TOTALE BATEN	7.647.640	7.348.052	6.903.691
LASTEN			
Personeelslasten	5.580.381	5.074.526	5.110.940
Huisvestingslasten	1.005.070	1.161.395	907.952
Afschrijvingen	101.000	142.300	135.533
Overige lasten	1.310.448	1.295.352	1.041.325
TOTALE LASTEN	7.996.899	7.673.572	7.195.749
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-349.259	-325.520	-292.058
Rentebaten/-lasten	65.000	85.000	87.902
Bijzondere baten/lasten cq. reservering innovatiefonds	-	-	-
EXPLOITATIERESULTAAT	-284.259	-240.520	-204.156
<i>zonder onttrekking huisvestingsgelden</i>	<i>-284.259</i>	<i>-240.520</i>	<i>-204.156</i>

De raad van toezicht heeft de begroting 2026 op 27 november 2025 goedgekeurd. Het begrote tekort voor 2026 bedraagt € 284.500, enigszins ongunstiger dan de begroting 2025, € 241.000. Daarbij zijn 2 kanttekeningen te maken:

- Op het moment van opstelling van de begroting 2026 is nog niet bekend wat de gevolgen zijn van de voorgenomen reorganisatie. Enerzijds zal dit in het boekjaar 2026 leiden tot extra eenmalige kosten, anderzijds leidt het tot besparingen, omdat vacatures tijdelijk niet worden ingevuld en de formatie wordt ingekrompen. Als voorschot op de per saldo verwachte negatieve resultaat-effecten is er in de jaarrekening 2025 een bestemmingsreserve gevormd van € 350.000. Dat heeft echter geen resultaat-effect in 2025.
- Met het oog op de noodzakelijke verhuizing op korte termijn wordt de niet-bestede huisvestingssubsidie gereserveerd voor deze verhuizing. Afhankelijk van de kosten die al in 2026 gemaakt zullen worden, verwachten we in dit boekjaar nog circa € 500.000 aan de post niet-bestede huisvestingssubsidie te kunnen toevoegen.

Hierna volgt een toelichting op een aantal grotere verschillen tussen de begroting 2026 ten opzichte van de begroting 2025.

Baten (+ € 300.000)

Bij de baten zien we lagere eigen inkomsten (- € 136.000) met name door lagere opbrengsten voor kortlopende onderzoeken en minder projectbaten op basis van de aangescherpte strategie. Daartegenover staan hogere baten uit subsidies. Deze betreffen de toepassing van een index en vooral hogere kosten die verband houden met de voorgenomen verhuizing (via de huisvestingssubsidie).

Lasten (+ € 323.000)

Bij de personeelskosten is ook sprake van een verwachte loonkostenstijging als gevolg van de invoering van een nieuwe cao en ook hogere inhuurkosten (+ € 308.000). De extra inhuur hangt samen met alle voorbereidingen van de verhuizing en de voorgenomen reorganisatie.

De huisvestingslasten zijn lager (- € 156.000), vooral als gevolg van lagere begrote energielasten (energielasten die overigens als gevolg van de geopolitieke situatie in 2026 waarschijnlijk weer stijgen).

De afschrijvingskosten vallen lager uit (- € 41.000). Op dit moment worden investeringen tot een minimum beperkt en oudere investeringen lopen uit de begroting.

Bij de overige kosten zien we een aantal ontwikkelingen. De organisatiekosten zijn (+ € 160.000) hoger met name door de inhuur adviseurs en architecten ten behoeve van het project huisvesting (deze post is in hoge mate afhankelijk van de voortgang van dit project). Bij de automatiseringskosten zien we weliswaar meer licentiekosten, maar minder directe projectkosten besteed aan automatisering (- € 59.000). De documentatiekosten dalen (- € 44.000) doordat we minder documentatiekosten in projecten maken en het budget voor de inkoop van boeken en tijdschriften is verlaagd.

De begroting 2026 bevat budgetten voor externe projecten die ongeveer € 565.000 aan kosten voor externe projecten meebrengt. Voor diverse interne projecten is een bedrag gereserveerd van € 882.500 met name voor de verhuizing, de realisatie van jaarplannen en innovatie/RKD Research.

3.1.7 Risicoanalyse

We onderscheiden strategische en operationele risico's. Gezien de omvang van het RKD wordt het gehanteerde risicomanagementsysteem als passend en toereikend beschouwd. Met het

oog op de continuïteit van het RKD worden de volgende strategische aandachtspunten en bestuurlijke opgaven onderscheiden:

1. Huisvesting

Het RKD bereidt zich voor op een nieuwe huisvestingssituatie, aangezien het huidige gebruik van het complex op Prins Willem-Alexanderhof 5 wordt beëindigd. De tijd begint daarbij te dringen, omdat nieuwe locaties voor ons geschikt gemaakt moeten worden en we binnen een aantal jaren onherroepelijk het bestaande pand moeten hebben verlaten.

Om het risico te mitigeren is er een projectgroep gevormd met een ervaren projectmanager. Verder wordt gewerkt aan alternatieve huisvestingsopties, waarbij ook aandacht uitgaat naar financieringsmogelijkheden, duurzaamheid en kostenbeheersing. De aandacht richt zich in eerste instantie vooral op het depot, omdat daarbij de doorlooptijd waarschijnlijk het langste is en de collectie de kern betreft van de activiteiten van het RKD. Tegelijkertijd wordt gestuurd op het beheersen van de kosten van de huidige huisvesting tot het moment van verhuizing, inclusief onderhoud en eventuele opleververplichtingen.

2. Aangescherpte strategie en reorganisatie in 2026

Voor de uitvoering van de strategie en het herstel van de financiële gezondheid is een reorganisatie noodzakelijk. Het RKD moet structureel toewerken naar een sluitende exploitatiebegroting en de opbouw van voldoende eigen vermogen als buffer. Als deze transitie niet succesvol wordt afgerond, ontstaat het risico dat de strategie niet kan worden waargemaakt en de continuïteit van de organisatie in het gedrang komt. Er is een kernteam gevormd om de reorganisatie in 2026 voor te bereiden en uit te voeren, in goede afstemming met het managementteam, de raad van toezicht en de ondernemingsraad.

3. Afhankelijkheid van overheidsfinanciering

De sterke afhankelijkheid van 1 financier (ministerie van OCW) vormt een strategisch risico, aangezien de structurele subsidiestroom essentieel is voor de exploitatie en het beheer van de rijkscollectie. Een risico daarbij vormt de mogelijke discrepantie tussen de inflatiecorrectie op de subsidie en de werkelijke prijsstijgingen van bijvoorbeeld loonkosten (CAO), inhuur, onderhoud en energielasten of ingrijpende bezuinigingen. Het RKD probeert goede relaties te onderhouden met stakeholders, zoals het ministerie, om de financiële draagkracht en de noodzakelijke extra middelen voor uitdagingen (zoals de verhuizing) te borgen.

4. Sociale veiligheid en omgangsvormen

Het risico op grensoverschrijdend of onprofessioneel gedrag richting medewerkers of bezoekers wordt proactief beheerst om een veilige werk- en publieksomgeving te waarborgen. Het ontbreken van heldere kaders kan leiden tot psychosociale arbeidsbelasting en reputatieschade. Om dit te voorkomen heeft een breed samengestelde werkgroep in een 2025 een gedragscode ontwikkeld. De bedoeling is dat medewerkers elkaar aanspreken op ongewenst gedrag. Daarnaast worden medewerkers door middel van trainingen weerbaar gemaakt en geschoold in omgangsvormen en het geven van feedback. Het RKD heeft een externe vertrouwenspersoon aangesteld, waardoor een laagdrempelige en onafhankelijke meldingsstructuur is gegarandeerd.

De operationele risico's concentreren zich met name op de volgende gebieden:

5. ICT

De afhankelijkheid van ICT en betrouwbare data neemt binnen het RKD steeds verder toe, zowel voor de primaire processen als voor de ondersteuning. Dit vergroot het belang van een stabiele, veilige en toekomstbestendige ICT-omgeving. Tegelijkertijd nemen de risico's toe van cyberaanvallen, ongeautoriseerde toegang, uitval van systemen en dataverlies.

Het RKD onderkent deze risico's en investeert daarom structureel in de verdere professionalisering van de organisatie, met specifieke aandacht voor de continuïteit, beschikbaarheid en integriteit van systemen en gegevens. Ook met leveranciers worden duidelijke afspraken gemaakt over beveiliging, beschikbaarheid en verantwoordelijkheden en wordt toegezien op naleving hiervan.

6. Interne beheersing en fraudepreventie

Een onvoldoende verankerde procedure voor interne beheersing vormt een risico op (vermoedens van) fraude en onregelmatigheden. Om dit te mitigeren hanteert de organisatie functiescheidingen en het vierogenprincipe bij financiële transacties. De toereikendheid van deze bevoegdheden en procedures wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd.

7. Veiligheid

De veiligheid van bezoekers en personeel kan in het geding komen door incidenten zoals brand, bommeldingen of gebreken in de huisvesting. Brand vormt een directe dreiging voor aanwezigen en de onvervangbare rijkscollectie, wat strikte preventie en snelle respons vereist. Daarnaast kunnen bouwkundige gebreken in de verouderde huisvesting leiden tot ongevallen of val-incidenten. Gezien de staat van het huidige pand is in samenspraak met de KB continu toezicht op de infrastructuur en naleving van veiligheidsprocedures cruciaal om operationele risico's en aansprakelijkheid te beperken.

8. Ziekteverzuim en inzetbaarheid

Een hoog of langdurig ziekteverzuim vormt een risico voor de operationele continuïteit en verhoogt de werkdruk voor het overige personeel, wat weer tot nieuwe uitval kan leiden. Naast de directe loondoorbetalingsverplichting brengt dit kosten mee voor vervanging en re-integratie. Om dit te beheersen, voert de organisatie een actief verzuimbeleid gericht op preventie en snelle interventie.

3.1.8 Conclusie en vooruitblik

Terugblikkend op 2025 stelt het RKD vast dat de financiële resultaten en de huidige vermogenspositie reden geven tot zorg. De afhankelijkheid van incidentele overschotten op de huisvestingssubsidie om exploitatietekorten te dekken is onhoudbaar gebleken. De professionele wijze waarop risico's worden beheerst, geeft het vertrouwen dat het RKD de juiste koers vaart. Dankzij de ingezette strategische aanscherping, de impuls in het huisvestingsdossier en de nadruk op een gezonde bedrijfsvoering, heeft het RKD in 2025 het fundament gelegd voor een toekomstbestendige en financieel stabiele organisatie na de reorganisatie in 2026.

> 3.2 Huisvesting

De herhuisvesting van het RKD is en blijft een van de meest urgente en strategische opgaven voor de komende jaren. Het huidige pand op Prins Willem-Alexanderhof 5 voldoet niet langer aan de eisen van brandveiligheid en onderhoud, waardoor het RKD uiterlijk eind 2027 moet verhuizen. Deze noodzaak biedt tegelijkertijd een kans onze huisvesting volledig af te stemmen op de aangescherpte strategie en de digitale transitie die is ingezet.

In 2025 is intensief gewerkt aan een nieuwe huisvestingsvisie en een herijkt Programma van Eisen. De uitgangspunten zijn helder: een compacte, duurzame en inspirerende werkomgeving die hybride werken ondersteunt, ruimte biedt voor kennisdeling en samenwerking, en aansluit bij onze kerntaak: het beheren en digitaal toegankelijk maken van de rijkscollectie. Daarbij is de publieksfunctie bescheiden en gericht op onderzoek en naslag, terwijl de nadruk ligt op digitale dienstverlening en infrastructuur.

Het afgelopen jaar zijn verschillende locaties onderzocht, waaronder Las Palmas in Rotterdam en een pand in De Zwetstraat in Den Haag. Ondanks vergevorderde onderhandelingen bleek geen van deze opties voldoende aan te sluiten bij onze ambities en randvoorwaarden. De investeringskosten waren aanzienlijk hoger dan begroot en de beschikbare ruimte bood onvoldoende flexibiliteit voor depot en toekomstige digitaliseringsbehoeften. Op basis van deze inzichten is besloten het zoekproces te herstarten met een aangescherpte aanpak en een herijking van het Programma van Eisen.

De geleerde lessen uit dit traject zijn waardevol. Zo is duidelijk geworden dat het depot het startpunt moet zijn bij het zoeken naar een nieuwe locatie, dat flexibiliteit in indeling en huurvoorwaarden cruciaal is, en dat externe expertise nodig is om het proces te versterken. Ook is vastgesteld dat de nieuwe huisvesting niet langer het *huis van de kunstgeschiedenis* hoeft te zijn, maar een efficiënte, toekomstbestendige werkomgeving die onze digitale ambities ondersteunt.

In de tweede helft van 2025 heeft het RKD het huisvestingstraject volledig herijkt. We hebben de eerdere opties definitief afgesloten, een externe projectmanager aangesteld en een nieuw projectteam ingericht met brede vertegenwoordiging vanuit de organisatie. De stuurgroep van het project is aangevuld met een externe specialist. Het Programma van Eisen is kritisch herzien en afgestemd op de aangescherpte strategie, waarbij flexibiliteit, digitalisering en kostenbeheersing centraal staan. Ook is een externe beoordeling van de depotvereisten uitgevoerd en zijn aanvullende scenario's verkend, waaronder samenwerking met andere erfgoedpartners. Met deze stappen is een solide basis gelegd voor een vernieuwd en versneld selectieproces, zodat het RKD tijdig kan beschikken over een toekomstbestendige en duurzame en huisvesting.

› 3.3 Investeren in organisatie en medewerkers

In 2025 is naast de reguliere hr-activiteiten volop ingezet op de ontwikkelpunten voortgekomen uit het medewerker onderzoek 2024 door middel van het programma *Team & Cultuur*. Uitvoering is gegeven aan het gezamenlijk met de medewerkers formuleren van een 'Gedragscode', inclusief communicatie en implementatie door en voor medewerkers. (zie ook paragraaf 4.3). Daarnaast is in het kader van het programma gewerkt aan een betere samenwerking en onderlinge communicatie door een feedbackprogramma voor het voltallige personeel. Het feedbackprogramma bestond uit een e-learning, interactief feedbacktheater en interactieve workshops ondersteund door professionele acteurs. In 2026 zal het programma een vervolg krijgen. Specifiek voor de leidinggevenden is onder externe begeleiding verder ingezet op het versterken van het managementteam en is aan de hand van een verzuimtraining voor leidinggevenden aandacht besteed aan de begeleiding van zowel langdurig als frequent zieke medewerkers.

In de Museum cao 2024-2026 is afgesproken dat alle functies binnen de aangesloten musea ingedeeld dienen te worden conform het nieuwe handboek functie-indeling. In 2024 is tijd besteed aan de actualisatie van alle functiebeschrijvingen. In 2025 zijn alle functies binnen het RKD ingedeeld in het Pro-Rato functiehandboek en is gezorgd voor correcte implementatie inclusief communicatie richting alle medewerkers en een met de ondernemingsraad afgestemde procedureregeling en de aanstelling van een geschillencommissie.

De belangrijkste hr-kengetallen per ultimo 2025 zijn (is afwijkend van het gemiddelde over het gehele jaar):

Peildatum	31 december 2025
Aantal fte	48,31
Aantal medewerkers	54
In dienst	10
Uit dienst	17
Ziekteverzuim %	8,48
Aantal medewerkers frequent ziek ($\geq 3x$)	8
Gemiddelde leeftijd	45

Opvallend is het aantal medewerkers in dienst dat gedaald is ten opzichte van 31 december 2024. Verklaring is dat vacatures de laatste maanden van 2025 niet door vaste medewerkers zijn ingevuld. Daarnaast is het ziekteverzuim licht gedaald, evenals het aantal frequent zieke medewerkers.

In 2025 is het protocol ziekteverzuim aangescherpt. Zoals aangegeven hebben de leidinggevenden in 2025 een verzuimtraining gevolgd om nog beter te kunnen ondersteunen en ziekteverzuim te voorkomen.

› 3.4 Informatievoorziening

Binnen de aangescherpte strategie van het RKD neemt digitale informatievoorziening een centrale plaats in. Hoewel het RKD veel externe expertise inhuurt bij de doorontwikkeling van haar digitale infrastructuur, is het van groot belang dat er ook binnen de organisatie expertise beschikbaar is. Het RKD beschikt over een slagvaardig team voor het beheer en de doorontwikkeling van zijn digitale infrastructuur dat met het toenemend belang van de digitale informatiehuishouding in de komende jaren verder zal worden uitgebreid.

In 2025 is een aantal belangrijke wijzigingen in de digitale infrastructuur gerealiseerd. In de eerste plaats is fase 2 van de migratie naar de cloud afgerond. Alle servers van het RKD zijn nu ondergebracht in de cloud en medewerkers maken gebruik van MS Teams en Office365, waarmee werkzaamheden wat betreft de digitale component volledig locatie ongebonden kunnen worden verricht. Bovendien is in 2025 het traject afgerond waarbij het collectiebeheersysteem dat onder Adlib draaide, is gemigreerd naar Axiell Collections 2.1. Het collectiebeheersysteem kan nu volledig vanuit een webbrowser worden gebruikt, waardoor geautoriseerde externe invoerders zonder softwarematige toevoegingen aan de invoer kunnen bijdragen. Verder is het Digital Asset Managementsysteem structureel verbeterd, waardoor updateprocessen beter kunnen worden ondersteund en nieuwe bestandstypen als pdf op een gebruikersvriendelijke wijze in RKD Research kunnen worden aangeboden.

De kern van de informatiehuishouding van het RKD wordt gevormd door de kunsthistorische data. In 2025 is tijdens een samenwerkingsproject met het Kunstmuseum en het RCE voor de borging van de restauratiegeschiedenis van Mondriaans *Victory Boogie Woogie*, een belangrijke wijziging in het datamodel en de structuur van RKDtechnical. Door deze database met materiaal-technische gegevens over kunstwerken sterk te vereenvoudigen, neemt de bruikbaarheid significant toe. Een groot deel van de hiervoor benodigde werkzaamheden is voltooid en zal in het eerste kwartaal van 2026 worden afgerond. Ook zijn er in 2025 aanpassingen in RKDimages,

Zegenend Christuskind met wereldbol, met op de voorzijde van de sokkel de Mechelse M: het keurmerk van het Mechelse Sint-Lucasgilde voor de kwaliteit van de polychromie. Afkomstig uit de Marks on Art-database op RKD Research.

de database met kunstwerkgegevens, aangebracht, waarmee deze database geschikt is gemaakt voor het invoeren van middeleeuwse miniaturen. Waar boekwetenschap en kunstgeschiedenis in het 'analoge' tijdperk tot een andere discipline behoorde en afbeeldingen uit boeken nauwelijks in samenhang met andere kunstuitingen werden bestudeerd, biedt het RKD deze informatie nu geïntegreerd aan waardoor de relatie van middeleeuwse boekverluchting met de teken-, prent- en schilderkunst veel directer kan worden onderzocht. Tot slot is de database Marks on Art geoptimaliseerd en via RKD Research voor het publiek beschikbaar gesteld.

Een belangrijke ontwikkeling die in 2025 is opgepakt betreft de inzet van Artificiële Intelligentie (AI). Hiervoor is in de eerste plaats een AI-strategie opgesteld. Het RKD streeft naar verantwoorde inzet van AI voor het creëren en beschikbaar stellen van kunsthistorische data. Een interne AI-werkgroep gaat in 2026 voorstellen doen voor een concrete invulling van de toepassing van AI. In 2025 is binnen het project *Levende Meesters* al geëxperimenteerd met de mogelijkheden tentoonstellingscatalogi met behulp van AI om te zetten in data die kunsthistorische analyses mogelijk maken.

Het RKD gelooft in open en verbonden data. De Digitale Erfgoed Referentie Architectuur (DERA) geeft hieraan invulling op een wijze die het RKD in staat gaat stellen haar rol als verbinder van kunsthistorische data waar te maken. Ook in 2025 was het RKD daarom actief als lid van de DERA adviesraad. De RKD-data zijn al enige tijd als Linked Open Data (LOD) beschikbaar en in 2025 is vooral aandacht besteed aan het opleiden van het personeel op het gebied van het doorzoeken van LOD met de SPARQL zoektaal.

Wij streven ernaar onze publiek toegankelijke data zo transparant en open mogelijk te presenteren. Tegelijkertijd beschermen wij zorgvuldig privacygevoelige informatie en waarborgen wij de integriteit van onze data. Om hieraan invulling te geven hebben wij in 2025 weer veel aandacht besteed aan de uitvoering en verdere verfijning van ons informatieveiligheidsbeleid.

4.

Codes: Governance, Fair Practice, Culturele Diversiteit en Inclusie

› 4.1 Governance Code Cultuur

Het raad van toezicht-model als besturingsmodel is duidelijk vastgelegd in de statuten, het reglement van de raad van toezicht en het directiereglement. Er is gezorgd voor een transparante verdeling van taken en bevoegdheden, het voorkomen van belangenverstrengeling en het waarborgen van deskundigheid en diversiteit in bestuur en toezicht. In het zicht van het verstrijken van de tweede termijn in 2026 van 3 leden en de transitie van het RKD van onderzoeksinstituut naar kennisinstituut, beraadt de raad van toezicht zich op een daarbij passend profiel, dat in 2026 zijn beslag krijgt.

Het risicobeheer en financiële beleid zijn ingericht volgens sluitende interne procedures en externe controle. Er is een onafhankelijke externe accountant aangesteld, die geen opdrachten uitvoert die zijn onafhankelijkheid schaden en met wie de relatie jaarlijks wordt geëvalueerd. Strategische, financiële, vastgoed- en projectrisico's zijn in kaart gebracht. Er is een op maat toegesneden systeem voor risicobeheersing en interne controle, risicoanalyse, evaluatie van het controlesysteem staan op de jaaragenda en in dit jaarverslag wordt vermeld hoe risico's worden beheerst. Medewerkers kunnen voorts veilig melding doen van onregelmatigheden met gebruikmaking van een Klokkeluidersregeling.

De principes van de GCC stonden in 2025 in een bijzonder licht door het aftreden in april van de bestuurder. De toezichthouder heeft de rechtspositie en bezoldiging van de waarnemend bestuurder zorgvuldig vastgelegd en is daarover zo open mogelijk geweest.

› 4.2 Fair Practice Code

Het RKD staat achter de kernwaarden van de Fair Practice Code. Binnen het dienstverband volgt het RKD de Museum cao en stagiairs, degenen die een werkervaringsplek bekleden en vrijwilligers ontvangen een eerlijke betaling. Functies en voorwaarden zijn helder omschreven en het aannamebeleid richt zich op divers talent.

In 2025 heeft het RKD sterk ingezet op een gezonde, duurzame werkomgeving. Er zijn feedbacktrainingen gegeven en er is in samenspraak met medewerkers een interne gedragscode geïntroduceerd. Gelijke behandeling en vertrouwen in kwaliteit en intentie blijven ook in de komende jaren de basis. Scholing en hr-beleid stimuleren groei en ontwikkeling van medewerkers, met aandacht voor het voorkomen van mentale en fysieke overbelasting.

Transparantie is belangrijk: de organisatie wordt wekelijks geïnformeerd over managementbesluiten, er wordt inspraak georganiseerd en de directie werkt nauw samen met de ondernemingsraad. Ook bij digitalisering handelt het RKD zorgvuldig. Via een digitaliseringsovereenkomst met Stichting Pictoright wordt gezorgd voor rechtenafdracht voor het gebruik van beeldmateriaal aan aangesloten auteursrechthebbenden en er wordt op zorgvuldige wijze

omgegaan met de representatie van makers door naamsvermelding. Met niet-aangeslotenen worden op eerlijke wijze afspraken over het gebruik van beeldmateriaal gemaakt.

Tot slot waarborgt het RKD een laagdrempelige afwikkeling van eventuele geschillen met auteursrechthebbenden via aansluiting bij de Geschillencommissie Auteurscontractenrecht.

Zo blijven we werken vanuit vertrouwen, kwaliteit en respect – voor medewerkers én makers.

› 4.3 Code Diversiteit en Inclusie

Op basis van de adviezen van de werkgroep *Diversiteit & Inclusie* (2024) is een aantal maatregelen doorgevoerd die specifiek maken dat in het dagelijkse werk de diversiteit bevorderd wordt en inclusief gewerkt wordt. Denk daarbij aan extra aandacht met betrekking tot genderneutraliteit in communicatie uitingen en het benadrukken bij werving en selectie dat het RKD ervan overtuigd is dat medewerkers met een verscheidenheid aan achtergronden en opvattingen versterkend werkt. Of aan extra aandacht voor het verwerven van archieven van vrouwelijke kunstenaars, een project over vrouwelijke verzamelaars, een bijdrage aan de Queer Geschiedenismaand en een RKD Story over het Nationaal Monument Slavernijverleden (zie ook: 2.5).

Projecten die vanuit hr in 2025 zijn opgepakt en ten goede komen aan de versterking van diversiteit en inclusie zijn onder andere:

- **De invoering van diversiteitsdagen.**
In overeenstemming met de Museum cao heeft iedere medewerker recht op vrijaf tijdens feestdagen met behoud van inkomen. Vanaf 1 januari 2026 worden alle tweede Christelijke feestdagen en Hemelvaartsdagen omgezet in diversiteitsdagen. In de praktijk betekent dit dat medewerkers naar eigen inzicht deze dagen kunnen inzetten en de genoemde feestdagen kunnen omzetten in een diversiteitsdag.
- **De invoering van de gedragscode.**
Naast de officiële documenten waarin regels en richtlijnen zijn opgenomen over geheimhouding, arbeidsomstandigheden, ongewenste omgangsvormen en goed werkgever- en werknemerschap, is in 2025 op verzoek van en in samenwerking met de medewerkers een gedragscode opgesteld. De gedragscode geeft concrete voorbeelden van gewenste en ongewenste omgangsvormen waarop collega's elkaar kunnen aanspreken of aangesproken kunnen worden. Door diverse, zowel serieuze als ludieke, communicatie uitingen wordt de gedragscode onder de aandacht gebracht en wordt de drempel lager om ongewenst gedrag bespreekbaar te maken.

5.

Directie, staf, managementteam, ondernemingsraad

Directie

prof. dr. Chris Stolwijk, algemeen directeur-statutair bestuurder (tot 11 april 2025)
drs. Astrid Verheusen, directeur Bedrijfsvoering & CIO/waarnemend algemeen directeur (vanaf 11 april 2025)

Staf

mr. drs. Anne Marie van der Torren, directiesecretaris/bedrijfsjurist
drs. Peter Kasteleyn RC, controller
drs. Hans Deelen, hr manager
drs. Reinier van 't Zelfde, senior informatiemanager
Dominique Jurgen MA, product owner RKD Research

Managementteam

prof. dr. Chris Stolwijk, algemeen directeur, voorzitter (tot 11 april 2025)
drs. Astrid Verheusen, directeur Bedrijfsvoering & CIO, vice-voorzitter/ waarnemend algemeen directeur, voorzitter (vanaf 11 april 2025)
mr. drs. Anne Marie van der Torren, directiesecretaris/bedrijfsjurist
drs. Sabine Craft-Giepmans, hoofd Onderzoek & Ontwikkeling
dr. Anna Rademakers, hoofd Collecties
Natalie Bos, hoofd Service & Publiek ad interim
drs. Peter Kasteleyn RC, controller
drs. Reinier van 't Zelfde, informatiemanager
drs. Hans Deelen, hr manager

Ondernemingsraad

dr. Rudy Jos Beerens, voorzitter
Vicky Eenhoorn, lid
Sabine van Beek MA, lid
Djairo Terpstra MA, lid
Dominique Jurgen MA, secretaris

Den Haag, 15 april 2026

Stichting RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis
drs. Astrid Verheusen
Algemeen directeur

6.

Verslag van de raad van toezicht

De samenstelling van de raad van toezicht was in 2025:

- dr. E. van Amelsfort, voorzitter (benoemd per 1 september 2024, 1e termijn), plv. DG Straffen en Beschermen/directeur Jeugd, Familie en aanpak Criminaliteitsfenomenen bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Per 1 januari 2026 hoofdinspecteur-directeur/plaatsvervangend Inspecteur-generaal bij de Inspectie Justitie en Veiligheid;
- ir. J.W. Smits, portefeuille Financiën en voorzitter van de auditcommissie, CFO Deli Home (benoemd per 15 oktober 2024, 1e termijn);
- drs. D.T.M. Majoor, portefeuille Openbaar Bestuur (benoemd per 24 september 2018, 2e termijn), Kroonlid Sociaal Economische Raad, Facilitator bij Foundation for Natural Leadership, lid maatschappelijke adviesraad Staatsbosbeheer, *lid raad van toezicht Stichting Encounter, lid raad van toezicht Rijksmuseum Twenthe & de Museumfabriek, voorzitter auditpanels HBO bij Hobéon*;
- ir. H.H. Buss, portefeuille Cultureel Ondernemen en lid auditcommissie (benoemd per 1 januari 2019, 2e termijn);
- prof. dr. K. Brosens, portefeuille Wetenschap (benoemd per 1 januari 2019, 2e termijn), Associate Professor aan de Katholieke Universiteit Leuven, lid Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschap en Kunsten, lid Koninklijke Academie voor Oudheidkunde van België, *lid Herkul KU Leuven Institute for Cultural Heritage, lid DigiSoc KU Leuven Digital Society Institute, lid KUL ARTES Bibliotheekraad*;
- drs. S. Alsteens, Directeur Fondation Custodia (q.q. lid per 24 juni 2024).

N.B. de cursief gemarkeerde functies betreffen de nevenfuncties gedurende 2025.

Vergaderingen

De raad vergaderde in 2025 achtmaal, op 6 februari, 27 maart, 19 mei, 15 september, 16 en 27 oktober, 27 november en 18 december. De belangrijkste onderwerpen die in 2025 in de RvT-vergaderingen zijn behandeld, worden hieronder benoemd.

De auditcommissie vergaderde tweemaal, op 6 maart 2025 en op 22 oktober 2025. In de genoemde vergaderingen stonden respectievelijk de conceptjaarrekening 2024 en de conceptbegroting 2026 op de agenda. De auditcommissie adviseerde de raad op basis van de behandeling van de concepten positief over de goedkeuring van de jaarrekening 2024 en de begroting 2026.

De (interim) algemeen directeur overlegde regelmatig en minimaal maandelijks met de voorzitter. Ook buiten de vergaderingen om bracht de directie de raad regelmatig op de hoogte van recente ontwikkelingen en werden commissies van de raad – hr-commissie en huisvestingscommissie – geconsulteerd op basis van specialistische kennis en expertise.

In het voor- en najaar vonden enkele overleggen van de hr-commissie met het management-team en met de ondernemingsraad plaats.

Strategie en organisatieontwikkeling

In 2025 was er sprake van een strategische en bestuurlijke heroriëntatie van het RKD. In februari 2025 heeft een gezamenlijke strategische sessie plaatsgevonden van raad en directie. De directie betrok de raad gedurende het jaar bij de ontwikkeling van een aangescherpte strategie en de bijbehorende toekomstige organisatiewijziging die voorwaardenscheppend zijn voor de transformatie van Stichting RKD van onderzoeksinstituut naar kennisinstituut. De raad sprak zijn steun uit voor de beoogde transformatie vanuit de overtuiging dat deze onontbeerlijk is voor een toekomstbestendig RKD. De realisatie van de strategische richting vraagt scherpe keuzes op het gebied van inrichting van de organisatie, de financiën en huisvesting.

Het bestuur

In april vond er een bestuurswisseling plaats. Bij besluit van 11 april 2025 benoemde de raad van toezicht Astrid Verheusen tot (interim) algemeen directeur en bestuurder van Stichting RKD.

De raad nam op 17 oktober 2025 met leedwezen kennis van het onverwachte overlijden op 59-jarige leeftijd van prof. dr. Chris Stolwijk, sinds 2012 algemeen directeur en bestuurder van het RKD.

Topstructuur en profiel directeur-bestuurder

Om de uitdagingen het hoofd te bieden, besloot de raad tot een wijziging van de statuten van Stichting RKD, teneinde een bestuur, bestaande uit 1 of 2 gelijkwaardige bestuursleden met de titel directeur, mogelijk te maken. De raad stelde op 18 december 2025 het profiel voor de functie van directeur-bestuurder vast. Voorafgaand aan het besluit tot wijziging van de topstructuur en de vaststelling van het profiel raadpleegde de raad het managementteam en de ondernemingsraad.

Jaarrekening 2024

De raad heeft, conform de statuten, de jaarrekening over 2024, inclusief het bijbehorende bestuursverslag, beoordeeld en kennisgenomen van het verslag van de accountant. De raad heeft in zijn vergadering van 27 maart 2025 de genoemde stukken goedgekeurd.

Begroting 2026

De raad verleende, mede op basis van het positief advies hieromtrent van de auditcommissie, op 27 oktober 2025 goedkeuring aan de begroting 2026. De raad deed dat in het vertrouwen dat Stichting RKD, door het realiseren van een organisatieverandering, lopende 2026 een ontwikkeling naar een positief resultaat doormaakt.

Huisvesting

Nadat medio mei 2025 bleek dat de beschikbare huisvestingsopties niet haalbaar waren, heeft de directie, met instemming van de raad, de huisvestingseisen bijgesteld met meer nadruk op de depotfunctie, een stabiele financiering en de consequenties van de aangescherpte strategie.

Medewerkersonderzoek

Naar aanleiding van het medewerkersonderzoek heeft de raad diverse gesprekken gevoerd met de directeur, de ondernemingsraad en het managementteam. De raad heeft vertrouwen in de verbeteractiviteiten die zijn ingezet.

Zelfevaluatie raad van toezicht

De zelfevaluatie van de raad vond plaats op 3 februari 2025. De raad heeft geconstateerd dat er veel op het RKD afkomt en dat dat ook aanpassing van de werkwijze van de raad vraagt. Er is afgesproken te gaan werken met een jaaragenda met geprioriteerde onderwerpen. Daarnaast zijn er commissies ingesteld ter voorbereiding van besluitvorming in de vergadering van de raad (naast de reeds bestaande auditcommissie, een huisvestingscommissie, een hr-commissie en een digitaliseringscommissie). Tenslotte is besloten een reglement van orde op te stellen waarin o.a. is vastgelegd dat de raad minimaal 2 keer per jaar met de ondernemingsraad overlegt.

Governance Code Cultuur en risicoanalyse

De directie en de raad zijn zich welbewust van en zien toe op een professionele naleving van de principes van de Governance Code Cultuur. In het zicht van het aftreden in 2026 van 3 leden van de raad door het verstrijken van de tweede benoemingstermijn, is gestart met de gedachtevorming over een profiel van de raad dat past bij de jongste ontwikkelingen van Stichting RKD.

De raad ziet nauwlettend toe op de beheersing van de financiële risico's die in 2025 manifest werden.

Den Haag, 15 april 2026

Stichting RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis,

dr. E. van Amelsfort, Voorzitter

ir. J.W. Smits, portefeuille Financiën

drs. D.T.M. Majoor, portefeuille Openbaar Bestuur

ir. H.H. Buss, portefeuille Cultureel Ondernemen

ir. J.W. Smits, portefeuille Financiën

prof. dr. K. Brosens, portefeuille Wetenschap

drs. S. Alsteens, directeur Fondation Custodia

7.

Meerjarig onderhouds- en investeringsplan (MOIP)

Het bestaande pand op Prins Willem-Alexanderhof 5 in Den Haag wordt binnen enkele jaren verlaten waarna het wordt gesloopt. Het onderhoud dat het Rijksvastgoedbedrijf uitvoert, beperkt zich tot het hoogstnoodzakelijke. Een meerjarenonderhoudsplan is niet aan de orde gezien de korte gebruiksduur van het pand.

8.

Verduurzamingsmaatregelen

Het bestaande pand op Prins Willem-Alexanderhof 5 in Den Haag wordt binnen enkele jaren verlaten waarna het wordt gesloopt. Verduurzamingsmaatregelen zouden kapitaalvernietiging betekenen. Als het RKD een nieuw pand betreft worden maatregelen op het gebied van duurzaamheid waar mogelijk ingezet.

1.

Lijst van niet-reguliere aanwinsten 2025

- Januari:** Uit de nalatenschap van Klaas Laansma, (1928-2013), socioloog en topambtenaar en als secretaris van het Comité Modern Glas betrokken bij de overdracht van archieven over glaskunst, schonk dochter Meertine M.J. Laansma een laatste aanvulling op het archief van de Vereniging Originele Grafiek, door Laansma in 1993 mede opgericht, en ontbrekende publicaties.
- Januari:** Mevrouw W.J.E. Verburg (Schiedam) schonk een bescheiden archief van haar man Johan van den Berg (1939-2019). Hij maakt deel uit van de groep Haagse kunstenaars die eind jaren vijftig in de Posthoorn bijeen kwam en onder andere lid was van Pulchri Studio. Hij had contacten met onder anderen Gerard Verdijk en Josephine Sloet.
- Januari:** Olphaert den Otter (Rotterdam) schonk het volledige studiemateriaal voor het werk 'Een onvergetelijke dag' (2024) in het Berlage Lyceum in Amsterdam: 1) Schetsen (4) van verschillend formaat, ei-tempera op doek/paneel 2) Studies voor tondo's, van verschillende diameter, ei-tempera op doek/paneel 3) Map met aantekeningen, schetsen en transparanten (overheadprojectie) etc. 4) Map met bijdragen van leerlingen van het Berlage Lyceum (voor de centrale tondo – de 'kristallen bol' – Z 14) 5) Schetsboek.
- Januari:** Pieternel Broos (Tilburg) schonk een laatste aanvulling op het archief van haar broer Kees Broos (1940-2015), met daarin brieven van onder anderen Harry Holtzman en JCJ VANDERHEYDEN.
- Januari:** Ton Slits (Cadier en Keer) schonk zijn publicatie *Ton Slits – Geheel en al / Voll und ganz* (Cadier en Keer 2024).
- Januari:** Tonny van Dobbenburgh (Nieuwkoop) schonk een aanvulling op het archief van Aart van Dobbenburgh (1899-1988). Mevrouw Van Dobbenburgh is de weduwe van Boris van Dobbenburgh (1928-2004), de zoon van Aart van Dobbenburgh.
- Januari:** Het Literatuurmuseum heeft de bruikleen van het archief van Jan Molitor omgezet in een schenking. Jan Molitor was het pseudoniem van dr. Aimé van Santen (1917-1988), kunstenaars en letterkundige te Rotterdam.
- Februari:** Taco Dibbets schonk een aanvulling op het archief van Galerie Espace, bestaande uit 3 delen waarin verkopen werden bijgehouden.

- Februari:** Frans van Burkom (Amsterdam) schonk zijn redactiearchief van het tijdschrift *Jong Holland* en een aantal geannoteerde veilingcatalogi.
- Februari:** Van Barbara Susijn (Monster) ontvingen we het archief van Restauratieatelier Mösenbacher, in 1962 gestart door haar ouders Hans Susijn (leefjaren) en Erika Mösenbacher (1939-2024).
- Maart:** Uit de nalatenschap van voormalig conservator achttiende- en negentiende-eeuwse prenten en tekeningen van het Rijksmuseum, Robert-Jan te Rijdt (1955-2024), mochten we een selectie maken uit zijn boeken.
- Maart:** Van Sven Lütticken (Rotterdam) ontvingen we correspondentie met Krijn de Koning, Willem de Rooij/Jeroen de Rijke, John Körmeling, Barbara Visser en Twan Janssen. Daarnaast ontvingen we boeken die ontbraken in onze bibliotheek, en kochten we 2 boeken aan (één van John Körmeling en één van kunstenaarscollectief Metahaven).
- Maart:** Aan Jan de Lange (Den Haag) werd op zijn verzoek teruggegeven diens bruikleen (aangegaan in 2015) dat bestond uit 2 kladschriften van Jan Mankes en 2 losse stukken, die waren toegevoegd aan Archief A.A.M. Pauwels (inv.nrs. 266, 268-270).
- Maart:** Van J.F. van Regteren Altena ontvingen we stukken betreffende de veilingen van de verzameling van zijn vader, I.Q. van Regteren Altena (1899-1980).
- Maart:** We ontvingen van Clasina Douma namens Rudy Klomp ontbrekende publicaties en ook een aantal digitale bestanden over tentoonstellingen waar Rudy Klomp aan deelnam, en een documentaire van C. Douma over Rudy Klomp.
- April:** Peter de Ruiters overhandigde het bruikleen van het archief van Kasper Niehaus, dat uiteindelijk wordt geschonken door diens kleinzoon, Wim Niehaus.
- April:** Marja de Boer Lichtveld schonk haar archief en dat van wijlen haar man Frans de Boer Lichtveld.
- April:** Ruud van Empel schonk een groot deel van zijn archief; een laatste deel komt als legaat.

- April:** De heer J.J. Reijnders (Landsmeer) schonk het archief van wijlen zijn vrouw Tineke Reijnders (1941-2022), kunstcritica, betrokken als curator bij De Appel en het In-Out-Center en gespecialiseerd in kunstenaarsinitiatieven. Met dank aan dochter Jellichje Reijnders. Een deel van de boeken is door de erven van Tineke Reijnders ondergebracht bij De Appel.
- April:** Pauliene Marchand schonk het archief van haar vader Leo Marchand (1913-1996), als restaurator werkzaam geweest voor particulieren en diverse Nederlandse musea, waaronder het Aartsbisschoppelijk Museum (thans Museum Catharijneconvent, Utrecht), het Dordrechts Museum en het gemeentelijk museum in Zierikzee (nu: thans Stadhuismuseum Zierikzee).
- April:** Drs. Frank Lubbers (Brussel) schonk als zogenaamde vereffenaar het archief van de Amphis Foundation. Deze stichting was in het leven geroepen om vooral de performance *The Lovers: The Great Wall Walk* (1988) van Ulay en Marina Abramović mogelijk te maken. Deze roemruchte performance bleek ook hun laatste project samen te zijn. Het archief bevat ook stukken betreffende de voorbereidingen voor de film *The Great Wall of China: Lovers at the Brink* (1989), geregisseerd door Murray Grigor.
- Mei:** Jessa van der Vaart schonk een aanvulling op het archief van haar vader Jan van der Vaart (1931-2000), keramist en onder andere docent aan de Gerrit Rietveld Academie.
- Mei:** Evert van Straaten en Anton Anthonissen schonken de vierde van 10 termijnen van hun omvangrijke collectie publicaties. De publicaties, met een omvang van 3 strekkende meter, zijn voornamelijk gethematiseerd rond beeldende kunst uit de jaren 1960, 1970 en 1980, met name Fluxus, body-art, performance, minimalisme en conceptuele kunst, waaronder veel zeldzame uitgaven.
- Mei:** Madelon Hooykaas (Amsterdam) schonk de eerste van in 10 termijnen van haar archief. Het archief blijft tot overlijden in vruchtgebruik bij schenkster.
- Juni:** Van dr. J.C.M. Brokken-Zijp (Liempde) ontvingen we de tweede termijn van haar schenking, bestaande uit 17 kunstenaarsboeken van Sol LeWitt en uitnodigingskaarten. Daarnaast ontbrekende exemplaren van tijdschrift *Parkett*, catalogi van Art Basel, Art Cologne, Art Brussel, Art Frankfurt, Kunstmesse München, Art Frankfurt, Lineart Gent, PAN (Pictura Antiquairs Nationaal), de Documenta, Sotheby's, Kunst & Antiekbeurs 's-Hertogenbosch, Art Das Kunstmagazin, Art Multiple Düsseldorf. Tenslotte een aantal afzonderlijke publicaties: *From Page to Space - Published Paper Sculptures* (Bremen 2011) door Guy Schraenen, Bettina Brach en anderen; *The Complete Works of Marcel Duchamp* door Arturo Schwarz (Delano Greenidge Editions, New York 1997); *The Panza Collection* (door Giuseppe Panza Di Biomo); *Esthetique du livre d'artiste* (Parijs 1997) door Anne Moeglin-Delcroix; No. 1: *First Works of 362 Artists* door onder anderen Vito Acconci (New York 2005).
- Juni:** Het Haags Gemeentearchief ontving van Anne-Marie Konig negatieven gemaakt door Johan George Ludwig Konig (1935-2001). Een aantal negatieven, betreffende Bob (Bonies) Nieuwenhuis, Lottie van der Gaag en Pieter Goudswaard, valt buiten het verzamelprofiel van het Haags Gemeentearchief en zijn met toestemming van mevrouw Konig aan het RKD overgedragen.

- Juni:** Mevrouw Saskia Broekema schonk namens Daphne Osieck (Den Haag) de respectievelijke portretten (daguerreotypieën) van Anna Elisabeth van de Wijnpersse (1797-1875) en haar echtgenoot Arnoldus Lucas Everwijn (1798-1870), predikant te Voorthuizen. De portretten komen uit de nalatenschap van mevrouw Mary Denise Osieck-Ybes (Den Haag). Haar moeder, Maria Antonia Ybes-Everwijn, was een kleindochter van het echtpaar Everwijn-van de Wijnpersse.
- Juni:** In het archief van Cis en Leo Heijdenrijk (archieffnummer 0787) bevonden zich kranten uit 1920 en 1921 van het *Larensch Nieuwsblad* die nog nergens in Nederland aanwezig bleken te zijn. Deze kranten zijn daarom overgedragen aan Archief Gooi- en Vechtstreek (Hilversum).
- Juli:** Nynke Schepers (1935) schonk haar archief. Nynke Jetske (Nynke) Schepers is een Nederlandse beeldend kunstenaar. Ze volgde haar opleiding aan de École des Beaux-Arts in Genève en studeerde van 1955 tot 1960 aan de Rijksakademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam, waar ze les kreeg van Piet Esser, Paul Grégoire en Jaap Luttge. Schepers werkte als beeldhouwer, medailleur, tekenaar, aquarellist en pastellist. Ook gaf ze les aan de Rijksakademie in Amsterdam (1968-1982), waar ze onder andere Aart Schonk en Adri van Rooijen tot haar leerlingen mocht rekenen. In 1961 werd haar beeldhouwwerk bekroond met de zilveren Prix de Rome. Ze is vooral bekend geworden door de penningen die ze heeft ontworpen.
- Juli:** Gioia Smid schonk het archief van Kunstzaal Monet, dat door haar vader J.P. (Joop) Smid was opgezet. Het archief bevat correspondentie van de kunsthandel betreffende aan- en verkopen en dossiers met aantekeningen en foto's van beeldend kunstenaars, onder wie Bart van der Leck, Theo van Doesburg, H.P. Bremmer, Marlow Moss, Piet Mondriaan, Vilmos Huszar, Hendrik Werkman, Erik Bauknecht en Jan Mankes. Bijzonder is dat in Kunstzaal Monet de eerste Fluxus-performance in Nederland werd gehouden, door Wolf Vostell, op 5 oktober 1962. Van deze performance zijn onder andere foto's in het archief bewaard gebleven.
- Juli:** Van Chris Stolwijk ontvingen we correspondentie van E.K.J. (Emil) Reznicek (1924-2002), die onderzoek deed naar onder anderen Goltzius. Dit is ondergebracht in inv.nr. 877 van de RKD Collectie Brieven, handschriften en kleine collecties (0006).
- Augustus:** Uit de nalatenschap van Robert-Jan te Rijdt ontvingen we aanvullingen op de respectievelijke archieven van J.W. Niemeijer en Adolph Staring.
- September:** Grietha Jurriëns schonk de vierde van 5 termijnen van het archief van Hetty Huisman.
- September:** Francine Wolterbeek schonk een brief van Willy Sluiter (1873-1949) aan de weduwe van beeldhouwer Charles van Wijk (1875-1917), vlak na diens overlijden. De brief is onder inv.nr. 870 opgenomen in de RKD Collectie Brieven, handschriften en kleine archieven (archieffnummer 0006).
- Oktober:** C.J. van der Sluijs (Sliedrecht) schonk 25 carte de visites waarop afgebeeld leden van de families Van der Sluijs, Verwaard, Pols, De Lint, Van Noordenne(n), Vissers, Visschers, Klein, De Jong, Van Herk, In 't Veld, Van Dam, Wessels en Muilwijk. Daarnaast schonk hij 2 portretfoto's, van respectievelijk J.E. Banck (1833-1902) en diens moeder Carolina Wilhelmina Dorothea Hoff (1803-1883).

- Oktober:** Museum Beelden aan Zee schonk het archief van Ben Joosten (1931-2013), bronsgieter, beeldhouwer en graficus en van 1957 tot 1971 medefirmant van de Bronsgieterij A Cire Perdue Fa. M.N.R. Joosten. We bedanken in het bijzonder Claartje de Loor die een inventaris maakte op het archief.
- Oktober:** Perry Schier schonk een album met etiketten van lijstenmakers en kunsthandels, verzameld door zijn vader, Lodewijk Johannes Bastiaan Schrier (1925-2013), papierrestaurator in het toenmalige Haags Gemeentemuseum. Het album is toegevoegd als inv.nr. 876 van de RKD Collectie Brieven, handschriften en kleine collecties (archieffnummer 0006).
- Oktober:** Van mevrouw A.H. Visser (Voorschoten) ontvingen we een aanvulling op het archief van Henk Peeters, bestaande uit correspondentie, en een map met knipsels over een project in de 1960s.
- Oktober:** De heer John Baptist schonk 3 portretfoto's van de families Wassenaar en Van der Heijden, en 14 portretfoto's van de familie Baptist.
- Oktober:** De heer H.G. (Gajus) Scheltema schonk boeken, kunstenaarsdocumentatie en een brief uit 1913 van zijn overgrootvader L.W.R. (Willem) Wenckebach (1860-1937) aan journalist J.H. Rössing (1847-1917).
- November:** De Rietveld Academie schonk een afgedwaald archiefdeel van de Amphis Foundation, die verantwoordelijk was voor de organisatie van de performance *The Lovers: The Great Wall Walk* (1988) van Ulay en Marina Abramović. Tijmen van Grootheest, oud-voorzitter van het College van Bestuur van de academie, was indertijd bestuurslid van de Amphis Foundation. Deze stukken waren achtergebleven op de academie.
- November:** Martine Letterie schonk, mede namens haar broer Tjitse, het archief van haar vader, Frank Letterie (1931-2025), onder andere beeldhouwer.
- November:** Heleen Pronk schonk carte de visites van de familie Eilers (Regine Henriëtte Eilers-Schulze (1876-1968) en haar dochter Caroline Hélène ('Dé') Eilers (1902-1984), en haar zusje Ida Henriëtte Eilers (1898-1990s); Christina Johanna Eilers (1874-1928) en Dina Eilers (1877-1961), Van Prehn, van Alphen, Swaving (Julie Françoise van Prehn (1849-1901); Henri van Alphen (1849-1913); Regine Caroline Juli (1871-1941); Jeannette Christine Elizabeth van Prehn (1840-1923); Julie Charlotte Henriëtte Swaving (1863-?) en tenslotte Schultze van Prehn (Karel Frederik Schultze (1825-1885); August Frederik Adriaan Schultze (1845-1921); Ida Henriëtte van Prehn (1855-?).
- November:** Fons Welters schonk een grote aanvulling op het al door het RKD beheerde archief van Galerie Fons Welters (archieffnummer 0891).
- November:** Judith Moortgat schonk een zogenaamde physionotrace door Gilles-Louis Chretien van Rutger Jan Schimmelpennick, met aan de achterzijde geplakt een portret van een vooralsnog onbekende persoon.

- November:** Theo de Feyter (Amsterdam) bemiddelde bij de overdracht van stukken van Anna Bijleveld (1869-1936) betreffende onder andere het huwelijk van Jacobus Slagmulder (1860-1921), van 1904 tot zijn dood directeur van Kunsthandel Frans Buffa en Zonen. De stukken zijn afkomstig van mevrouw Kuiper, weduwe van Hendrik Baltus van Laatam (1928-2024), een achterneef van Anna Bijleveld. De stukken zijn ondergebracht in de RKD Collectie Brieven, handschriften en kleine archieven (archieffnummer 0006) onder inventarisnummers 873-875.
- December:** Marleen Blokhuis droeg een laatste aanvulling over op het archief van de Werkgroep Oeuvredocumentatie Theo van Doesburg (archieffnummer 0661).
- December:** Het archief van Robert-Jan te Rijdt (1955-2024), inclusief gedeponeerde archieven van Janno van Tatenhove en Jan Wolter Niemeijer, werd fysiek overgedragen en op een later moment daadwerkelijk geschonken.
- December:** Evert van Straaten en Anton Anthonissen schonken de eerste van 5 termijnen van een aanvulling op hun omvangrijke collectie publicaties waarin opgenomen een onderdeel kunst en sport.
- December:** Ben Leenen, weduwnaar van kunstenaar Ine Schröder (1951-2014) schonk haar archief. Graag willen we het Bonnefantenmuseum bedanken en in het bijzonder senior-conservator hedendaagse kunst Paula van den Bosch, voor de voorbereidingen van deze overdracht.
- December:** Via Jef Schaeps, Universiteit Leiden, ontvingen we beeldmateriaal van kunstenaar Otto Egberts (1949-2019).
- December:** Van Jan-Willem en Marja Groenendaal ontvingen we de vijfde van 5 termijnen van het archief van Galerie De Zaal (Delft).

Lijst van publicaties en presentaties 2025

Publicaties

As-Vijvers 2025

A.M. As-Vijvers, 'Voor en door een adellijke non', in A. Bouwman en I. O'Daly (red.), *Schatten op schrift. 50 manuscripten uit middeleeuws Europa*, pp. 92-95

Van Beek 2025

S. van Beek, boekrecensie van G. de Mûelenaere, *Early modern thesis prints in the Southern Netherlands. An iconological analysis of the relationships between art, science and power, Leiden/Boston 2022, De Boekenwereld. Blad voor bijzondere collecties* 41 (2025), nr. 3, pp. 84-88, <https://doi.org/10.5117/DBW2025.3.022.BOEK>

Van Beek/Hendriks 2025

S. van Beek en V. Hendriks, 'Reference list', in S. van Beek (red.), L. van Sloten, D. de Witt et al., *Samuel van Hoogstraten (1627-1678). Catalogue raisonné*, Den Haag 2025, <https://vanhoogstraten.rkdstudies.nl/reference-list>

Van Beek/Van Sloten/De Witt et al. 2025

S. van Beek (red.), L. van Sloten, D. de Witt et al., *Samuel van Hoogstraten (1627-1678). Catalogue raisonné*, Den Haag 2025, <https://vanhoogstraten.rkdstudies.nl>

Beerens 2025

R.J. Beerens, 'Pieter Spiering van Silvercroon. Een ambitieuze gezant', *Gen.magazine* 4 (2025), pp. 44-45

Bleyerveld 2025

Y. Bleyerveld, 'Poes Piet en andere spontane schetsen. Enkele zeventiende-eeuwse à l'impromptu-tekeningen', in Ch. Dumas et al. (red.), *Lines of Friendship. Art Historical Essays Commemorating Robert-Jan te Rijdt (1955-2024)*, Leiden 2025, pp. 46-53

Bleyerveld/Buvelot/Dalmijn/Vermeulen 2025

Y. Bleyerveld (red.), Q. Buvelot, C. Dalmijn en I. Vermeulen, *Mauritshuis in lijn. Johan Steengracht van Oostcapelle en Nederlands eerste geïllustreerde museumcatalogus (1826-1830)*, Den Haag/Zwolle 2025

Bleyerveld 2025

Y. Bleyerveld, 'Voorwoord', in Y. Bleyerveld (red.), Q. Buvelot, C. Dalmijn en I. Vermeulen, *Mauritshuis in lijn. Johan Steengracht van Oostcapelle en Nederlands eerste geïllustreerde museumcatalogus (1826-1830)*, Den Haag/Zwolle, pp. 7-9

Dullaart 2025

E. Dullaart, § A1.116a, E20 en E21, in C. Grimm, *Frans Hals and his workshop*, Den Haag 2023-2024, [toevoegingen uit 2025], <https://frans-hals-and-his-workshop.rkdstudies.nl>

Dullaart/Ember 2025

E. Dullaart en I. Ember, 'Dutch and Flemish landscape paintings in the Szépművészeti Múzeum Budapest. A new collection catalogue', *CODARTfeatures* (september 2025), <https://www.codart.nl/feature/curators-project/dutch-and-flemish-landscape-paintings-in-the-szepmuveszeti-muzeum-budapest-a-new-collection-catalogue>

Dullaart/Thoré/Bergvelt/Jowell 1858/2025

E. Dullaart (red.), T. Thoré, E. Bergvelt en F.S. Jowell, *Thoré-Bürger's museum of Amsterdam. An annotated, illustrated and translated edition*, Parijs/Den Haag 1858/2025, <https://thore.rkdstudies.nl>

Geerts 2025

T. Geerts, 'Selectieverslag Nederlandse Portretprijs 2025', in M. Segenhout (red.), *Het portret. De Nederlandse portretprijs 2025*, Amersfoort 2025, pp. 14-15

Hall-Aquitania 2025

M. Hall-Aquitania, *Common grounds. The development, spread, and popularity of coloured grounds in the Netherlands 1500-1650* [PhD thesis, Universiteit van Amsterdam], Amsterdam 2025

Hall-Aquitania 2025

M. Hall-Aquitania, 'Prepared and proffered. The role of professional primers in the spread of coloured grounds', *Journal of Historians of Netherlandish Art* 17 (2025), nr. 2, <https://doi.org/10.5092/jhna.2025.17.2.4>

Hall-Aquitania/Van Laar 2025

M. Hall-Aquitania en P.J.C. van Laar, *The down to the ground project and database of coloured grounds*, Den Haag 2025, <https://dttg.rkdstudies.nl>

Hall-Aquitania/Van Laar 2025

M. Hall-Aquitania en P.J.C. van Laar, 'Under the microscope and into the database. Designing data frameworks for technical art historical research', *Journal of Historians of Netherlandish Art* 17 (2025), nr. 2, <https://doi.org/10.5092/jhna.2025.17.2.8>

Hermens/Hall-Aquitania 2025

E. Hermens en M. Hall-Aquitania, 'Een technische kunsthistoricus avant la lettre', in N. Macieszka en E. Runia (red.), *Samuel van Hoogstraten. De illusionist*, Amsterdam/Zwolle 2025, pp. 90-103

Jager 2025

A. Jager, 'Hollandske skilderien in seventeenth-century households in Denmark and Sweden', *Journal of Historians of Netherlandish Art* 17 (2025), nr. 1, <https://jhna.org/articles/hollandske-skilderien-in-seventeenth-century-households-in-denmark-and-sweden/>

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'De reizen van Siebe ten Cate', in R. van den Broek, J. Kapelle, M. Jonkman, *Siebe ten Cate. Catalogue raisonné*, Den Haag 2025, <https://ten-cate.rkdstudies.nl>

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'Verantwoording catalogue raisonné Siebe ten Cate', in R. van den Broek, J. Kapelle, M. Jonkman, *Siebe ten Cate. Catalogue raisonné*, Den Haag 2025, <https://ten-cate.rkdstudies.nl>

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'Van Dordrecht tot Doorwerth. De ontwikkeling van Théophile de Bock als landschapschilder', in J. Kapelle (red.), *Théophile de Bock (1851-1904). Landschapschilder, verbinder, organisator*, Zwolle/Den Haag 2025, pp. 5-35

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'Vrienden en verenigingen. Théophile de Bock en zijn netwerk', in J. Kapelle (red.), *Théophile de Bock (1851-1904). Landschapschilder, verbinder, organisator*, Zwolle/Den Haag 2025, pp. 60-81

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'Bijlage 1. Théophile de Bock in jaartallen', in J. Kapelle (red.), *Théophile de Bock (1851-1904). Landschapschilder, verbinder, organisator*, Zwolle/Den Haag 2025, pp. 114-116

Kapelle 2025

J. Kapelle, 'Bijlage 2. Reflecties. Drie korte verhalen door Théophile de Bock', in J. Kapelle (red.), *Théophile de Bock (1851-1904). Landschapschilder, verbinder, organisator*, Zwolle/Den Haag 2025, p. 117

Van Kappel 2025

J. van Kappel, 'A palette of patterns. Brutalist structures and fractal rhythms in the art of Lucas Dupuy', *Minimal Collective* (12 maart 2025), <https://www.minimalcollective.digital/editorial/a-palette-of-patterns>

Van Kappel 2025

J. van Kappel, 'Brief galeriehouder Niels Augustin over het werk van Toyen', *Queer Geschiedenismaand* (2025), <https://www.queergeschiedenismaand.nl/objecten/brief-galeriehouder-niels-augustin-over-het-werk-van-toyen-1953>

Van Kappel 2025

J. van Kappel, 'Gebroken ketenen. Het Nationaal Monument Slavernijverleden als boegbeeld van herinnering', *RKD Stories* [1 juli 2025], Den Haag 2025, <https://www.rkd.nl/kennis-publicaties/rkd-stories/gebroken-ketenen-het-nationaal-monument-slavernijverleden-als>

Van Kappel 2025

Teksten over aanwinsten voor RKD-website: 'Studiemateriaal van Olphaert den Otter', <https://www.rkd.nl/collectie/aanwinsten/studiemateriaal-van-olphaert-den-otter>

Van Kappel 2025

J. van Kappel, 'Toyen, een queerperspectief op het surrealisme', *Markante figuren – RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis* (3 maart 2025), <https://www.rkd.nl/kennis-publicaties/markante-figuren/toyen-een-queerperspectief-op-het-surrealisme>

Laemers 2025

S. Laemers, 'In the privacy of Friedländer's notebooks. The acquisition of the Monforte Altarpiece', *Simiolus. Journal for the History of Art* 46 (2025), nr. 2, pp. 140-152

Laemers 2025

S. Laemers, 'Max J. Friedländer 1867-1958. Kunsthistoriker, Museumsdirektor, Schriftsteller', *Tsurikrufn!* (2025), <https://www.tsurikrufn.de/portraits/friedlaender>

Laemers/Zhyvkova 2025

S. Laemers en O. Zhyvkova, *Oude meesters uit Kyiv in Den Haag. Het Khanenko Museum in Museum Bredius* [bezoekersgids bij gelijknamige tentoonstelling], 2025

Van Rhijn 2025

L. van Rhijn, 'Language is a virus from outer space', in T. Smit, *Atlas of textscapes*, Prinsenbeek 2025, pp. 7-15

Schoemaker 2025

L.M. Schoemaker, 'Op de dag getekend. De reizen van Dirk van der Burg in 1763 en 1765', in Ch. Dumas et al. (red.), *Lines of Friendship. Art Historical Essays Commemorating Robert-Jan te Rijdt (1955-2024)*, Leiden 2025, pp. 306-323

Schoemaker 2025

L.M. Schoemaker, 'Tekentour langs Zutphen', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 35 (2025), nr. 3, pp. 44-46

Stolwijk 2025

C. Stolwijk, 'Tussen wal en schip. De promotie en distributie van het werk van Siebe ten Cate, 1883-1909', in R. van den Broek, J. Kapelle, M. Jonkman, *Siebe ten Cate. Catalogue raisonné*, Den Haag 2025, <https://ten-cate.rkdstudies.nl>

Vákár 2025

Teksten over aanwinsten voor RKD-website: 'Fotoarchief Aad van Houwelingen', <https://www.rkd.nl/collectie/aanwinsten/fotoarchief-aad-van-houwelingen>

Vákár 2025

Teksten over aanwinsten voor RKD-website: 'Het RKD ontvangt schetsboeken van beeldhouwer Fred Carasso', <https://www.rkd.nl/actueel/nieuws/het-rkd-ontvangt-schetsboeken-van-beeldhouwer-fred-carasso>

Veldman-Marsman/Coppes 2025

W. Veldman-Marsman en W. Coppes, 'The Mondrian papers' [interview], in W. Veldman-Marsman, *Kunst Kijkt. Verrassen, verwonderen en verzamelen*, Utrecht 2025, p. 139

De Visser 2025

E. de Visser, boekrecensie van I. Goddeeris, F. De Potter en P. De Paepe, "A thing of beauty is a joy forever". Ernest Gambart (1814-1902), een leven in de kunsthandel (a life in the art trade)', *Nineteenth Century Art Worldwide* 24 (2025), nr. 1, <https://doi.org/10.29411/ncaw.2025.24.1.14>

De Visser 2025

E. de Visser, 'Verkocht en verzameld. Het werk van Théophile de Bock op de (inter)nationale kunstmarkt (1872-1930)', in J. Kapelle (red.), *Théophile de Bock (1851-1904). Landschapschilder, verbindster, organisator*, Zwolle/Den Haag 2025, pp. 82-111

De Visser 2025

E. de Visser, 'Visionaire verzamelaars. Zij die de kunstgeschiedenis bepaalden', *See All This* 38 (2025), <https://seeallthis.com/artikel/vrouwen-die-de-kunstgeschiedenis-bepaalden>

De Visser 2025

E. de Visser, 'Women in the nineteenth-century art market. The case of Helene Schemel', *Nineteenth Century Art Worldwide* 24 (2025), nr. 1, <https://doi.org/10.29411/ncaw.2025.24.1.5>

De Visser 2025

E. de Visser, 'Women who shaped art history. Collectors and dealers', *See All This* 38 (2025), pp. 211-213

De Visser/Mundigler 2025

E. de Visser en M. Mundigler, 'Wilhelm Martin and his unfinished catalogue raisonné of the Hague School (1913-1919)', *Oud Holland* 138 (2025), nr. 4, pp. 208-226

Welsh/Joosten/Coppes 2018/2025

R.P. Welsh, J.M. Joosten en W. Coppes, *Piet Mondriaan. Digital catalogue raisonné*, Den Haag 2018/2025, <https://pietmondrian.rkdstudies.nl>

Wolters 2025

M. Wolters, *Lastman in focus. Onderzoek naar ondertekening en werkwijze bij Pieter Lastman, leermeester van Rembrandt*, Den Haag 2025, <https://lastman.rkdstudies.nl>

Wolters 2025

M. Wolters, *Kunstkamers in het kwadraat. Werkwijze en ondertekening bij de Antwerpse schilder Willem van Haecht*, Den Haag 2025, <https://kunstkamers-in-het-kwadraat.rkdstudies.nl>

Presentaties

Dr. Anne Margreet As-Vijvers

- Lezing 'Manuscript illumination in the northern Netherlands. Patterns of production and demand', hybride symposium Medieval miniatures from Byvanck to the RKD, RKD (18 maart 2025)
- Lezing 'Byvanck database launch. Medieval miniatures from Byvanck to the RKD', hybride symposium Medieval miniatures from Byvanck to the RKD, RKD (18 maart 2025)
- Presentatie masterstudenten cursus 'Visual culture', Onderzoekschool Mediëvistiek, RKD (21 maart 2025)
- Lezing 'De Byvanck database in RKD Research. Middeleeuwse miniatures van Byvanck naar RKD', Erfgoeduurkje Bibliotheek Rotterdam (6 mei 2025)
- Lezing 'Stedelijke boekverluchting in de IJsselstreek', symposium Een middeleeuws getijdenboek uit de IJsselstreek, Athenaeumbibliotheek Deventer (21 november 2025)

Sabine van Beek, MA

- Presentatie 'Introductie op het RKD', bachelorstudenten UvA, RKD (8 januari 2025)
- Lezing 'Launch RKD Study. Digital oeuvre catalogue Samuel van Hoogstraten', Symposium Samuel van Hoogstraten, RKD/Museum Het Rembrandthuis (17 april 2025)
- Introductie bij Short course watermarks, RKD, (12 mei 2025)
- Presentatie, Summer Institute, RKD (15 juli 2025)
- Lezing 'Tracing portrait series through the Dutch '4MM' panel mark', Marks on Art symposium, RKD (30 oktober 2025)

Dr. Rudy Jos Beerens

- Lezing 'Splendor on loan. The art and politics of renting tapestries in the Dutch Republic', Symposium Art + Propaganda in European Tapestry, Fine Art Museums of San Francisco (10 januari 2025)
- Lezing 'Een wereld in draden. De wandtapijten in het stadhuis van Leeuwarden', Promotie Corpus wandtapijten in Nederland, Stadhuis Leeuwarden (31 januari 2025)
- Gastcollege 'Art history in the digital age. A brief introduction to the digital collections of the RKD', bachelor Digital Heritage, Universiteit Leiden (27 februari 2025)
- Lezing 'Netwerken met zeventiende-eeuwse schilders', The Rubenianum Lectures, Rubenshuis (29 juni 2025)
- Lezing 'Archives between cognition and computation', ERP Project Fair, UvA (27 oktober 2025)
- Lezing 'Getouwen in het klooster. Over Vlaamse wandtapijtwevers in Gouda', Historische Vereniging Die Goude, Gouda (27 oktober 2025)
- Lezing 'Weven in vrijheid. Vlaamse wandtapijtwerkers in Gouda', Jubileumbijeenkomst NWO Museumbeurzen, NEMO Science Museum (19 november 2025)
- Presentatie 'In dialoog met studenten Kunstwetenschappen', Disciplinary Future Self (DFS)-dag, KU Leuven (28 november 2025)

Prof. dr. Yvonne Bleiyerveld

- Lid promotiecommissie Surya Stemerding, Radboud Universiteit (29 januari 2025)
- Middagvoorzitter hybride symposium Medieval miniatures from Byvanck to the RKD, RKD (18 maart 2025)
- Middagvoorzitter Public lecture watermarks RKD, Teylers Museum (16 mei 2025)
- Lezing 'Annotaties op tekeningen van Adriaen van de Venne', Getty paper project workshop. The many lives of drawings, Rijksmuseum (21 mei 2025)
- Lid promotiecommissie Tom van der Molen, Radboud Universiteit (3 juni 2025)
- Presentatie over connoisseurship, Summer Institute, RKD (15 juli 2025)
- Lezing 'À l'impromptu. Spontaneous drawings from the Dutch seventeenth century', boekpresentatie *Lines of Friendship*, Rijksmuseum (17 november 2025)
- Lezing 'Anatomie, houding en gebaar. Nederlandse kunstenaars tekenen naar model, ca. 1580-1680', Teylers Museum (30 november 2025)
- Lid promotiecommissie Anna Bianco, Universiteit Leiden (3 december 2025)
- Masterclass 'Herken de hand', masterstudenten VU, RKD (4 december 2025)
- Lezing boekpresentatie *Mauritshuis in lijn*, RKD (12 december 2025)

Drs. Wietse Coppes

- Introductie 'RKD. Mondriaan in context', bachelorstudenten Radboud Universiteit, RKD (21 februari 2025)
- Lezing 'Mondrian in exile. European avant-garde networks in the U.S.', symposium Entartete Kunst/l'Art Dégénérée, INHA/Musée Picasso (27-28 maart 2025)
- Gastcollege 'Editions in the digital age. Van Gogh and Mondrian', masterstudenten Universiteit Utrecht (8 oktober 2025)
- Gastcollege 'Connaisseurschap bij Mondriaan. Catalogue raisonné digitaal', bachelorstudenten 'Kunst, markt & connaisseurschap', Vrije Universiteit (11 december 2025)

Drs. Sabine Craft-Giepmans

- Expert bij discussiemiddag 'Een nieuw hoofd-stuk? Portretten in het Academieggebouw, traditie en vernieuwing', Universiteit Leiden (3 april 2025)
- Lezing 'Innovative research on watermarks in Dutch drawings', 8th Conference on Watermarks in Digital Collections, The Arni Magnussen Institute for Icelandic Studies, Reykjavik (20 juni 2025)

Ellis Dullaart, MA

- Masterclass 'Identifying the hand', studenten OSK, RKD (21 januari 2025)
- Presentatie carrièreavond studievereniging Stichting Art, Universiteit Utrecht (22 mei 2025)
- Workshop 'Connoisseurship and attribution research at the RKD', Summer Institute, RKD (14 juli 2025)
- Project pitch 'Marks on Art. World War 2 provenance marks', workshop Deciphering the art trade's annotations and codes. Helbing art research project, TU Berlijn (10-11 oktober 2025)
- Project pitch 'World War 2 provenance marks', Herkomstdag NA/RCE (6 november 2025)
- Masterclass 'Method and practice of provenance and restitution research', masterstudenten UvA/NIOD, RKD (27 november 2025)

Drs. Danny Eijsermans

- Presentatie 'Het belang van termen voor het RKD', Studiedag De ruggengraat van het verbinden. Werken met termen, Utrecht (17 november 2024)

Drs. Ton Geerts

- Masterclass 'Archief Art & Project', studenten OSK, RKD (11 februari 2025)
- Presentatie juryrapport Nederlandse Portretprijs 2025, Slot Zeist (5 juni 2025)
- Masterclass 'Archief Art & Project', studenten Reinwardt Academie, RKD (10 oktober 2025)

Mr. drs. Eva Geudeker

- Presentatie 'Kunsthandel- en lijstenmakersetiketten in RKD Research', RCE Amersfoort (5 juni 2025)
- Voorzitter 'Session IV. From data to networks', (Re)searching connections. Artists' international social networks (1750-1914), Rome (30 september-1 oktober 2025)

Dr. Moorea Hall-Aquitania

- Gastcollege 'Technical research for interdisciplinary art history', bachelorstudenten vak 'Hollandse kunst', UvA (21 maart 2025)
- Lezing 'Samuel van Hoogstraten's coloured grounds', Symposium Samuel van Hoogstraten, RKD/Museum Het Rembrandthuis (17 april 2025)
- Gastcollege 'Grounds', bachelorstudenten vak 'Making of a Painting', UvA (6 juni 2025)
- Masterclass 'Introduction to technical documentation', bachelorstudenten vak 'Making of a painting', UvA (11 juni 2025)
- Masterclass 'Technical documentation in art historical research', masterstudenten UvA (17 september 2025)

Gwendolyn Herrema, MA en Rianne Piening, MA

- Presentatie 'Van Gogh Worldwide Project', IIF Museums Community Call (15 september 2025)

Dr. Angela Jager

- Angela Jager en Suzanne Laemers, lezing 'Marks on Art database', Jubileumcongres restauratoren Nederland 'Sporen in zicht. De restaurator aan het werk', Museum Singer Laren (10 februari 2025)
- Angela Jager en Jørgen Wadum, lezing 'Northern Netherlandish panel maker marks and panel making craft', ICOM-CC art technological source research working group 'Exploring collections. Cross-disciplinary approaches in art technological research', Lissabon (21-23 mei 2025)
- Lezing 'Marks on Art paintings, an introduction' en 'Northern Netherlandish panel makers and panel making craft', Marks on Art symposium, RKD (30 oktober 2025)

Drs. Jeroen Kapelle

- Rondleiding tentoonstelling 'Théophile de Bock. Landschapschilder, verbinder, organisator', vrijwilligers van Museum Veluwezoom (15 oktober 2025)
- Presentatie, opening en boekpresentatie 'Théophile de Bock. Landschapschilder, verbinder, organisator', Museum Veluwezoom (17 oktober 2025)
- Rondleiding tentoonstelling 'Théophile de Bock. Landschapschilder, verbinder, organisator', Vrienden van Museum Veluwezoom (26 oktober 2025)

Jonas van Kappel, MA

- Masterclass 'Introductie op het RKD, met casus Mondriaan-vervalsing', bachelorstudenten 'Authenticity and art crime', Universiteit Leiden, Erasmus Universiteit Rotterdam en TU Delft, RKD (12 november 2025)
- Masterclass 'Introductie op het RKD, met casus Mondriaan-vervalsing', Nieuwe Instituut (9 december 2025)

Dr. Suzanne Laemers

- Masterclass 'Max J. Friedländer and connoisseurship', masterstudenten OSK (28 januari 2025)
- Angela Jager en Suzanne Laemers, lezing 'Marks on Art database', Jubileumcongres restauratoren Nederland 'Sporen in zicht. De restaurator aan het werk', Museum Singer Laren (10 februari 2025)
- Workshop 'Connoisseurship and attribution research at the RKD', Summer Institute, RKD (14 juli 2025)

Dr. Anna Rademakers

- Presentatie '(Kunstenaars)archieven bij het RKD', SBMK Symposium 'Kunstenaars en Archieven. De Toekomst van Archivering in de Beeldende Kunst', Museum van Bommel van Dam, Venlo (8 september 2025)

Drs. Laurens Schoemaker

- Presentatie bij de onthulling van de gevelsteen ter ere van Herman Saftleven, Utrecht (14 januari 2025)
- Workshop 'Herkomstonderzoek', studenten Open Universiteit (28 maart 2025)
- Presentatie 'Herkomstonderzoek', studenten Universiteit Bonn (3 oktober 2025)
- Lezing 'Twee tekeningen van Jan Abrahamsz. Beerstraaten', Vereniging Rembrandt/Stedelijk Museum Zutphen (4 december 2025)

Drs. Kriszti Vákár

- Presentatie 'Tentoonstelling Herdenkingsmonumenten', studenten Universiteit Utrecht, RKD (januari 2025)

Evelien de Visser, MA

- Lezing 'Aanwinstenpresentatie', ESNA Winter Seminar, RKD (31 januari 2025)
- Masterclass 'Herkomstonderzoek Fop Smit', OSK, RKD (4 februari 2025)
- Gastcollege MA-course Kunstmarkt en kunsthandel, Radboud Universiteit (25 februari 2025)
- Lezing 'Helene Schemel en Maison Artz', Expertmeeting De andere helft, Kunstmuseum (4 april 2025)
- Masterclass 'Herkomstonderzoek Fop Smit', Herkomstdag RCE (6 november 2025)

Marianne de Voogd

- 'Herkomstonderzoek doen in kunsthistorische bronnen, een introductie op de RKD collecties en RKD research', Herkomstdag RCE (6 november 2025)

Lijst van nevenfuncties 2025

Functies in besturen, adviescommissies en redacties 2025

Naam organisatie	Rol	Naam medewerker
Art Matters	redacteur	M. Hall-Aquitania
B.C. Koekkoekhaus, Kleef	lid curatorium	J. Kapelle
Brokken Zijp Foundation	adviseur	T. Geerts
Center of Netherlandish Art - Summer Institute	organisatie	A. Jager
<i>Contactgroep Vroege Nederlandse Kunst</i>	voorzitter bestuur	S. Laemers
<i>De Andere Helft</i>	lid / bestuur	E. de Visser
De Gijsselaar-Hintzenfonds	secretaris	E. Geudeker
<i>Rode Haring</i>	redacteur	W. Coppes
E-RIHS NL	lid werkgroep	S. Craft-Giepmans
ESNA (European Society of Nineteenth-Century Art)	lid bestuur	A. Rademakers
FARO, Vlaams Steunpunt Digitaal Erfgoed: Comites Latentes	adviseur	A.M. As-Vijvers
Fondation Custodia, Jacoba Lugt-Klever Fellow	begeleider	Y. Bleyerveld
Gelders Landschap en Kasteelen - Brantsen van der Zyp	voorzitter adviescommissie	S. Craft-Giepmans
Haags Preventie Netwerk	vertegenwoordiger RKD	M. Schwarze
Harvard Art Museums - Summer Institute	organisatie	A. Jager
Historians of Netherlandish Art (HNA)	European liaison	A. Jager
Hoofden Collecties collegagroep	vertegenwoordiger RKD	A. Rademakers
Huis Bergh, restauratie <i>Portret van de Muntmeesters</i>	adviseur	S. Laemers

Naam organisatie	Rol	Naam medewerker
KNAW Huygens, project Kunstenaarsbrieven	voorzitter stuurgroep	S. Craft-Giepmans
Kunstmuseum - Tentoonstelling <i>Boogie Woogie</i>	adviseur	W. Coppes
M Leuven, restauratie Passie retabel	adviseur	S. Laemers
MNL commissie Geschiedenis en Cultuur	bestuurslid	A. Jager
Musea Brugge, project Leerling-Leermeester	adviseur	J. Beerens, E. Geudeker
Museum Bredius, Den Haag	bestuurslid	S. Laemers
Museum Gouda (Goudse wevers)	gast conservator	J. Beerens
Museum Veluwezoom	adviseur	J. Kapelle
Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek (NKJ)	redacteur	A. Jager
Nederlandse Portretprijs	jury voorzitter	T. Geerts
Onderzoekschool Kunstgeschiedenis (OSK)	bestuurslid	S. Craft-Giepmans
OSK, opleidingscommissie	bestuurslid	S. Laemers
<i>Oud Holland – Journal for Art of the Low Countries</i>	redacteur	Y. Bleyerveld
Overleg Kunsthistorische Bibliotheken (OKBN)	bestuurslid	R. van Bragt
Pharos, Board, Technical group, Editorial group	vertegenwoordiger RKD	R. van 't Zelfde
Pharos, Scientific board	vertegenwoordiger RKD	S. Craft-Giepmans
Radboud Universiteit	promotor F. Beerse	J. Beerens
RDA commissie	voorzitter	L. Wintermans
RIHA	vertegenwoordiger RKD	S. Craft-Giepmans
Rijkskennisinstellingen (RKI)	lid directeurenoverleg	A. Verheusen
Rijksmuseum - Summer Institute	organisatie	A. Jager
Rubenshuis: Rubens online	voorzitter adviescommissie	J. Beerens
Stichting Cornelis Bakker-Collectie	jurylid A.C. Hauckprijs (scripties)	A. Rademakers
Stichting Herbert Fiedler	adviseur	T. Geerts
Stichting Museum Voorschoten	bestuurslid	R. van 't Zelfde

Naam organisatie	Rol	Naam medewerker
Stichting Pieter Haverkorn van Rijsewijk	secretaris	J. Kapelle
Stroom, Den Haag	adviseur	L. van Rhijn
Taskforce Museumarchieven	lid commissie selectielijst museumarchieven	R. van Bragt
TEFAF	voorzitter vetting middeleeuwse handschriften	A.M. As-Vijvers
Teylers Museum, Teylers Tweede Genootschap	bestuurslid	Y. Bleyerveld
Teylers Museum, Wetenschapscommissie	bestuurslid	Y. Bleyerveld
<i>The New Hollstein, Early monogrammists</i>	adviseur	Y. Bleyerveld
Tilburg University	lid promotiecommissie Helma van der Holst-Rodenburg	A. Rademakers
Universiteit Gent	lid DBC Fien Messens	A. Rademakers
Universiteit Leiden	bijzonder hoogleraar	Y. Bleyerveld
Universiteit Leiden, 3 promoties	promotor	Y. Bleyerveld
Universiteit Utrecht	hoogleraar	C. Stolwijk
Vereniging Rembrandt	adviseur	Y. Bleyerveld
Witsenfonds	secretaris	J. Kapelle

II

KWANTITATIEF ACTIVITEITENOVERZICHT

Doel	2025			2026			2027		2028	
	KPI	Doel	Behaald	KPI	Doel	KPI	Doel	KPI	Doel	
1. Laagdrempelige digitale toegang voor geïnteresseerd kunstminnend publiek										
1.1 Websites voldoen aan WCAG 2.1, niveau AA ¹ en tenminste voldoen aan de European Accessibility Act			Eerste stappen gezet.		Voldoen aan Drempelvrij niveau A					Voldoen aan Drempelvrij niveau AA
2. Van een 'analoge' naar een 'hybride' collectie										
2.1 Aantal nieuwe records in RKDartists/aantal gewijzigd, verrijkt (kwantiteit en kwaliteit)	Aantal	2500/20.000	5605/ 75.148	Aantal	2500/20.000	Aantal	2500/20.000	Aantal	2500/20.000	
2.2 Aantal nieuwe records in RKDimages/aantal gewijzigd, verrijkt (kwantiteit en kwaliteit)	Aantal	3000/50.000	3376/12.804	Aantal	3250, 50.000	Aantal	350/50.000	Aantal	3750/50.000	
2.3 Percentage beschreven inventarisnummers (archieven) die gedigitaliseerd of digital born zijn		25%	25%		30%		35%		40%	
2.4 Aantal scans beschikbaar in RKDarchives (cumulatief)	Aantal	475.000	711.765	Aantal	600.000	Aantal	750.000	Aantal	900.000	
3. Het kennisnetwerk en platform binnen het eigen kennisdomein										
3.1 Aantal bezoekers live events	Aantal	1000	1283	Aantal	1000	Aantal	1000	Aantal	1000	
3.2 Aantal bezoekers online/hybride events	Aantal	1000	1783	Aantal	1000	Aantal	1000	Aantal	1000	
3.3 Aantal wetenschappelijke symposia	Aantal	3	3	Aantal	3	Aantal	3	Aantal	3	
3.4 Aantal masterclasses voor studenten	Aantal	20	13	Aantal	22	Aantal	22			
3.5 Aantal werkervarings- en stageplekken	Aantal	15	25	Aantal	15	Aantal	15			
4. Wetenschappelijk en maatschappelijk gewaardeerd onderzoek										
4.1 Aantal digitale publicaties in eigen beheer	Aantal	6	7	Aantal	6	Aantal	3	Aantal	3	
4.2 Aantal publieksboeken in samenwerking met partnerinstellingen	Aantal	2	2	Aantal	0	Aantal	0	Aantal	0	
4.3 Aantal bijdragen van medewerkers aan overige publicaties	Aantal	18	Zie bijlage 2	Aantal	20	Aantal	20	Aantal	22	
4.4 Aantal bijdragen aan congressen	Aantal	15	Zie bijlage 2	Aantal	15	Aantal	15			
5. Zichtbaarheid & gebruik van diensten bij verschillende doelgroepen										
5.1 Naamsbekendheid RKD (ten opzichte van- en na 0 meting)	% groei	5%	-		10%		15%		20%	
5.2 Aantal verkochte abonnementen RKD Research	€	15.000	31.000		20.000		25.000		27.000	
5.3 Gebruik data (1): aantal Wikipedia-artikelen waarin RKD als bron genoemd is		8.000	8935		8.200		8.400		8.600	
5.4 Gebruik data (2): koppelingen tussen RKD-databases en wikidata-objecten		130000	206994		140000		150000		160000	
5.5 Bibliotheektransacties (fysieke uitleen)	Aantal	13500	Ca. 12500	Aantal	13750	Aantal	14000	Aantal	14250	
5.6 Archiefaanvragen fysiek	Aantal	600	527	Aantal	625	Aantal	650	Aantal	675	

¹ Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1. WCAG 2.1 is de internationale standaard voor toegankelijkheid. WCAG 2.1 niveau A en AA is onderdeel van de Europese richtlijn EN 301 549.

Algemene toelichting

Het RKD wordt geschaard onder de verzelfstandigde Rijksmusea die gefinancierd worden uit de Erfgoedwet. De activiteiten van het RKD verschillen echter wezenlijk van de activiteiten die doorgaans door musea worden ontplooid. In tegenstelling tot musea bieden wij bijvoorbeeld geen tentoonstellingen aan. De door het ministerie van OCW vastgestelde KPI's zijn vooral gericht op musea in hun oorspronkelijke vorm, en minder van toepassing op het RKD. Onze aangepaste KPI's reflecteren de unieke kernfuncties van het RKD: collectiebehoud, wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening. Deze functies vormen de basis van ons activiteitenplan.

Ad. 2

2.1 en 2.2 worden geteld in het bibliotheekstelsel Adlib.

Ad. 3

3.1 en 3.2 worden geteld via Excel.

Ad. 5

5.3 en 5.4 worden onttrokken uit Wikipedia.

5.6 worden geteld in het bibliotheekstelsel Adlib.

Toelichting 2025

Door de in 2025 aangescherpte strategie verschuift het RKD van een uitvoerend onderzoeksinstituut naar een faciliterend kennisinstituut, waarbij digitalisering, dataverrijking en duurzame infrastructuur centraal staan. Hierdoor ligt de focus minder op het zelf produceren van publicaties en symposiumbijdragen en meer op het beschikbaar maken van hoogwaardige data en onderzoeksfaciliteiten. Als gevolg hiervan zal het aantal publicaties en bijdragen aan symposia dalen en vaker een andere vorm aannemen. Deze verschuiving is noodzakelijk om binnen de beschikbare middelen maximale impact te realiseren en sluit aan bij onze langetermijnambities richting 2035.

III

WERKZAME
PERSONEN

	Huidig boekjaar			Vorig boekjaar		
	aantal pers	aantal fte / uren	bedrag	aantal pers	aantal fte / uren	bedrag
Uren werkweek fte		36 uur			36 uur	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	54	44,11 fte	3.613.054	58	49,11 fte	4.049.866
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	13	7,42 fte	606.773	15	7,10 fte	563.122
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	27	7.946 uur	714.916	22	7.568 uur	596.856
Overige werkzame personen				2		
Stagiair(e)s	18	3,29 fte	21.135	13	1,86 fte	22.381
Vrijwilligers	14	2,15 fte	18.265	27	3,19 fte	25.863

De formatie in 2025 is afgenomen. Enerzijds is dit het gevolg van het vertrek of de pensionering van medewerkers. Anderzijds zijn ontstane vacatures bewust niet ingevuld met het oog op een mogelijk aankomende reorganisatie. Aangezien werkzaamheden uiteraard wel doorgaan, is bij sommige functies de vacature ingevuld met een tijdelijk inhuur. Daarmee wordt het enigszins hogere aantal ingezette uren verklaard.

IV

JAARREKENING

Stichting RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis

JAARREKENING 2025

Den Haag, 13 april 2026

INHOUDSOPGAVE

JAARREKENING 2025

1.	BALANS	4
2.	EXPLOITATIEREKENING	5
3.	KASSTROOMOVERZICHT	6
4.	TOELICHTINGEN	
4.1	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
4.2	Toelichting op de balans	12
4.3	Toelichting op de exploitatierekening	17
5.	OVERIGE GEGEVENS	
5.1	Overige gegevens	25
5.2	Controleverklaring	26
6.	BIJLAGEN	
6.1	Functionele exploitatierekening	30

JAARREKENING

1. BALANS

	<u>31 december 2025</u>	<u>31 december 2024</u>
ACTIVA		
I. Digitale vaste activa	1.560.462	1.647.154
II. Materiële vaste activa	<u>11.305</u>	<u>54.826</u>
Totaal vaste activa	1.571.767	1.701.980
Vorderingen	473.281	479.874
Liquide middelen	<u>3.854.036</u>	<u>3.571.670</u>
Totaal vlottende activa	<u>4.327.317</u>	<u>4.051.544</u>
TOTAAL ACTIVA	<u><u>5.899.084</u></u>	<u><u>5.753.524</u></u>
PASSIVA		
Algemene reserve	130.326	644.483
Bestemmingsreserves	<u>635.000</u>	<u>325.000</u>
Totaal eigen vermogen	765.326	969.483
Voorziening voor dienstjubilea	54.341	55.090
Voorziening voor langdurig zieken	<u>22.000</u>	<u>95.000</u>
Totaal voorzieningen	76.341	150.090
Langlopende schulden	<u>1.554.778</u>	<u>1.554.778</u>
Totaal langlopende schulden	1.554.778	1.554.778
Kortlopende schulden	<u>3.502.638</u>	<u>3.079.173</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>3.502.638</u>	<u>3.079.173</u>
TOTAAL PASSIVA	<u><u>5.899.084</u></u>	<u><u>5.753.524</u></u>

2. EXPLOITATIEREKENING

	<u>2025</u>	<u>Begroting 2025</u>	<u>2024</u>
BATEN			
Eigen inkomsten			
Publieksinkomsten	27.964	51.545	128.604
Overige inkomsten	210.545	291.150	212.468
Indirecte opbrengsten	-	25.750	-
Bijdragen uit private middelen			
Private middelen - private fondsen	99.558	356.841	287.451
Totale eigen inkomsten	338.067	725.286	628.522
Structurele subsidie OCW	6.299.593	6.502.766	6.388.808
Incidentele publieke subsidies	266.031	120.000	124.979
Totale subsidies	6.565.623	6.622.766	6.513.787
TOTALE BATEN	<u>6.903.691</u>	<u>7.348.052</u>	<u>7.142.309</u>
LASTEN			
Personeelslasten	5.110.940	5.074.526	5.302.958
Huisvestingslasten	907.952	1.161.395	705.771
Afschrijvingen	135.533	142.300	140.546
Overige lasten	1.041.325	1.295.352	1.361.581
TOTALE LASTEN	<u>7.195.749</u>	<u>7.673.573</u>	<u>7.510.857</u>
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-292.059	-325.520	-368.548
Rentebaten/-lasten	87.902	85.000	135.730
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>-204.156</u>	<u>-240.520</u>	<u>-232.818</u>
RESULTAATVERDELING			
Ontrekking Algemene Reserve	-514.156	-240.520	-257.818
Toevoeging Bijzondere Aankopen			25.000
Mutatie bestemmingsreserve Kunsthistorisch Onderzoek	-40.000	-	
Mutatie bestemmingsreserve aangescherpte strategie	350.000		
	<u>-204.156</u>	<u>-240.520</u>	<u>-232.818</u>

3. KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2025</u>	<u>2024</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening.	-292.059	-368.548
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	135.533	140.546
Aanpassingen voor waardeveranderingen	-	-
- mutaties voorzieningen	<u>-73.749</u>	<u>117.035</u>
Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat, totaal	61.784	257.581
Veranderingen in werkkapitaal:		
- vorderingen	6.592	252.951
- kortlopende schulden	<u>423.465</u>	<u>412.284</u>
Veranderingen in werkkapitaal, totaal	430.058	665.236
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	199.783	554.269
Ontvangen interest	87.907	136.049
Betaalde interest	<u>-5</u>	<u>-319</u>
	87.902	135.730
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	287.685	689.999
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-5.320	-2.990
Desinvesteringen in materiële vaste activa	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-5.320	-2.990
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Toename langlopende schulden	-	9.809
Aflossing langlopende schulden (-/-)	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	9.809
Toename (afname) van liquide middelen	282.366	696.818
Beginstand 1 januari	3.571.670	2.874.852
Eindstand 31 december	<u>3.854.036</u>	<u>3.571.670</u>
Mutaties	282.366	696.818

4. TOELICHTINGEN

4.1 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

De Stichting RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis ('de stichting') is opgericht op 1 januari 1995 en gevestigd te 's-Gravenhage. De Stichting is rechtsopvolger, wegens verzelfstandiging, van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie ('RKD'), tot dat ogenblik onderdeel van het Ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en voor wat betreft haar activiteiten en bezittingen van de Stichting Iconografisch Bureau in liquidatie ('Stichting IB') tevens gevestigd in 's-Gravenhage. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder het nummer 41158853.

De jaarrekening is ingericht overeenkomstig de eisen die worden gesteld in het kader van de Wet op het specifieke cultuurbeleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en Richtlijn 640 voor de Jaarverslaggeving. De eisen in ten aanzien van de Wet op specifieke cultuurbeleid zijn vervat in bepalingen uit het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen. De eisen zijn beschreven in het Handboek Verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie (2025-2028).

Voor de inrichting van de jaarrekening wordt de indeling volgens het Handboek gehanteerd. Ten aanzien van de functionele exploitatierekening wordt het model gehanteerd, waarbij posten worden toegerekend aan 'Collectiebeheer'/'Publieksactiviteiten' en 'Algemeen beheer'. Deze functionele exploitatierekening is als bijlage bij de jaarrekening toegevoegd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Schattingen bij de toepassing van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Er zijn geen waarderingsgrondslagen naar de mening van het bestuur die kritisch zijn ten aanzien van schattingen en veronderstellingen voor het weergeven van de financiële positie.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Overig

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Dit houdt in dat bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat alle werkzaamheden worden voortgezet. Het verslagjaar van de Stichting komt overeen met het kalenderjaar.

De jaarrekening is opgesteld in euro's en de toelichtingen zijn afgerond in duizendtallen, de functionele valuta van de stichting. Bedragen in vreemde valuta zijn opgenomen tegen de per balansdatum geldende wisselkoersen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Digitale vaste activa

De digitale activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs.

De digitale vaste activa betreffen niet-materiele vaste activa in overeenstemming met RJ 210 (Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving). Het RKD volgt de bepalingen uit het Handboek (onder andere) RJ 640 voor organisaties zonder winststreven. Daarbij worden de stellige uitspraken van de RJ gevolgd conform RJ 640.106.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. De verwachte toekomstige gebruiksduur van de volgende categorie digitale activa betreft:

- Digitale vaste activa/scans 20 jaar

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen na vervreemding. De bate of last die voortvloeit uit de desinvestering wordt in de staat van baten en lasten verwerkt. De verwachte toekomstige gebruiksduur van de volgende categorieën materieel vaste activa betreft:

- Kantoorinventaris en overige activa 5 jaar

- Automatiseringsapparatuur en software 3 jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. De voorziening worden bepaald op basis van een individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen rekening courant en spaarrekeningen bij ING en de rekening courant bij het ministerie van financiën. De saldi zijn vrij beschikbaar voor het RKD.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Algemene reserve

De algemene reserve is het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor het RKD is opgericht. De algemene reserve is opgenomen in overeenstemming met het model Handboek verantwoording cultuursubsidies. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van het RKD op langere termijn te waarborgen.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen met een door de bestuurder bepaalde specifieke bestemming.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden in de balans opgenomen op het moment dat:

- zij aan de voorwaarden voldoen dat deze verplichtingen per balansdatum in rechte of feitelijk afdwingbaar zijn,
- voor de afwikkeling van deze verplichting een uitstroom van middelen waarschijnlijk is,
- van de omvang van de verplichting een betrouwbare inschatting gemaakt kan worden.

Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen de geschatte omvang van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen contante waarde. Bij de berekening van de voorziening is uitgegaan van een disconteringsvoet overeenkomstig het rentepercentage voor schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën.

Voorziening voor dienstjubilea

De Jubileumvoorziening wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met een kans op voortijdig vertrek. Er is bij de berekening geen rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen. Er is een voorziening getroffen voor ambtsjubilea bij 12,5, 25 en 40 jaar.

Voorziening voor langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken wordt gevormd voor verplichtingen op balansdatum tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten als gevolg van ziekte of arbeidsongeschiktheid. Gerekend wordt met de kosten inclusief sociale lasten. Voor zover van toepassing wordt het tweede ziektejaar gerekend met een verplichting van 70% van de loonsom.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengsten en de kosten en overige lasten over het jaar.

Baten en lasten

Baten en lasten worden gewaardeerd op actuele waarde en toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben, tenzij anders vermeld. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Subsidies en bijdragen

De structurele subsidies van OCW zijn opgenomen op basis van de van het Ministerie van OCW ontvangen beschikkingen. Aan deze beschikkingen liggen periodiek ingediende subsidieaanvragen ten grondslag.

Subsidies en bijdragen voor projecten worden als baten verwerkt in de exploitatierekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt.

Abonnementen

Baten uit abonnementen met betrekking tot de beschikbaarstelling van RKD Research worden toegerekend naar rato van de looptijd van het abonnement.

Aankopen en bijdragen t.b.v. van deze aankopen

De aankopen ten behoeve van de collectie en de ontvangen subsidies, schenkingen en overige bijdragen die daarop betrekking hebben worden in de exploitatierekening verantwoord.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op digitale en materiële vaste activa worden gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Pensioenen

Het RKD heeft een toegezegde pensioenregeling. Deze regeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Er is geen verplichting tot bijstorting ingeval de bedrijfstakpensioenfonds tekorten heeft. Als gevolg hiervan wordt de pensioenregeling in de jaarrekening opgenomen als zijnde een toegezegde bijdrageregeling en worden alleen de verschuldigde pensioenpremies verantwoord.

WNT

Voor de uitvoering van de 'Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector' (WNT) heeft het RKD zich gehouden aan de 'Beleidsregel toepassing WNT'.

GRONDSLAGEN VOOR KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

4.2 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

	2025		2024
Digitale vaste activa			
Aanschafwaarde per 1 januari	1.733.847		1.733.847
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	86.692		-
		1.647.154	1.733.847
Investeringsen	-		-
Afschrijvingen	86.692		86.692
Aanschafwaarde per 31 december	1.733.847		1.733.847
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	173.385		86.692
		<u>1.560.462</u>	<u>1.647.154</u>

De investeringen in de digitale vaste activa betreft de verkrijgingsprijs (externe ('out-of-pocket') kosten) voor de vervaardiging van de digitale scans van de collectie in het kader van het project RKD Research. Deze investeringen ten bedrage van € 1.7 miljoen vormen de basis van het project RKD Research. In december 2023 is het project RKD Research live gegaan. Dit betekent dat de digitale vaste activa vanaf 1 januari 2024 afgeschreven worden. De digitale vaste activa worden in een periode van 20 jaar (€ 86.500 per jaar) ten laste van het resultaat en daarmee van de exploitatiesubsidie gebracht (eventuele baten voortkomend uit de licenties van RKD Research dragen ertoe bij dat er minder kosten ten laste van de subsidie gebracht behoeven worden).

Materiële vaste activa

Aanschafwaarde per 1 januari	269.378		296.019
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	214.552		190.328
		54.826	105.691
Investeringsen boekjaar	5.320		2.990
Eliminatie geheel afgeschreven activa	-		-29.631
Afschrijvingen boekjaar	-48.841		-53.854
Aanschafwaarde per 31 december	274.698		269.378
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	263.392		214.552
		<u>11.305</u>	<u>54.826</u>
	31 december 2025		31 december 2024

Vorderingen

Debiteuren	52.079		8.196
Vooruitbetaalde posten	135.169		50.481
Nog te ontvangen projectsubsidies	136.817		167.716
Nog te ontvangen omzetbelasting	121.639		130.508
Overige vorderingen	27.577		122.972
		<u>473.281</u>	<u>479.874</u>

Debiteuren

Het debiteurensaldo per 31 december 2025, waarbij geen sprake is van een voorziening voor oninbaarheid.

Nog te ontvangen projectsubsidies

De post 'Nog te ontvangen projectsubsidies' betreft de balanspositie van projecten, waarvan op balansdatum meer declarabele kosten zijn gemaakt dan voorschotten ontvangen. Dit betreft vorderingen, die gedekt zijn met toezeggingen van subsidiegevers. Bij afgeronde projecten gaat het vaak om 10 á 20% van de toegezegde bedragen, die worden uitbetaald na ontvangst van de projectverantwoording. Ultimo 2025 betreft de vordering onder meer de projecten Byvanck, Marks on Art Panel Painting, Vrouwelijke verzamelaars, Kunstenaarsverenigingen en het Exploitatieplatform Van Gogh World Wide.

	31 december 2025		31 december 2024
Liquide middelen			
Banken Rekeningen Courant	-		-
Banken Spaarrekeningen	50.000		50.363
Schatkistbankieren	3.804.036		3.520.683
Gelden onderweg	-		624
		<u>3.854.036</u>	<u>3.571.670</u>

De liquide middelen zijn vrij opneembaar. De rekeningen courant en de spaarrekening wordt aangehouden bij ING Bank en gekoppeld met schatkistbankieren bij het Ministerie van Financiën. Er wordt een beperkt saldo op een spaarrekening bij ING aangehouden ter voorkoming dat eventuele private middelen bij de staat worden gestald.

4.2 TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

	2025	2024
Algemene reserve		
Stand per 1 januari	644.483	578.343
Mutatie (resultaatverdeling)	-514.156	-257.818
Toevoeging herbesteding reserves		323.957
Stand per 31 december	<u>130.326</u>	<u>644.483</u>

Deze reserve is aan te merken als een continuïteitsreserve. De Stichting heeft een doelstelling voor de continuïteitsreserve van 20% van de totale baten. Dit zou een gewenste omvang betekenen van € 1,350 mln. ANBI-regelgeving geeft als maximum aan 1,5 keer de totale lasten, hetgeen een bedrag zou zijn van meer dan € 10 mln. Aan de algemene reserve is het negatieve resultaat over 2025 onttrokken, rekening houdend met de mutaties van de bestemmingsreserves.

	2025	2024
Bestemmingsreserves		
<i>Bestemmingsreserve Bijzondere Aankopen:</i>		
Stand per 1 januari	25.000	0
Mutatie (resultaatverdeling)	-	25.000
Stand per 31 december	<u>25.000</u>	<u>25.000</u>

Het doel van de bestemmingsreserve bijzondere aankopen is in te spelen op onverwachte kansen om unieke werken te verwerven die van grote waarde zijn voor de collectie of de doelstelling van het RKD.

<i>Bestemmingsreserve aangescherpte (digitale) strategie</i>		
Stand per 1 januari	0	
Onttrekking i.h.k.v. resultaatverdeling	350.000	
Stand per 31 december	<u>350.000</u>	<u>-</u>

Het doel van de bestemmingsreserve aangescherpte strategie is de eenmalige resultaat-effecten op te vangen die samenhangen met de implementatie ervan. De aangescherpte strategie van het RKD richt zich op de ontwikkeling tot een breed kennisinstituut en een gefaseerde digitale transitie. Daarbij ligt de nadruk op het toegankelijk maken en verbinden van de collectie, het ondersteunen van digitale methodologieën voor het verrichten van onderzoek door derden, een aansluitende locatiekeuze in combinatie met een sluitende begroting. Zodra de organisatie is aangepast, moeten de extra kosten die samenhangen met de aangescherpte strategie gedekt worden uit de reguliere subsidies en overige baten en mogelijk op een later moment uit de niet-bestede huisvestingssubsidie.

	2025	2024
<i>Boekenmarktfonds:</i>		
Stand per 1 januari	-	13.561
Mutatie (herbesteding)	-	-13.561
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Het 'Boekenmarktfonds' is gevormd met de opbrengsten van de periodiek georganiseerde boekverkoop van dubbele exemplaren in onze collectie. In 2024 is deze bestemmingsreserve beëindigd.

	2025	2024
<i>Bestemmingsreserve Kunsthistorisch Onderzoek</i>		
Stand per 1 januari	300.000	610.396
Mutatie (herbesteding)	-40.000	-310.396
Stand per 31 december	<u>260.000</u>	<u>300.000</u>

De bestemmingsreserve kunsthistorisch onderzoek is bestemd voor 'kunsthistorisch onderzoek' in het algemeen en projecten waarop het RKD een financiële eigen bijdrage moet doen in het bijzonder. De reserve is uitsluitend bestemd voor projecten die het RKD de komende begrotingsjaren uitvoert. De mutatie hangt ermee samen dat voor de komende jaren een lagere projectenportefeuille wordt begroot en dienovereenkomstig ook een kleinere eigen bijdrage.

Totaal bestemmingsreserves	635.000	325.000
-----------------------------------	----------------	----------------

4.2 TOELICHTING OP DE BALANS

	2025	2024
Voorzieningen		
<i>Voorziening voor dienstjubilea</i>		
Stand per 1 januari	55.090	33.056
Dotaties	2.728	28.931
Onttrekkingen	-3.477	-6.896
Stand per 31 december	<u>54.341</u>	<u>55.090</u>
Kortlopend deel < 1 jaar	9.089	4.011
Kortlopend deel 1-5 jaar	28.210	26.377
Langlopend deel > 5 jaar	17.042	24.702
Totaal voorziening voor dienstjubilea	<u>54.341</u>	<u>55.090</u>

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband rekening contant gemaakt rekening houdend met een rentepercentage van 1,9% (2024: 2,9%). In het boekjaar is er één uitkeringen gedaan. In 2026 verwacht het RKD twee jubilea-uitkeringen te doen voor 25 resp. 40 jaar in dienst.

Voorziening voor langdurig zieken

Stand per 1 januari	95.000	-
Dotaties	22.000	95.000
Onttrekkingen	-95.000	-
Stand per 31 december	<u>22.000</u>	<u>95.000</u>
Kortlopend deel < 1 jaar	22.000	95.000
Kortlopend deel 1-5 jaar	-	-
Langlopend deel > 5 jaar	-	-
Totaal voorziening voor langdurig zieken	<u>22.000</u>	<u>95.000</u>

Het RKD kent per ultimo 2025 drie ziektegevallen met een langere looptijd. Het is onzeker óf en in welke mate betrokkenen herstellen. Het mogelijke risico van doorbetaling van langdurig zieken wordt ingeschat op € 22.000.

Totaal voorzieningen **76.341** **150.090**

	2025	2024
Langlopende schulden		
<i>Lening Rijksdienst voor Ondernemend Nederland i.h.k.v. Toekomstkrediet</i>		
Stand per 1 januari	1.554.778	1.554.778
Aflossingsplicht kortlopend (<1 jaar)	-	-
Stand per 31 december	<u>1.554.778</u>	<u>1.554.778</u>

Lening Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Op 28 juni 2017 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) positief beschikt ten aanzien van de subsidieaanvraag voor RKD Research. De subsidie is beschikbaar gesteld in de vorm van een 'Toekomstfondskrediet Onderzoeksfaciliteiten' waarover geen rente verschuldigd is. Het krediet is bedoeld voor de ontwikkeling van de onderzoeksfaciliteit 'RKD Research'. Het totale krediet bedraagt € 1.554.778 (de helft van de begrote ontwikkelingskosten).

Per ultimo 2023 is het project geïmplementeerd. Het project is verantwoord naar RVO. Aflossing zou moeten plaatsvinden in periode 2023 tot en met 2037. De financiële resultaten en positie van het RKD zijn in de loop der tijd onder druk komen te staan, vooral ook als gevolg van de investeringen in digitalisering en RKD Research. Verder moet het RKD binnen een aantal jaar het bestaande pand verlaten, omdat dit gesloopt wordt. Ook dit leidt tot financiële risico's. Op grond van voorgaande is gevraagd om ontheffing van de verplichting de subsidie terug te betalen. In het boekjaar 2024 heeft het RVO uitstel verleend voor een periode van drie jaar, waarbij het RKD jaarlijks een verantwoording zal geven van de financiële situatie. Na deze periode van drie jaar zal het RVO alsnog beoordelen of en in welke mate aflossing van de lening tot de mogelijkheden behoort. Op grond van deze toezegging is de kortlopende aflossingsplicht niet opgenomen en de lening geheel als langlopend gerubriceerd.

4.2 TOELICHTING OP DE BALANS

	31 december 2025	31 december 2024
Kortlopende schulden		
Crediteuren	181.534	153.811
Te betalen loonheffing	137.342	152.584
Te betalen pensioenpremies	88.950	90.806
Te betalen huisvestingskosten	326.278	939.151
Te betalen kosten	46.193	64.936
Reservering vakantiedagen en -geld	293.516	327.057
Nog te besteden projectsubsidies	400.946	389.357
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	1.861.963	816.025
Overige schulden	165.917	145.446
	<u>3.502.638</u>	<u>3.079.173</u>

Nog te besteden huisvestingskosten

Deze post betreft onder meer het bedrag dat nog betaald moet worden bovenop het reeds betaalde voorschot aan de Koninklijke Bibliotheek (energie, servicekosten en beveiliging).

Reservering vakantiedagen en -geld en eindejaarsuitkering

Voor vakantiegeld is een reservering opgenomen van € 150.000 en voor vakantiedagen € 143.500. Dit betreft een daling van € 33.500, onder meer door een lichte afname in de formatie.

Te betalen kosten

De post nog te betalen kosten betreft facturen die verwacht worden en diverse nog te verwachten projectkosten.

Nog te besteden projectsubsidies

De post nog te besteden projectsubsidies betreft de balanspositie van projecten, waarbij op balansdatum een groter bedrag aan voorschotten is ontvangen, dan er tot balansdatum aan kosten gemaakt zijn. Ultimo 2025 heeft deze post met name betrekking op de projecten Archief Art & Project, digitalisering beeldhouwersarchieven, Levende Meesters, Early Netherlands Sculpture.

	2025	2024
<i>Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW</i>		
Stand per 1 januari	816.025	71.045
Subsidie OCW - Erfgoedwet - huisvesting	<u>2.097.975</u>	<u>2.097.975</u>
	2.914.000	2.169.020
Onttrekkingen:		
- Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf	115.404	151.321
- Loonkosten eigen organisatie	68.444	176.157
- Kosten dagelijks onderhoud	135.972	127.398
- Overige huisvestingskosten	<u>732.217</u>	<u>499.555</u>
	-1.052.037	-954.431
Toevoegingen:		
- baten inzake huisvesting	<u>-</u>	<u>-</u>
	-	-
Saldo huisvestingssubsidie	1.861.963	1.214.589
Besteed aan publieksactiviteiten of andere activiteiten	<u>-</u>	<u>398.565</u>
Stand per 31 december	<u>1.861.963</u>	<u>816.025</u>

Conform de voorschriften van het 'Handboek verantwoording cultuursubsidies - Instellingen' verloopt de realisatie van de huisvestingssubsidie via de balans, 'Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW'. Op basis van de daadwerkelijk gemaakte huisvestingskosten is het toegestaan een overeenkomstige subsidiebate te realiseren. In dit kader is binnen deze subsidie dekking gevonden voor de huur en de (directe) huisvestingskosten. Naast de reguliere huisvestingskosten is er wederom veel aandacht besteed aan de mogelijk nieuwe huisvesting. In het boekjaar zijn daarvoor extra kosten gemaakt voor de inhuur van architecten, adviseurs en een verhuismanager a.i..

Het saldo van deze post wordt in de komende jaren ondermeer aangewend voor huisvestingskosten inzake onze huidige (oude) huisvesting en inzake het realiseren van onze toekomstige (nieuwe) huisvesting. Artikel 3.11. Besteding resterende middelen. Op grond van artikel 2.8 van de Erfgoedwet kan de huisvestingssubsidie die niet volledig is aangewend voor het beheer van de cultuurgooden of de instandhouding van gebouwen ook besteed worden aan publieksactiviteiten of andere activiteiten in het kader van de cultuurgooden. In afstemming met het Ministerie van OCW wordt vanaf het boekjaar 2025 de niet-bestede huisvestingssubsidie niet meer gebruikt voor publieksactiviteiten of andere activiteiten. Nadat het RKD de nieuwe huisvesting heeft betrokken en blijkt dat de werkelijke huisvestingskosten lager uitvallen dan de ontvangen subsidie, mag het niet-bestede deel weer worden ingezet voor andere activiteiten in overeenstemming met de doelstelling van het RKD. Gezien het feit dat nog onvoldoende duidelijk is wanneer onze (toekomstige) huisvesting gerealiseerd kan worden, wordt het gehele saldo van deze post als 'kortlopend' aangemerkt.

4.2 TOELICHTING OP DE BALANS

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Verplichtingen

Huisvesting

In december 2023 heeft het RKD een huurovereenkomst met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) afgesloten voor het pand aan het Prins Willem Alexanderhof 5 te Den Haag. De overeenkomst kent een duur van vier jaren ingaande op 1 januari 2024 en eindigt op 31 december 2027, waarna een sloop van het pand zal volgen. De huurprijs bedraagt € 115.718 (prijspeil 2025) en kent een opzegtermijn van een jaar. Bij het voortijdig verlaten van het pand is het RVB gerechtigd kosten bij vertrek in rekening brengen. Het RKD zal het pand waarschijnlijk niet voortijdig verlaten. Aangezien de medehuurder de Koninklijke Bibliotheek ook nog na de datum van 1 januari 2028 gebruik zal maken van hetzelfde pand, spreekt het RKD met het RVB over verlenging van het huurcontract. Het RKD onderzoekt momenteel de mogelijkheden van een nieuwe locatie.

De Koninklijke Bibliotheek (KB) betaalt energie- en beveiligingskosten en brengt deze bij voorschot in rekening. Dit voorschot wordt gebaseerd op de kosten in de afgelopen drie jaar. Per jaareinde is gerekend met de werkelijk verwachte lasten op grond van afgegeven prognoses.

In 2022 heeft het Ministerie extra middelen toegekend van 2 x € 6,5 mln. voor het RVB resp. KB (samen met RKD/Literatuurmuseum), welk bedrag bedoeld is voor de instandhouding van de huisvesting. Het gebouw zal vanaf 2028 gesloopt worden. Eerdere calculaties gingen uit van instandhoudingskosten ten bedrage van € 57 mln. voor het gehele complex (dus inclusief andere huurders).

Contract Brill

In 2023 is een contract afgesloten met de wetenschappelijk uitgever Koninklijke Brill N.V. voor de distributie van RKD Research voor grote, internationale (erfgoed)instellingen en wetenschappelijke bibliotheken. In goed overleg met Brill is dit contract in 2025 beëindigd.

Contracten print- en fotokopieerapparatuur

De contracten voor print- en fotokopieerapparatuur hebben een looptijd tot 24 november 2027. De huurlast bedraagt ca. € 6.000 per jaar.

Rechten

Structurele subsidie OCW

Met ingang van 1 januari 2025 is de cultuurnotaperiode 2025-2028 van start gegaan inzake de subsidieverstrekking door het Ministerie van OCW. De Erfgoedwet die in 2015 is aangenomen vormt de wettelijke basis voor het erfgoedbeleid van de overheid. De Erfgoedwet geldt voor onbepaalde tijd tot wederopzegging. Subsidiebeschikking worden voor de periode voor één jaar afgegeven en moeten jaarlijks opnieuw worden aangevraagd.

De Erfgoedwet kent bepalingen voor de financiële vergoeding voor het uitvoeren van de wettelijke taak van erfgoedinstellingen tot de zorg voor het beheer van de collectie. De financiële vergoeding bestaat uit een component voor de huisvestingslasten en een component voor de kosten die worden gemaakt voor het beheer van de collectie. Het RKD heeft in dit kader in juni 2025 een beschikking van het Ministerie van OCW over 2025 ontvangen ter hoogte van in totaal ruim € 5,5 miljoen.

Een ander deel van de subsidie over de cultuurnotaperiode 2025-2028 valt ook onder de Erfgoedwet, in het kader van publieksactiviteiten. Deze activiteiten kunnen wijzigen en zijn vooral gericht op het publiek. De instellingen worden geacht hiervoor vierjaarlijks een plan te maken. Voor dit deel van de subsidie heeft het RKD in september 2024 een subsidiebeschikking ontvangen over de vierjaarsperiode van 2025 tot en met 2028 dat jaarlijks geïndexeerd wordt. Voor het jaar 2025 bedraagt deze € 1,8 mln., beschikt in juni 2025.

Huisvesting/verhuizing

Als gevolg van de noodzakelijke verhuizing vóór 1 januari 2028 onderzoekt het RKD nieuwe huisvesting, in beginsel binnen de regio Leiden, Den Haag en Rotterdam. Duidelijk is dat een verhuizing leidt tot forse eenmalige lasten, zoals tijdelijke dubbele huisvestingslasten, mogelijke kosten bij vertrek, verhuiskosten en eventueel noodzakelijke aanpassingen aan het nieuwe gebouw. Het ministerie van OCW is zich bewust van deze extra lasten en heeft een extra bijdrage in deze kosten van € 5 mln. opgenomen in de OCW-begroting.

Overige

De Stichting Cornelis Hofstede De Groot/Vrienden van het RKD

De Stichting Cornelis Hofstede De Groot/Vrienden van het RKD beoogt de kring van geïnteresseerden in het werk van het RKD in binnen- en buitenland te vergroten en het instituut financieel te ondersteunen, onder andere bij bijzondere aankopen. De stichting kent een eigen bestuur en staat daarmee los van het RKD. Het ondersteunt het RKD financieel bij bepaalde activiteiten en ontwikkelingen.

Reorganisatie

Het RKD kent al een groot aantal jaren een structureel tekort en ook de begroting 2026 toont een tekort. De directie is bezig met de uitwerking van een reorganisatieplan om dit tekort om te buigen naar een beperkt overschot om de vermogenspositie weer te herstellen. Daarnaast moeten er middelen worden vrijgemaakt om de nieuwe, aangescherpte, strategie te realiseren.

Rechtszaken

Er is geen sprake van lopende rechtszaken of claims.

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

BATEN

	2025	Begroting 2025	2024
Directe opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten</i>			
Publieksinkomsten binnenland	27.964	51.545	128.604
Totaal publieksinkomsten	27.964	51.545	128.604
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>			
- Entreegelden	1.400	-	6.313
- Overige publieksinkomsten binnenland	26.564	51.545	122.291
Totaal	27.964	51.545	128.604
<i>Overige publieksinkomsten binnenland</i>			
De publieksinkomsten binnenland betreffen met name de toerekening van bijdragen voor RKD studies en de bijdragen voor symposia. De baten zijn in 2025 gedaald nadat in 2024 deze eenmalig op een hoger niveau uitkwamen als gevolg van een aantal boekuitgiftes. De begroting is € 85.000 hoger dan hier verantwoord. Deze bedragen zijn opgenomen bij de overige directe inkomsten, in lijn met de onderzoeksopbrengsten (€ 80.000) en foto-opbrengsten (€ 5.000).			
Overige directe inkomsten			
Onderzoeksopbrengsten	36.174	80.000	80.588
Foto-opbrengsten	3.410	5.000	7.693
Publicatierechten	23.918	21.000	1.979
Overige	147.043	185.150	122.207
Totaal overige directe inkomsten	210.545	291.150	212.468
<i>Overige directe inkomsten</i>			
De overige publieksinkomsten inkomsten binnenland bedragen € 210.500, ca. € 81.000 lager dan begroot. De onderzoeksopbrengsten bedragen € 36.000 en blijven daarmee € 48.000 achter bij de begroting. De overige directe inkomsten zijn € 34.000 lager dan de begroting van € 185.000. De inkomsten betreffen research fellow (€ 76.000), waartegenover personeelslasten staan. De baten voor abonnementen RKD Research bedragen € 40.000 versus een begroting van € 75.000, waarbij rekening wordt gehouden met een toerekening van een deel van de verkochte abonnementen aan het volgend boekjaar. Tenslotte hebben we een aantal bijdragen van de Stichting Cornelis Hofstede De Groot/Vrienden van het RKD voor de vergoeding jaarpassen (€ 2.671), verg. aankoop RKD J.M. Bruinier (€ 1.500), Vriendendag (2021) (€ 913), foto's atelier Van Houwelingen (€ 1.500) drukken boek in kleur (2024) (€ 1.000).			

	2025	Begroting 2025	2024
Indirecte opbrengsten			
Overige indirecte inkomsten	-	25.750	-
Totaal indirecte opbrengsten	-	25.750	-

Indirecte opbrengsten

De begroting bevat ook jaarlijkse bijdrage Fondation Custodia en de Stichting Cornelis Hofstede De Groot/Vrienden van het RKD. De bijdragen zien op een specifiek doel (bijvoorbeeld een boek of een abonnement). De bijdrage van Custodia is verantwoord onder de private fondsen (zie toelichting) en van de Stichting Vrienden onder de overige directe inkomsten.

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

	2025	Begroting 2025	2024
Private middelen			
<i>Private middelen - private fondsen</i>			
- Cultuurfonds - Bijvanck	8.813		14.738
- Cultuurfonds - Corpus Europese wandtapijten	4.125		8.926
- Cultuurfonds - Vrouwelijke verzamelaars 1780-1960	2.098		22.171
- Dutch Culture Marks on Art Panel Painting	5.000		
- Foundation Art, Book & Collections - Bijvanck	7.595		12.701
- Hendrik Muller Fund- Europese wandtapijten	825		1.785
- Kress Foundation - Marks on Art panel painting	2.616		-2.616
- Mondriaanfonds - Marks on Art panel painting	-29.626		29.626
- Ottema Kingsma Stichting - Europese wandtapijten	1.650		3.570
- Rose Marrow Fund - Byvanck	3.557		
- Siebe Johannes ten Cate Stichting - Study	13.000		939
- Stichting Cornelis Hofstede - Byvanck	4.000		
- Stichting Dioraphte - Early Netherlands Sculpture	311		
- Stichting Hendrik Muller Vaderl. fonds - Bijvanck	3.798		6.350
- Stichting Pica - Architectuurscan Van Gogh WW	13.638		
- Stichting Pica - Bijvanck	34.083		61.477
- Stichting Virtutis - Early Netherlands Sculpture	148		
- Stichting Zabawas - Bijvanck	4.747		7.938
- Ver. Rembrandt- Vrouwelijke verzamelaars	1.049		11.085
- Wilhelmina Drucker Fund - Vrouwelijke verzamelaars	131		1.386
- Foundation Custodia (structurele bijdragen)	17.883		24.355
- Overige private subsidies en correcties	118		-9.798
- De Gijsselaars Fonds - RKD Study Frans Hals			2.000
- Gravin Bylandstichting - RKD Study Frans Hals			1.850
- Metamorfoze - kunstenaarsvereniging archieven			92.804
- Nivagaard - Nivagaard			2.708
Totaal	99.558	356.841	287.451

Private middelen - private middelen

De omvang van de externe financiering van private projecten blijft in totaal (€ 260.000) achter bij de begroting. Evenals in eerdere jaren heeft dit vooral te maken met het feit dat gedurende het jaar bij veel projecten niet de verwachte voortgang is gerealiseerd. Daarbij speelt ook een rol dat enkele projecten langer doorlopen waarbij de baten al volledig zijn besteed, maar geen inkomsten meer genereren.

Subsidies

	2025	Begroting 2025	2024
Structurele subsidie OCW			
Onderdeel Culturele Basisinfrastructuur	1.826.740	1.779.320	1.753.021
Onderdeel Erfgoedwet - Collectiebeheer	3.420.817	3.332.027	3.282.791
Onderdeel Erfgoedwet - Huisvesting	1.052.037	1.391.419	1.352.996
Totaal subsidie OCW	6.299.593	6.502.766	6.388.808

Structurele subsidie OCW - Algemeen

De subsidiatoezegging van OCW bestaat uit drie delen. Allereerst de Erfgoedwetsubsidie, te onderscheiden in een bedrag voor collectiebeheer en een bedrag voor huisvesting. Op grond van de aan de Erfgoedwet gekoppelde 'Regeling beheer rijkscollectie en subsidiering museale instellingen' worden beide deel-subsidies in het kader van de Erfgoedwet jaarlijks toegekend. Het betreft een deel voor collectiebeheer van € 3,421 mln. en voor huisvesting van € 2,098 mln.

Verder is er een subsidiatoezegging voor publieksactiviteitensubsidie 2025-2028. Dit betreft een toezegging voor de gehele subsidieperiode. Over 2025 betreft het een bedrag van ruim € 1,827 miljoen.

De verschillen tussen de realisatie en de begroting van de onderdelen collectiebeheer (€ 89.000) en publieksactiviteiten (€ 47.000) betreffen een andere werkelijke indexering dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. In totaal bedroegen de structurele subsidiatoezeggingen van OCW over 2024 ruim € 7,345 miljoen.

Structurele subsidie OCW - Erfgoedwet - Huisvesting

De toegerekende huisvestingssubsidie komt €402.000 lager uit dan de begroting. Dit hangt ermee samen dat de huisvestingskosten ook € 253.000 lager dan begroot uitkomen. Verder zijn de extra kosten in het kader van de huisvesting lager uitgevallen dan waarmee in de begroting is gerekend.

Voor een nadere toelichting op de wijze waarop deze post conform de vereisten van het 'Handboek verantwoording cultuursubsidies - instellingen' tot stand is gekomen, wordt verwezen naar de toelichting op de post 'Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW' in de balans. Hierbij wordt ook toegelicht op welke wijze de subsidie huisvesting besteed is.

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

	2025	Begroting 2025	2024
<i>Incidentele publieke subsidies</i>			
- Koninklijke Bibliotheek - Levende Meesters	45.028		
- Kunstmuseum Den Haag - Victory boogiewoogie	37.058		
- Metamorfoze - Kunstenaarsvereniging - archieven	22.277		
- Mondriaanfonds - Early Netherlands Sculpture	181		
- Mondriaanfonds - Digitalisering beeldhouwersarch.	5.083		32.133
- Mondriaanfonds - Marks on Art Panel Painting	35.000		
- NWO - Wevers in vrijheid	4.908		18.480
- OCW - Visitatie	25.000		
- OCW - Watermerken in Nederlandse tekeningen	54.195		
- Stichting Hofstede de Groot - Summer Institute	2.954		
- Stichting Kröller-Müller Museum - Exploitatie VGWW	14.354		22.803
- Stichting Van Gogh Museum - Exploitatie VGWW	14.354		22.803
- UvA - Down the ground	5.974		
- Vlaamse Gemeente - Early Netherlands Sculpture	119		
- Overige publieke subsidies en bijdragen	-452		
- OCW - Reference Lab - De Stijl			28.761
Totaal	<u>266.031</u>	<u>120.000</u>	<u>124.979</u>

Incidentele publieke subsidies

De baten vanuit private middelen van projecten is in totaal (€ 146.000) hoger dan begroot. Dit moet in samenhang worden gezien met de private projecten, waarbij juist lagere baten gerealiseerd worden.

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING**LASTEN**

	2025	Begroting 2025	2024
Personeelslasten			
Personeelslasten beheer	1.672.594	1.781.239	1.633.716
Personeelslasten activiteiten	3.438.346	3.293.287	3.669.242
Totaal personeelslasten	5.110.940	5.074.526	5.302.958
Personeelslasten beheer			
Personeelslasten beheer met vast contract	992.947	1.254.680	1.128.128
Personeelslasten beheer met tijdelijk contract	167.029		163.097
Beheerslasten ingehuurd personeel	464.232	479.500	321.626
Overige personeelslasten	48.386	47.059	20.865
Totaal personeelslasten beheer	1.672.594	1.781.239	1.633.716
Activiteitenlasten personeel			
Personeelslasten activiteiten met vast contract	2.620.107	3.206.083	2.921.739
Personeelslasten activiteiten met tijdelijk contract	440.744		422.406
Activiteitenlasten ingehuurd personeel	364.785	87.204	306.822
Overige personeelslasten	12.710	-	18.276
Totaal personeelslasten activiteiten	3.438.346	3.293.287	3.669.242

Personeelskosten met vast/tijdelijk contract

De personeelslasten voor de medewerkers in dienst zijn met € 239.000 lager dan begroot. De reden dat de personeelskosten lager zijn dan begroot is voornamelijk dat vacatures niet zijn ingevuld en (langdurig) zieken niet tijdelijk zijn vervangen. Voorzieningen of reserveringen die daarmee samenhangen zijn ook vrijgevallen. Wel zijn er incidenteel extra afvloeiingskosten gemaakt.

Lasten ingehuurd personeel

De post ingehuurd personeel komt € 261.000 ongunstiger uit dan begroot. De inhuur betreft onder meer de volgende grotere posten:

- de structurele externe inhuur van enkele gespecialiseerde, kritieke functies (€ 335.000)
- de tijdelijke inhuur van ontstane vacatures of zieken (€ 261.000)
- inhuur ten behoeve van interne en externe projecten (€ 115.000)

Overzicht werkzame personen RKD

	2025	Aantal personen	Aantal fte/uren	Bedrag
Aantal uren per werkweek			36 uur	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	54		44,11 fte	3.613.054
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	13		7,42 fte	607.773
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	27		7.946 uur	714.916
Overige werkzame personen				
Stagiaires	18		3,29 fte	21.135
Vrijwilligers	14		2,15 fte	18.265
Totaal in dienst	99		56,97 fte	
	2024	Aantal personen	Aantal fte/uren	Bedrag
Aantal uren per werkweek			36 uur	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	58		49,11 fte	4.049.866
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	15		7,10 fte	563.122
Ingehuurde zelfstandigen/freelancers	22		7.568 uur	596.856
Overige werkzame personen	2			
Stagiaires (bepaalde tijd)	13		1,86 fte	22.381
Vrijwilligers	27		3,19 fte	25.863
Totaal in dienst	113		61,26 fte	

De formatie in 2025 is afgenomen. Enerzijds hangt dit ermee samen dat medewerkers zijn vertrokken of met pensioen zijn gegaan. Anderzijds zijn ontstane vacatures bewust niet ingevuld met het oog op op een mogelijk aankomende reorganisatie. Aangezien werkzaamheden uiteraard wel doorgaan is bij sommige functies de vacature wel ingevuld met een tijdelijk inhuur. Daarmee wordt het enigszins hogere aantal ingezette uren verklaard.

Formatie per jaareinde

	31 december 2025	31 december 2024
Aantal fte	48,14	55,25
Aantal voltijdmedewerkers	22	24
Aantal deeltijdmedewerkers	32	41

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

Toelichting inzake Wet Normering Topinkomens inzake RKD

Directie 2025 - tabel 1

de heer prof. dr.
C.W.M. Stolwijk

mevrouw drs. A.
Verheusen

Functiegegevens

Directeur-bestuurder

Directeur
bedrijfsvoering en
directeur-bestuurder
a.i.

Aanvang en einde functievervulling

01-01-2025 t/m
11-04-2025

01-01-2025 t/m
31-12-2025

Omvang dienstverband in fte

1,0

1,0

Dienstbetrekking

Ja

Ja

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

93.413

246.000

Bezoldiging

Beloning

77.768

121.701

Belastbare onkostenvergoeding

-

-

Beloningen betaalbaar op termijn

7.343

15.671

Subtotaal

85.111

137.371

Onverschuldigd betaald bedrag

-

-

Totaal bezoldiging

85.111

137.371

Directie 2025 - tabel 2

de heer prof. dr.
C.W.M. Stolwijk

Functiegegevens

Functie bij beëindiging dienstverband

Directeur-bestuurder

Omvang dienstverband in fte

1,0

Jaar waarin dienstverband is beëindigd

2025

Dienstbetrekking

Ja

Uitkering wegen beëindiging dienstverband

Overeengekomen uitkering wegen beëindiging

67.937

Individueel toepasselijk maximum

75.000

Totaal uitkeringen wegens beëindiging

67.937

Waarvan betaald in 2025

67.937

Onverschuldigd betaald/nog niet terugontvangen

N.v.t.

Directie 2024 - tabel 1

de heer prof. dr.
C.W.M. Stolwijk

mevrouw drs. A.
Verheusen

Functiegegevens

Directeur-bestuurder

Directeur bedrijfsvoering

Aanvang en einde functievervulling

01-01-2024 t/m
31-12-2024

01-01-2024 t/m
31-12-2024

Omvang dienstverband in fte

1,0

1,0

Dienstbetrekking

Ja

Ja

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

233.000

233.000

Bezoldiging

Beloning

157.852

112.973

Belastbare onkostenvergoeding

2.580

-

Beloningen betaalbaar op termijn

19.296

14.933

Subtotaal

179.728

127.906

Onverschuldigd betaald bedrag

-

-

Totaal bezoldiging

179.728

127.906

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

Raad van Toezicht 2025

S. Alsteens	Lid van raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025
dr. E. van Amelsfort-van der Kam	Voorzitter raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025
Prof. Dr. K. Brosens	Lid van raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025
Ir. H.H. Buss	Lid van raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025
Mevrouw Drs. D.T.M. Majoor	Lid van raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025
Ir. J.W. Smits	Lid van raad van toezicht	01-01-2025 t/m 31-12-2025

Raad van Toezicht 2024

S. Alsteens	Lid van raad van toezicht	24-06-2024 t/m 31-12-2024
dr. E. van Amelsfort-van der Kam	Voorzitter raad van toezicht	01-09-2024 t/m 31-12-2024
Prof. Dr. K. Brosens	Lid van raad van toezicht	01-01-2024 t/m 31-12-2024
Ir. H.H. Buss	Lid van raad van toezicht	01-01-2024 t/m 31-12-2024
Drs. H.M. Godschalx	Lid van raad van toezicht	01-01-2024 t/m 15-10-2024
Mevrouw Drs. D.T.M. Majoor	Lid van raad van toezicht	01-01-2024 t/m 31-12-2024
Mr. G.N. Roes	Voorzitter raad van toezicht	01-01-2024 t/m 30-06-2024
Ir. J.W. Smits	Lid van raad van toezicht	15-10-2024 t/m 31-12-2024

Leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vrijwilligersvergoeding. Conform artikel 5, lid 3 van de uitvoeringsregeling WNT worden de naam en rol van de RvT-leden toegelicht.

Bij geen van de functionarissen in de zin van de WNT is er sprake van een overschrijding van de WNT-norm of een vordering wegens onverschuldigde betaling.

	2025	Begroting 2025	2024
Huisvestingskosten			
Huur	115.404	119.190	115.718
Servicelasten	268.211	240.000	85.603
Dagelijks onderhoud	6.506	10.000	7.353
Overige huisvestingskosten	517.831	792.205	497.097
Huisvestingskosten	907.952	1.161.395	705.771

De huisvestingslasten komen € 253.000 lager uit dan begroot. Dit hangt ermee samen dat er gerekend is met een inflatiecorrectie die niet altijd van toepassing blijkt te zijn. De overige huisvestingslasten bedragen € 274.000 minder dan begroot. Met name de energielasten vallen € 190.000 lager uit dan begroot, omdat de energietarieven weer op een structureel lager niveau zijn uitgekomen.

	2025	Begroting 2025	2024
Afschrijvingen			
Afschrijving inventaris	36.365	39.800	39.096
Afschrijving automatiseringsapparatuur	11.878	15.500	14.664
Afschrijving digitale vaste activa	86.692	87.000	86.692
Overige afschrijvingskosten	598	-	95
Totaal afschrijvingen	135.533	142.300	140.546

De afschrijvingskosten zijn € 6.700 lager dan begroot. Dit hangt ermee samen dat de begrote investeringen (€ 44.000) veel lager zijn uitgekomen (€ 5.300). Logischerwijs zijn dan ook de afschrijvingskosten lager.

	2025	Begroting 2025	2024
Overige lasten			
Overige beheerslasten	611.074	741.140	827.097
Overige activiteitenlasten	430.250	554.212	534.484
Totaal overige lasten	1.041.325	1.295.352	1.361.581

4.3 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

	<u>2025</u>	<u>Begroting 2025</u>	<u>2024</u>
Overige beheerslasten			
Kantoorkosten	51.280	41.261	56.048
Automatiseringskosten	286.355	480.500	387.545
Organisatiekosten	273.439	219.379	383.503
Totaal overige beheerslasten	<u>611.074</u>	<u>741.140</u>	<u>827.097</u>

Automatiseringskosten

De automatiseringskosten komen (€ 194.000) lager uit dan begroot. Dit betreft ondermeer lagere kosten voor interne projecten, zoals informatiebeveiliging en innovatie (€ 57.000) en een veel lager gebruik van strippenkaarten voor ontwikkelingen en ict-incidenten.

Organisatiekosten

De realisatie van organisatiekosten is hoger dan begroot (€ 54.000). Dit wordt veroorzaakt door hogere advieskosten (€ 67.000) als gevolg van extra adviezen met betrekking tot de voorgenomen verhuizing, organisatie-ontwikkeling en diverse juridische kosten. Tevens zijn er hogere lidmaatschapskosten die samenhangen met de kosten voor de Museumvereniging voor de visitatie waarvoor ook extra subsidie van het Ministerie van OCW is ontvangen (€ 25.000). Daartegenover staan ook lagere reis- en verblijfkosten (€ 10.500) en de vrijval van de voorziening voor incurantheid (€ 45.000), dankzij de incasso van achterstallige openstaande posten.

	<u>2025</u>	<u>Begroting 2025</u>	<u>2024</u>
Overige activiteitenlasten			
Collectiebeheer en -behoud	28.490	25.000	66.269
Documentatiekosten	105.046	119.450	123.435
Publicatiekosten	42.599	31.995	78.655
Communicatiekosten	24.901	139.156	16.130
Overige activiteitskosten	229.214	238.611	249.995
Totaal overige activiteitenlasten	<u>430.250</u>	<u>554.212</u>	<u>534.484</u>

Documentatiekosten

De documentatiekosten zijn ca. € 14.000 lager dan begroot, met name door mindere inkoop.

Communicatiekosten

De communicatiekosten bedragen € 114.000 minder dan begroot. Dit hangt ermee samen dat een publieksonderzoek (€ 25.000) niet heeft plaatsgevonden en er ook niet geïnvesteerd is in verdere naamsbekendheid (€ 50.000). Ook zijn er minder kosten gemaakt voor projecten (Early Netherlands Sculpture, € 40.000).

	<u>2025</u>	<u>Begroting 2025</u>	<u>2024</u>
Rentebaten/-lasten			
Rentebaten	87.907	85.000	136.049
Rentelasten	-5	-	-319
Totaal rentebaten/-lasten	<u>87.902</u>	<u>85.000</u>	<u>135.730</u>

Rentebaten

De rentebaten zijn enigszins hoger dan begroot. Dit hangt ermee samen dat de liquiditeitspositie structureel hoger is gebleven, maar de rentevoet juist weer lager is dan waarvan bij de begroting is uitgegaan.

5. OVERIGE GEGEVENS

5.1 OVERIGE GEGEVENS

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetssubsidie 2025-2028;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2025 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2025-2028.

Wamberg Offices
Wamberg 37
1083 CW Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2025;
2. de exploitatierekening over 2025; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2025-2028 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2025 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlage 'functionele exploitatierekening'.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2025-2028 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2025-2028 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van toezicht en het bestuur zijn verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2025-2028.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording instellingen Erfgoedwetsubsidie 2025-2028. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2025-2028.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2025-2028, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 23 april 2026

Dubois & Co. Registeraccountants

Digitaal ondertekend door:

A.P. Buteijn RA
23 april 2026 14:17 +02:00

A.P. Buteijn RA

6. BIJLAGEN

AANVULLEND OVERZICHT INZAKE MODEL T.B.V. MINISTERIE VAN OCW

Functionele exploitatierekening	Collectie- beheer/Publieks- activiteiten *	Algemeen beheer	Totaal 2025
BATEN			
EIGEN INKOMSTEN			
Publieksinkomsten			
- kaartverkoop/entreegelden	1.400	-	1.400
- overige publieksinkomsten binnenland	26.564	-	26.564
Totaal publieksinkomsten	27.964	-	27.964
Overige directe inkomsten			
- sponsorinkomsten	-	-	-
- overige directe inkomsten	210.545	-	210.545
Totaal overige directe inkomsten	210.545	-	210.545
Totaal directe inkomsten	238.509	-	238.509
Bijdragen uit private middelen			
Indirecte inkomsten	-	-	-
Bijdragen uit private middelen			
- private middelen - private fondsen	99.558	-	99.558
Totaal bijdragen uit private middelen	99.558	-	99.558
TOTAAL EIGEN INKOMSTEN	338.067	-	338.067
SUBSIDIES			
Structurele subsidie OCW			
- onderdeel Culturele Basisinfrastructuur	1.826.740	-	1.826.740
- onderdeel Erfgoedwet - Collectiebeheer	3.420.817	-	3.420.817
- onderdeel Erfgoedwet - Huisvesting	-	1.052.037	1.052.037
Totaal structurele subsidie OCW	5.247.556	1.052.037	6.299.593
Incidentele publieke subsidies			
- incidentele publieke subsidies	266.031	-	266.031
Totaal incidentele publieke subsidies	266.031	-	266.031
TOTAAL SUBSIDIES	5.513.587	1.052.037	6.565.623
TOTALE BATEN	5.851.654	1.052.037	6.903.691
Personeelslasten	3.438.346	1.672.594	5.110.940
Huisvestingslasten	-	907.952	907.952
Afschrijvingen	-	135.533	135.533
Aankopen	-	-	-
Overige lasten	430.250	611.074	1.041.324
TOTALE LASTEN	3.868.596	3.327.153	7.195.749
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	1.983.058	-2.275.117	-292.059
Rentebaten/-lasten	-	87.902	87.902
EXPLOITATIERESULTAAT	1.983.058	-2.187.214	-204.156
TOEREKENING inzake ALGEMEEN BEHEER	-2.187.214	2.187.214	-
EXPLOITATIERESULTAAT na toerekening	-204.156	-	-204.156

* Het RKD maakt geen expliciet onderscheid tussen haar activiteiten in het kader van het collectiebeheer en publieksactiviteiten. Elk van haar activiteiten bevat kenmerken van beide categorieën, zonder dat daarbij de kosten expliciet en controleerbaar (kunnen) worden toegerekend aan één van deze categorieën. Daarbij maken wij gebruik van de 'geest' van bepaling 5.1.3.1 van het Handboek Verantwoording Instellingen Erfgoedwetsubsidie op grond waarvan uitwisselbaarheid van beide subsidies is toegestaan in het geval dat subsidiemiddelen resteren nadat activiteiten opgenomen in de begroting volledig zijn uitgevoerd. Overigens sluit deze wijze van verantwoorden aan bij de wijze waarop we in het verleden de BIS-subsidie opnamen in de verantwoording.

